

ନେପାଥ୍ୟ

—ଅଚିନ୍ତ୍ୟକୁମାର ମେନଗୁପ୍ତ

প্রকাশক—শ্রীমুখোধচন্দ্র মঙ্গলদাস
“দেৱ-সাহিত্য-কূটীর”
।।৪ ২১।। নং বাসাপুরুর লেন
কলিকাতা

অ. মে ১৮ খ.

মূল্য দেড় টাকা

মুদ্রাকর শ্রীদেবেন্দ্রনাথ বাগ
আগ্রামিশন প্রেস
২১।। কর্ণওয়ালিস ট্রোট, কলিকাতা

উপনিষদ

M. B. B. College.

Agartala.

এক

এমনি করে'ই সব একদিন শেষ হ'য়ে গেলো ।

এতো সহজে ।

হ'দিনের সামাজি একটুখানি জর, গায়ে ব্যথা আছে কি নেই, বিছানার
তেমন করে' গা চেলে পড়ে' পাকবার কথা ও হয়তো মনে হয় নি—চপলার
নাড়ী গেলো ছেড়ে, দেখতে-দেখতে তার হই চোখ অঙ্গুশ শৃঙ্গতায় সাদা,
স্তক হ'য়ে এলো । ডাক্তার একটা ডাকবার বে ভীষণ দরকার সে-সবকে
সচেতন হ'বার পর্যন্ত সময় দিলো না । সামাজি একটা নিখাস ফেলার
সঙ্গে-সঙ্গে নিখাস গেলো ফুরিয়ে ।

ব্যাপারটা সহ হ্যতো বা করা যায়, কিন্তু কিছুতেই যেন বিশ্বাস
করা যায় না ।

শ্রীরমর তরল তনিমা অকস্মাত কভোগ্নি মৃত মাংসস্তূপে আবিল
হ'য়ে উঠলো, ছন্দ-উজ্জ্বল বেগ-চাপলোর উপর নামলো সুবিষ্টীর্ণ

ନେପଥ୍ୟ

ମେଘପୁଞ୍ଜ, ଶୋଣିତେବ ସୁଧାର ନେଇ ଆବ ଦେଇ ତାପ ଆର ଉଚ୍ଛଳତା, ପୂରୀବେଳେ
ମର୍ମବିଷିତ ବସନ୍ତ-ବିହୁଲ ଅବଣ୍ୟ ଆଜ ବାଲୁକାନ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ବିଶାଳ ମର୍ମଭୂମି—ଅନାଦି
ତା କୌ କବେ' ବିଶ୍ଵାସ କବେ ବଲୋ ?

—ଏତୋ ଆଶା, ଏତୋ ଭ୍ୟ, ଅଗଗନ ସ୍ଵପ୍ନ ଓ ସନ୍ଦେହ—ସବ ଗେଲୋ ଯୁହୁର୍ତ୍ତେ
ନିଶ୍ଚିହ୍ନ ହ'ଯେ ।

ସବେ-ଦୟାବେ ଚପଳାବ କତୋ ଚିକ୍ ଏଥିନୋ ଉଁକ ମାବଛେ, ହାଓଯାଯ ଏଥିନୋ
ତାବ ସାନ୍ତ୍ରିଧୋବ ତାପ, ଦେଯାଲେ ମାଥା କୁଟେ ମବଛେ ଏଥିନୋ ତାବ ହାସିବ
ହାହାକାବ । ଅଗଚ ମେ କୋଥାଓ ନେଇ । ଆଶ୍ରୟ, କୋଥାଓ ନେଇ ମେ
ଚାବଦିକେ । ଆକଶିକତାଟା ଏତୋ ପ୍ରତ୍ୟ ସେ ନିବାବବନ, ନିର୍ମଳାବ ଶୋକେଳ
ମଧ୍ୟେ ଅନାଦି ନିର୍ମଳ ଏକଟା କୋତୁକ ଅନୁଭବ କବାଛେ ।

ଏକଦିନେବ କଥା ତାବ ଏଥିନୋ ସ୍ପଷ୍ଟ ମନେ ପଡ଼େ ।

କିବତେ-ଫିବତେ ସେଦିନ ଅନାଦିବ ଅନେକ ବାତ ହ'ଯେ ଗିଯେଛିଲୋ ।
ଜାଲେର ଟେବିଲ ଧେକେ ବଙ୍ଗୁବା କେଉ ତାକେ ଉଠିଲେ ଦେଯ ନା, ଘଡିବ କାଟା
ଯତୋଇ ଏଗିଯେ ଚଲେ, ବଙ୍ଗୁବା ତତୋଇ ଅମାନ୍ତ୍ର୍ୟିକ ଖେପେ ଓଟେ ଆବେକ
ବାଜି । ଏମନି କରତେ-କରତେ ଆକାଶ-ଭାଙ୍ଗା କୌ ବୃଣ୍ଟିଟାଇ ନା ସେଦିନ
ଲେମେ ଏଲା, ଅନାଦିବ ଯାବାବ ଆବ ବାନ୍ତା ନେଇ । ତ୍ୟ ମେ ଏକବାବ
ତୁ ହାତେବ ମୁଣ୍ଡିତେ ଚେଯାବେବ ହାତଲ ହୁ'ଟୋ ଶକ୍ତ କବେ' ଚେପେ ଧବେ' ପ୍ରାଣପଣେ
ବଲେଛିଲୋ । ଆମି ଏବାବ ଉଠି ।

—ଏହି ଜଳେ ? ହେମେ ସବାଇ ତାକେ ଏକେବାଳେ ଉଡ଼ିଯେ ଦିଲେ : ତୁମି
ପାଗଲ ହୁସେ, ଅନାଦି ?

ବୋକାବ ଯତୋ ମୁଁ କବେ' ଅନାଦି ବଲଲେ,—କିନ୍ତୁ ବାତ କତୋ ହୁସେ
ତାର ଧେରାଳ ବାଖୋ ?

ନେପଥ୍ୟ

—କତୋ ଆବାର ! ନ'ଟା ଏଥିଲେ ବାଜେ ନି ।

ହାଁ, ନ'ଟା ନା ବାଜଲେ ଯେଣ ରାତ ହ'ତେ ନେଇ ।

ତୁ ଏଟା ଏକଟା ଡାହା ମଫସଳ । ଯେଥାନେ ସାମାଜି ଏକଟା ଗ୍ରିଉନିସିପ୍ରାଲିଟି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନେଇ, ଯେଥାନେ ରାଷ୍ଟ୍ରାୟ ନଡ଼ିବଡ଼େ ଖୁଟିତେ କାଲି-ପଡ଼ା କାଚେର ଘେବାଟୋପେ ନଗଣ୍ୟ ଏକଟା କୁପି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜଲେ ନା । ଆଲୋ ଜାଲାନୋଟା ଯେଥାନେ ବୀଭତ୍ସ ଏକଟା ଅପରାଧେବ ମତୋ ମନେ ହସ, ଏଗନ ଜ୍ଵଳନ୍ତ ଅନ୍ଧକାବ । ତାରପର ଏହି ଅନର୍ଗଳ ସୃଷ୍ଟି ନେମେ ଏମେଛେ । ଏତୋ ଅନ୍ଧକାର ସେ ସୃଷ୍ଟିଟାକେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେଣ ଭାଲୋ କରେ' ଧାରଣା କରା ଯାଏ ନା ।

ଅନାଦି ଏକବକମ ଜୋର କରେ'ଇ ଉଠେ ପଡ଼ିଲୋ : ନା ଭାଇ, ଚଲି, ନୁଟୋ ଆବାର ଭାବବେ ।

ବନ୍ଧୁବା ତାକେ ଶ୍ରୀ ହତେ ବସିଯେ ଦିଲେ । ବଲଲେ,—ବୋସ, ପାକାମୋ କରିମ୍ ନେ । ତିନ-ଚାବ ବଚନ ବିରେ ହ'ଯେ ଗେଲୋ, ଏଥିଲେ ତୁହି ବ୍ରତ ମଞ୍ଜେ ପାଟିଛଡା ବେଦେ ବସେ' ଦାକବି ? ନିଜେର ଭାବନାଟା ବଟର ଉପର ଚାଲାନ ଦିଯେ ଏଥିଲେ ଆମାଦେର ଚୋଖେ ତୁହି ଧୂଲୋ ଦିତେ ଚାସ ?

କାଁଚ-ମାଚ ମୁଖ କରେ' ଅନାଦି ବଲଲେ,—ନା ଭାଇ, ଜାମିସ ନା, ସତି-ମତି ଆମାର ଜଙ୍ଗେ ଭାବଛେ । ଏତୋ ରାତ ହ'ଯେ ଗେଲୋ, ତୁ ଫିରଛି ନା ଦେଖେ ନିଶ୍ଚଯିଷେ ମେ ସର-ବା'ର କବତେ ଶୁକ କରେ' ଦିଯେଛେ । ଭାବି ଭୀତୁ ଯେଇେ, ଲଞ୍ଛନ ନିଯେ ଚାକରକେ ହସତୋ ଖୁଜିତେ ପାଠିଯେଛେ ଚାରଦିକେ, କାନ୍ଦାଇ ବା ଏତୋକ୍ଷଣେ ଜୁଡ଼େ ଦିଯେଛେ କିନା କେ ଜାନେ ।

ତୁ, ଚପଳାର କାନ୍ଦାର ଚେଯେ ଆକାଶେର କାହାଟାଟ ଏଥିନ ପ୍ରବଳତବ । ହର୍କଳ, ଅମହାୟ ଭନ୍ଧି କରେ' ଅନାଦିକେ ଫେର ବସତେ ହ'ଲୋ ।

ନେପଥ୍ୟ

ବୃକ୍ଷି ତଥିଲୋ ତାଙ୍ଗେ କରେ' ଥାମେ ନି, ଅନାଦିକେ ଆବ ଧରେ' ରାଖା ଗେଲୋ
ନା, ଆଗାହା-ଜୁଲ ଭେଟେ ଅନ୍ଧକାରେର ମଧ୍ୟେ ଦିଶେ ସେ କ୍ରତୁ ଦୀର୍ଘବ୍ୟାସେର
ମତୋ ବେରିଯେ ଗେଲୋ ।

ଶୋଜା ଏକେବାବେ ତାର ବାଡ଼ିର ଦରଜାଯା ।

କିନ୍ତୁ, କାକଣ୍ଡ ପବିବେଦନା, ଟୁ-ଶକ୍ତି କୋଥାଓ ନେଇ ।

ଚପଳା ଦିବି ପାଓଯା-ଦା ଓଧା ମେରେ, ବାଗ୍ରାବନେର ତୋଳା-ପାଟ ଶେଷ କରେ'
ମଟାନ ମଶାବି ଫେଲେ ଶୁଣେ ପଡ଼େଛେ । ଶୁଧୁ ଶୋଶୀ ନବ, ଶୁଲକାୟ ବାଶିଭୂତ
ଏକଟି ଘୂମ ।

—କୀ ଆଶ୍ର୍ୟ, ତୁମି ଏକେବାବେ ଘୁମିଯେ ପଡ଼େଛ ଦେଖାଇ । ବଶାନ୍ତିର
ଭେତ୍ର ଦିରେ ଭିଜେ ତାତ ବାଡ଼ିଯେ ଅନାଦି ତାର ଖୋପାୟ ଏକଟା ଟୀନ ମାବଲୋ :
କହି, ଏମନ କଥା ତୋ କୋଥାଓ ଲେଖା ଛିଲୋ ନା ।

ଛ' ଚୋଥ ଥେକେ ଘୂମ ଠେଲେ ଜଡ଼ିତ ଗଲାୟ ଚପଳା ବଲନେ-- କୌ ଲେଗା
ଛିଲୋ ନା ?

—ମେ, ବିଲକ୍ଷ ଏକେବାବେ ବିଛାନା ପେତେ ଘୁମିଯେ ପଡ଼ିତେ ତୟ ।

—ନା, ଘୁମାବେ ନା ! ଚପଳା ଆବାମେ ଆବେକ୍ଟୁ ପ୍ରସାନ୍ତି ତ'ଲୋ :
କେମନ ଶୁଲବ ଆଜ ବୃକ୍ଷି ନେମେଛେ ଦେଖେଛ ?

ତାରି ଜଞ୍ଜେ ଅନାଦିର ଜଞ୍ଜେ ତାର ଆବ ପ୍ରତୀକ୍ଷା କବବାବ ଦରକାବ ନେଇ ।
ଅନାଦି ନା ଆସୁକ, ତାର ଘୂମ ତୋ ଏଲୋ ।

ଅନାଦିର ଗଲାୟ ତାର ମୁଖେର ମଲିନତା ଟେବ ପାଓଯା ଗେଲୋ । କେମନ
ଶୁଲର ଏକା-ଏକା ଥେରେ ଓ ନିଯେଛ ଦେଖାଇ ।

—ନା, ଥାବେ ନା ! ଚପଳା ଜଲେର ମତୋ ବଲଲେ,--ଆମାର କି ଆବ
ଥିଦେ ପାଯ ?

ନେପଥ୍ୟ

—କିନ୍ତୁ ମୁଖେ ଭାତ ତୋମାର ଝଟଲା, ଚପଳା ? ଅନାଦିବ ଗଲା ଏକେବାବେ କାଠ ।

—କେନ ଝଟବେ ନା ? କେମନ ମେହି ମୁଡ଼ିବ ସଂଟଟା ଆଜ ବୈଧେଚିଲୁମ । ଜିଭଟା ବାଢ଼ିମେ ଚେଥେ ଦେଥ ନା ଏକବାବ—ଏ ଟୋପେବ ତଳାଯଟ ତୋ ଢାକା ଆଛେ ।

—ଆଗେ ଥାକାତେ ମୁଡ଼ିବ ସଂଟଟା ଥେଯେ ନିଯେ ବୁନ୍ଦିବଇ ପବିଚୟ ଦିଯେଛିଲେ । ଅନାଦି ଏକଟା କାନ୍ଦିକ ଥେଯେ ଗଣାବିବ ବାଟିଲେ ଚଲେ' ଏଲେ । କେନନା, ମେମନ ସ୍ଥୁଟସ୍ଥୁଟ ଅନ୍ଧକାବ ଆନ ନାହୋଡ଼ବାନ୍ଦା ବୃଣ୍ଟ ତାର ଆମି ଫିବଛି ନା—କଥନ କୀ ଥାନାପ ସବାଦ ଏସେ ପଡ଼େ—ସଥ କବେ' ରୁଦ୍ଧା ମୁଡ଼ି-ସଂଟଟା ଥେଯେ ନିଷ୍ଠେ ଭାଲୋଟି କବେଇ ।

—ଭାବ ଯାମେ ? ବାଣିମେଲ ଭିତର ଥେକେ ଚପଳା ଫୋସ କବେ' ଉଚ୍ଚଲୋ ।

ଅନାଦିକେ କେମନ କ୍ରାଂଶ୍ଵ, କେମନ-ବା ଏକଟୁ କାତନ ଶୋନାଲୋ : ଆମାର ଜଣେ ତୁମ ଏକଟୁ ଓ ଭାବୋ ନା କେନ, ଚପଳା ?

—କେନ, ତୋମାର ଜଣେ କୀ ଆଧାବ ଆମାରକେ ଭାବିବେ ହ'ବେ ?

—ଏତୋ ବାତ ହ'ଯେ ଗେଲୋ, ସଡିତେ ଦଶଟା କଥନ ବେଜେ ଗେଛେ, ଆମାର ଏଥିଲୋ ଫେବନାର ନାମ ନେଇ, ଆମାର ଜଣେ ତୋମାର ଏକ ବତି ଭାବନା ହୁବ ନା ? ଏକଟୁ ଓ ଭୟ କବେ ନା ତୋମାର ?

—ବା ବେ, ଚପଳା ବିଶ୍ଵାସେ ଏକେବାବେ ସାଦା ହ'ଗେ ଗେଲୋ : ବିକେଳ-ବେଳା ବେଢାତେ ବେବିଯେଇଁ, କୋନ କାହେ କୋଥାଯ କଥନ ଆଟିକା ପଡ଼େଇ ନା-ଜାନି, ମିଛିମିଛି ଭାବତେ ଘାବୋ କେନ ? ଭୟ କିମେବ ?

—ଭୟ ନେଇ ? ଅନାଦି ଗଞ୍ଜୀର ମୁଖେ ବଲଲେ.—ଗନ୍ଧ ଆମି ଆଜ ନା ଫିଲତୁମ ?

ନେପଥ୍ୟ

—କୀ ମୁଦ୍ଦିଲ ! ନା ଫିବରେ ତୋ ଯାବେ କୋଥାଙ୍କ ?

—କେ ଜାନେ କୋଥାଯ ! ଏତୋ ବାତେଓ ସଥଳ ଫିବରି ନା, ବୋଜ
ଯେ-ସମୟେ ଆମାଦେବ ଏକ ଘୁମ ହ'ଥେ ଯାଏ, ଅନାଦି ବିବର୍ଣ୍ଣ ଗଲାଯ
ବଲଲେ,—ଆମାର କୋନୋ ଏକଟା ବିକ୍ରି ବିପଦ ହେବେ ସଥଳେ ତୋ
ଭାବରେ ପାବତେ ।

—ବେ, କୀ ଆବାବ ତୋମାର ବିକ୍ରି ବିପଦ ହ'ତେ ଯାବେ । ଏକ ଝଲକ
ତାବାବ ଆଲୋର ମତୋ ଚପଳା ହେସେ ଉଠିଲୋ । ବାସ୍ତାବ ଏକମାତ୍ର ପାଲକ୍ଷି
ଛାଡ଼ା ସେଥାନେ କୋନୋ ଗାର୍ଡି ନେଇ । ଆବ ସେ-ପାଲକ୍ଷିଓ ଜୋଗାଡ କବତେ ହୟ
ସାତଦିନ ଆଗେ ଥବବ ଦିବେ ।

—କିନ୍ତୁ ଧାନାଚେ-କାନାଚେ ଏଥାନେ ସାପ ଆଚେ ଜାନୋ ? ଜାତ-ସାପ !
ଅନାଦି ବିଶାଙ୍କ ମୁଖେ ବଲଲେ,—ଆବ ମେଇ ସାପ ଏହି ବର୍ଧାକାନେଇ ବେଶ
ବେରୋଯ ? ସେଦିନ ଉଠୋନେଇ ଉପର ନିଜେବ ଚୋଥେ ଏକଟା ଦେଖିଲେ ।

—‘ପ ଆଛେ ତୋ ଆମ କି କବବୋ ? ସାପ ବଲେ’ ଜନ୍ମ ମଧ୍ୟ ଏକଟା
ଆଛେଇ, ତଥଳ ପୃଥିବୀର କୋନୋ ନା କୋନୋ ଜୀବନାମ ଯେ ପାକର ତାତେ
ଆଶ୍ରୟ ହ'ବାବ ତୋ କହୁ ଆମ ଦେଖିତେ ପାଛି ନା ।

—କିନ୍ତୁ ମେଇ ସାପେ ଆଉ କାଟା ପଡ଼ିତେ ପାନ୍ତୁଗ । ଆମା’କ ଆବ ତୁମି
ଚୋଥେଓ ଦେଖିତେ ପେତେ ନା ।

—କୋନ ହୁଅଥେ ?

—ତୁମି ଆମାର ଜଳେ ଏକଟୁ ଓ ଭାବେ ନା ବଲେ । ଅନ୍ତ ଶ୍ରୀ ଟ'ଲେ—
ମାନ୍ଦିବିବ ତିତବ ଖେକେ ଚପଳା ମୁଖ ବାଡ଼ାଲୋ ।

—ଅଞ୍ଜ ଶ୍ରୀ ହ'ଲେ, ତାବ ଆମୀ ଏଥନୋ ଫିବରେ ନା ଦେଖେ, କରୁଥିଲେ
ପୁଟୁଳି ପାରିଯେ ଆବାମେ ଘୁମ ମାବତେ ପାବତୋ ନା ।

ଲେପଥ୍ୟ

—ଅନ୍ତରେ ଶ୍ରୀ ହ'ଲେ ଆଗେ ଥାକୁତେଇ ବୁଝି ଦଢ଼ି ପାକିଯେ ତାରବ୍ରରେ ଶୋକ କରାତେ ବସେ' ଯେତୋ ? ଚପଳା ଚକିତେ ଆବାର ମଶାରିର ମଧ୍ୟେ ଡୁବେ ଗେଲୋ ; ଗଣ୍ଡୀର, ଆଛନ୍ତି ଗଲାଯ ବଲଗେ,—ଯାଓ ନା, ଅନ୍ତରେ ଶ୍ରୀ ଏକଟା ଧରେ' ନିଯେ ଏମୋ ନା, କାହାର ଏକେବାରେ ଏକଟା ହରିର-ଲୁଟ ବନ୍ଦିଯେ ଦେବେ'ଥିନ । ଭୂତେର ମତୋ ଶ୍ରୁଟ-ଶ୍ରୁଟ ବାଜି ଫିରେ ଏମେ ଦେଖିବେ, ତୋମାର ମେହି ଅନ୍ତରେ ଶ୍ରୀଟିର ଆବ ବିଧିବା ହ'ତେ କିଛୁ ବାକି ନେଇ

ଅନାଦି ଜଳ ହ'ରେ ଗେଲୋ । ତାଡ଼ାତାଡ଼ି ଜାମାଟା ଛେଡେ ଫେଲେ ହଇ ହାତେ ମଶାରିଟା ମେ ତୁଲେ ଫେଲିଲେ । ଶୁମାଟେର ପର ଏକ ବଲକ ଉଡ଼ିଷ୍ଟ ବାତାସେର ମତୋ ।

—ତୁମି ଆମାକେ ଏକଟୁ ଓ ଭାଲୋବାସୋ ନା, ଚପଳା ।

—କୀ କରେ' ବୁଝିଲେ ବଲୋ ତୋ ? କୋନ୍ ବିହିରେ ଆଜ ଓଟା ପଡ଼େ' ଏଲେ ଜିଗଗେସ କରି ?

—ଭାଲୋବାସିଲେ କି ଆମାର ସମ୍ବନ୍ଧେ ତୁମି ଏମନ ନିଶ୍ଚିନ୍ତା ହ'ଯେ ସୁମିଯେ ପଡ଼ାନ୍ତ ପାରାତେ ?

—ତୁମି ଭାଲୋବାସାର କୀ ଜାନୋ ? ତୋମାକେ ଏତୋ ଭାଲୋବାସି ଥେବେ ଏକଟା ଭୌବନ ନିଶ୍ଚିନ୍ତା ଭାଲୋବାସା । ଏମନ ସୁମେର ମତୋ ନିଶ୍ଚିନ୍ତା ।

—କିନ୍ତୁ ସୁମ ଥେକେ ଜେଗେ ଉଠେ ସଦି ଦେଖିବେ, ଆମି ତୋମାର ପାଶେ ନେଇ ?

ଚପଳା ହଠାଂ ସ୍ଵାମୀକେ ଛଟି ହାତେ ଜଡ଼ିଯେ ଧରିଲୋ : ପାଗଳ ! ଆମାକେ ଛେଡେ ତୁମି ଯାବେ କୋଥାଯ ? ଆମାକେ ଛାଡ଼ା ତୋମାର କୋଥା ଓ ଜାଗଗା ଆଛେ ନାକି ପୃଥିବୀତେ ?

ମେହି ଚପଳା !

ନେପଥ୍ୟ

ମସନ୍ତ ଏକଟା ଅର୍ଥହୀନ ଉପହାସେର ମତୋ ଲାଗେ ନା ?

ସଂସାର-ବଚନାର ଏତୋ ଗାର ସାଧ-ଆଳାଦ ଛିଲୋ, ନିଜେ ସାଧ କରେ' ମେ ଆବାର ତା ହ'ପାରେ ଠେଲେ ଚଲେ' ଗେଲୋ—ଏଇ ମାଝେ ପ୍ରକାଶ ଏକଟା ମଜ୍ଜା ଆଛେ ଦୈ କି । ସଂସାରେ ତୁଙ୍କାତିତୁଙ୍କ କଣିକତମ ଜିନିସଟିରୋ ଉପର ତାର କୀ ଅଗାଧ ଛିଲୋ ଯାହା ! ଅନାଦିର ଅବହା ତେବେ କିଛୁ ନବନୀତକୋମଳ ନୟ, ଚପଳାର ଜୟେ ବିଦ୍ୟାମେର ଉପକରଣ ମେ ବେଶ ସଂଗ୍ରହ କରତେ ପାରତୋ ନା, କିନ୍ତୁ ନଥେ କରେ' ସେଟୁକୁ ଚପଳା ଖୁଟେ ନିତେ ପାରତୋ ତାଇ ତାର କାହେ ଅନେକ । ଥେଲୋ ଟିନେର ଫୁଲ-ତୋଳା ଏକଟି ଆୟନା, ଦିଶି ଏକଟା ଶୋର ବାଟି, ଶୁକନୋ ହ'ପାତା ଆଲତା--ଚପଳା ତାତେଇ ଏକେବାରେ ରାଜ୍ୟେଷ୍ଵରୀ । ଫୁରସୁରେ ଟୋଟ ହ'ଥାନି ପାନେର ରମେ ସଥନ ଥେକେ-ଥେକେ ଟୁକ୍ଟୁକ୍ କରେ' ଉଠତୋ, ତଥନ ତାର କାହେ କେ ଲାଗେ ! ଦେଯାଲେର କୋଣେ-କୋଣେ ଏଥିନୋ ପାନେର ପିଙ୍କ ଶେଗେ ଆଛେ, ଚିରନିର ଦୀଢ଼ାଯ ଆଟକେ ଆଛେ ଏଥିନୋ ହ'ଗାଛ ଶୁକନୋ ଚଳ । ଦେଯାଲେ-ବୈଧା ଛୋଟ ଏକଟି ଆଲମାରି--ତାର ଉପର କତୋ ରାଜ୍ୟେର ଜିନିସ ଯେ ମେ ଜଡ଼ୋ କରେଛେ ତାର ଇସତା ନେଇ : କୋଟୋ-ଶିଶି, ପ୍ଲେବାଲ୍-ପରିଚ, ଏଟା-ଓଟା-ସେଟା, ଯା ତାର ସଥନ ଚୋଥେ ଧରେଛେ । ଆଶ୍ରମରେ ଏଥିନୋ ଭାଙ୍ଗ ଫରା ଆଛେ ତାର ଦେଇ ଲାଲ ସାଡିଟା—ଜର ହ'ବାର ପର ବିଚାନୀର ଶୋବାର ଆଗେ ମେଟି ମେ ଶେବ ଛେଡ଼େ ରେଖେଛିଲୋ । ଘର ନିଯେ ଗୋହଗାହେର ତାର ଅଞ୍ଚ ଛିଲୋ ନା, ଦେଯାଲେ ଫ୍ରେମେ-ଆଟା ଏଥିନୋ ଝୁଲାଛେ ତାର ତୁଳୋର ଧରଗୋପ, କାପଡ଼-ପରାନୋ କ୍ୟାଲେଣ୍ଡାରେର ମେଯେଟା । ନାରକେଳେର ଦଢ଼ିତେ ବୋନା ତାର ନିଜେର ହାତେର ପା-ପୋଷଟା ଏଥିନୋ ଦରଜାର କାହେ । ନିଃମଳିଲ ମର୍ମତ୍ତୁରିତେ କତୋ ଆର ଅନାଦି ବାଲୁକଣ ଖୁଡିବେ ? ସବ ଚପଳା ଅନାଯାସେ ଫେଲେ ସେତେ ପାରଲୋ ।

ନେପଥ୍ୟ

କେଲେ ଯେତେ ପାରିଲୋ ତାର କୋଳେର ଏହି ପ୍ରଥମ ଛେଲେକେ, ସାର
ଚୋଥେର କାଜଙ୍ଗେର ଦାଗଟା ତାର ସମ୍ରହ କ'ଟି ଆଶ୍ରମେର ଶୀଳାୟ ଏଥିନୋ
ଅଳଙ୍କଳ କରଛେ । କେଲେ ରେଖେ ଗେଛେ ତାର ସ୍ଵାମୀ—ଅନାଦି ତାର କଥା
ଆର କୀ ଭାବବେ ?

ଏହି ତୋ ସବ କିଛିର ମୂଳ୍ୟ !

ছই

এই তো সব কিছুর মূল্য। তার জন্মে কাব্য করতে কোনো উৎসাহ আসে না।

তবু অনাদি শব্দ করেই কাঁদলে, এবং পাছে সেটা ভয়ানক দৃষ্টিকূট হয় চপলার মৃতদেহটা সে অনেকক্ষণ ছই হাতে আকড়ে ধরে' রইলো।

নইলে সে-শোক কি সত্যি কথা দিয়ে ওজন করা যায়? অনাদি কী করবে বলো, মাঝুমের পরমতম শোকের মুহূর্তেও কতোগুলি সাধারণ শিষ্টাচার আছে। সেগুলো না মানলে ভদ্রতা বজায় থাকে না।

নইলে অনাদি জানে না কি তার শোকের এই অনির্বচনীয় গভীরতা? কখন মাঝুমের কতোটুকু প্রকাশ করতে পারে? মাঝুমের গলার ডেজ কতোখানি?

ନେପଥ୍ୟ

ତବୁ ପାଚଜନକେ ଶୁଣିଯେ ଅନାଦିକେ ସ୍ପଷ୍ଟ କାହାତେ ହ'ଲୋ । ଆର, ପାଚଜନ ଏମନ ଯେ, ନିଜେର କାନେ ନା ଶୁଣିଲେ କିଛୁ ସହଜେ ବିଶ୍ୱାସ କରୁତେ ଚାଯ ନା । ଏକ କଥା ଶୁଣିତେ ତଥନ ତାରା ଆରେକ କଥା ଶୁଣେ ବସେ ।

ଏବଂ ଏହି ପାଚଜନକେ ଚୋଥେ ଆଙ୍ଗୁଳ ଦିଯେ ଦେଖାବାର ଜଣେଇ ମେ ଚପଳାର୍-ଫଟୋଟା ସରେର ଦେଖାଲ ଜୁଡ଼େ ଏମ୍ବାର୍ଜ କରିଲେ ।

ନଟିଲେ ଅନାଦି କି ଆର ଜାନେ ନା ଯେ ଚପଳା ସାମାଜିକ ଏକଟା ଶୁଦ୍ଧ ଛବି ନୟ ? ଯେ ତାର ସର୍ବ-ପରିବର୍ଯ୍ୟାପୀ ଅମୁଭୂତିତେ ଅସୀମ ହ'ସେ ବୟେଛେ, ଯାନ୍ତ୍ରିକ ଏକଟା ଛବି ତାର କତୋଟିକୁ ଉଦ୍‌ସାଇନ କରିତେ ପାରେ ? ସଙ୍କୀର୍ଣ୍ଣ ବେଳା ଦିଯେ ତୁମି କତୋଥାନି କପ ଆନିତେ ପାବୋ, ଛାଯାତେ କତୋଟିକୁ ଶାରୀରତା ?

ତବୁ ପାଚଜନ ତା ଦେଖୁକ । ଅନେକ ସମୟ ଦିନେର ଆଲୋତେ ଓ ତାବା ସୃଷ୍ଟି ଦେଖିତେ ପାଥ ନା ।

ତାହି ପାଚଜନ ଗଥନ ଅନେକ ଭୟ-ଭୟେ, ଗରୁ-ଚୋରେର ଘରୋ ଯୁଗ କବେ' ଏମେ ଆମତା-ଆମତା କରେ' ବଲିଲେ, ଅନାଦି, ଏବାର ଆରେକଟା ବିଯେ କର, ହ'ଆଙ୍ଗୁଳେ ଛୋଟ ଢର୍ଢି ମେରେ କଥାଟାକେ ଉଡ଼ିଯେ ଦିତେ ଅନାଦିର ବିଳ୍ମାତ୍ର ବେଗ ପେନ୍ତ ହ'ଲୋ ନା । ଚାରପାଶେ ଏମନି ମେ ଏକଟା ଅନ୍ତଃ ଆବହାସରା କରେ' ରେଖେଛେ ।

ମେହି ରାଟ ବିଜ୍ଞାପନେର ସାମନେ ପାଚଜନେର ଆବେଦନେର କତୋଟିକୁ ଛୋବ ?

ବଲା ବାହଲ୍ୟ, ଏକାନ୍ତରେ ମେଟା ପାଚଜନେର ଜଣେ ।

ତାର ନିଜେର ଜଣେ ସମୁଦ୍ରେର ଗର୍ଜନ ନୟ, ସମୁଦ୍ରେର ଅତଳାନ୍ତ ଗଭୀରତା । ପଞ୍ଜବିକ୍ଷେପ ନୟ, ଶୃଙ୍ଗପ୍ରୟାଣ ।

ଚପଳାର ତିରୋଧାନେର ପର ଥେକେ ଜୀବନେ ତାର କୋନୋ ଛନ୍ଦ ନେଇ, ସମସ୍ତ ଏକଟା ସମତଳ ଏକଘେରେମି । କୋନୋ ବିଶ୍ୱାସ ନେଇ, କୋନୋ ଅତ୍ୟାଶ ନେଇ,

ବୈରାଗ୍ୟେ କୋଳେ ଏକଟା ମେ ଉଦ୍‌ଦିନ ବୋମାଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନେଇ । ସମସ୍ତ ଏକଟା ଅଜଳ ଅର୍ଥତୀନିତ ।

ସମସ୍ତ କିଛି ପ୍ରାଣତୀନ ମାତ୍ରିକତ, ନିଷେ ହିତବି । ଡୌରନ ଶୁଦ୍ଧ ବିଶାଳ ଏକଟା ଅଭ୍ୟାସେବ ଅଭ୍ୟାସର ।

ମେହି ଅନ୍ଦ ଘାସିକତାର ନିଷେମେ ଅନାଦି ଏକଦିନ ଏକଟା ଗନ୍ଧରେ ଏମେ ପା ଦିଲେ—ଉଦ୍‌ଦିନ ତି ଧାରନେ ଶୃଗୁତ ତାର ଜୀବନେ ବେ ଦୈତ୍ୟକାମ ଗହର ଶୃଷ୍ଟି କବେଚେ ।

ଆବ ଆଶ୍ରୟ, ମେଥାନ ଗୋକେ ମହାଜ ମେ ଆବ ଟୁଟ୍ଟ ଆସିଛ ପାବଲୋ ନା । ବଲେ, କୋପାବଟ ବା ମେ ଉଠେ ଆସିବ ?

କୋଣଯ ଶେଲେ ତାବ ଶୋକ, ତାବ ଏତୋଦିନେବ ବିଷ୍ଟାରିତ ବିଜ୍ଞାପନ, ତାବ ବତଳୀକୃତ ଆଚସବେବ ସବୀ, ତାବ ଅଦ୍ୟାତ୍ମିତ ବିବାହନ ଟୁଙ୍ଗଲ୍ୟ । ହାୟ, ମୁଦ୍ରିପାନୀୟଟି ଯେତେ ପାବଲୋ ଶୁକିଥେ, ତବେ ଶୃଗୁ ପାଶଟା ଆ । ଥାକେ କେନ୍ତି ? 'ପ୍ରେମହି ସଦି ମନେ' ଶେଳୋ, ତବେ ଏକଟା ଅଷ୍ଟିଚର୍ମମାଳ ନିଃ । ନିଷେ ଅନାଦି କୀ କବନ କୁ

ବର୍ଜ ଅଗ୍ରତ ଏକଦିନ ତାକେ ଗମିବ ଯୋଡ଼େ ଧରେ' ଦେଲାଲୋ ବଗଲେ,— ଏ କୀ କାଣ୍ଡ, ଅନାଦି ।

ଅନାଦି ମୁଢକେ ହେସେ ବଲଲେ,—କୋନଟା ?

—ବ୍ୟାପାବେବ ନିଚେ ଓଟା ଐ କିମେବ ପୁଟୁଳି ?

ଅନାଦି ବିଶ୍ଵମାତ୍ର ଲାଙ୍କିତ ହ'ବାରୋ ଭାଗ କବଲୋ ନା, ବଲଲେ,— ଏକଟା ମାର୍ଜ କିମେ ନିଷେ ଯାଚିତ ଭାଇ, ଆବ ଏହି ଏକ ବାମ ମାନାନ ।

ଅଗ୍ରତେବ ଟେଁଟି ଡଟେ ଘୁମାଯ ଭାବି ହ'ୟେ ଉଠଲୋ ଶେଦବାଲେ ବାଜାର କଲାତେ ସ୍କୁଫ କରେ, ଦେଖି ।

ନେପଥ୍ୟ

ପୃଥିବୀତେ କୋଥାଓ ସେନ ଏତେ କିଛୁମାତ୍ର ଏସେ ଯାଏ ନା ଏମନି ଉଦ୍‌ଦୀନ
ଗଲାଯ ଅନାଦି ବଲଲେ,—ମେରୋଟି ଭୀଷଣ ଗରିବ, ପରବାର ଏକଟା ଭାଲେ ସାଡ଼ି
ନେଇ । ଆର ଜାନୋଇ ତୋ, ଅପବିକ୍ଷାର ଥାକଟା ଆମି ହ'ଚକ୍ରେ ଦେଖିତେ
ପାରି ନା ।

କଥା କମଟା ଅମୃତ ଏକଟୁ ଚିବିଷେ-ଚିବିଷେ ବଲଲେ,—ତା ହ'ଲେ ଏକେବାରେ
ପ୍ରେମେ ପଡ଼େ' ଗିଲେଇ ବଲେ ।

—ପ୍ରେମ ? ଅନାଦି ହଠାତ ଗଲା ଛେଡ଼େ ହେମେ ଉଠିଲୋ : ହା, ଜୌବେ-
ଦୟାକେଓ ତୁମି ଏକ ହିସେବେ ପ୍ରେମ ବଲାତେ ପାରୋ ବଟେ ।

—କିନ୍ତୁ, ଏମନ ଏକଦିନ ଗେଛେ, ଅମୃତ ବାକା କରେ' ବଲଲେ,—ସଥନ
ତୋମାବ ଦ୍ଵୀର ଜଣେଇ ଅମନି ବାଜାବ କରେ' ବାଡ଼ି ଫିଲିତେ, ଅନାଦି । ଏରଇ
ଜଣେ ଏତୋଦିନ ତୁମି ବାଇଲେ ଏତୋ ଫୋଟୋ-ତିଳକ କେଟେ ଜୋକ କରେ'
ଏସେଛିଲେ ! ତି ଛି ଛି, ଶେଷକାଳେ କିନା ଏତୋଦୂର ନେମେ ଏସେଛ ।

—କୀ ଆର କରା ଯାଏ !

—ସତିଇ ତୋ, କୀ ଆବ କନା ଯାଏ ! ଯୁଗାବ ଅମୃତେର କଥାଞ୍ଚଲୋ
ଧାରାଲୋ ହ'ଯେ ଉଠିଲୋ : ଏତେ ଆବ ତୋମାବ ଦ୍ଵୀର ଶୃତିର ଅବମାନନ୍ଦା
ହଜେ ନା ?

ସେନ କୋନ ଅର୍ତ୍ତକାବ ମୂର୍ଖେର ସଙ୍ଗେ କଥା କହିଛେ ଏମନି ଅସହାୟ ମୁଖ କରେ'
ଅନାଦି ବଲଲେ,—କୀ କବେ' ହଜେ ? ଆମି ତୋ ଆର ବିଯେ କରି ନି ।

—ଏତୋକ୍ଷଣେ ଏକଟା କଥାର ମତୋ କଥା ବଲେଇ ବଟେ ! ଅମୃତ ତାର
କାଥେ ଦୁଟୋ ସପ୍ରଶଂସ ଚାପଡ଼ ଦିଲେ : କିନ୍ତୁ ବିଯେର କୋନଥାନଟାଯ ତୁମି
ବାକି ରାଖଲେ ? ଶୁଦ୍ଧ ହ'ଟୋ ଯନ୍ତ୍ରେରଇ କେବଳ ମାନେ ହୟ, ତା ଛାଡ଼ା କୋନୋ
ନିଷ୍ଠା, କୋନୋ ତ୍ୟାଗ, କୋନୋ ତପଶ୍ଚାରଇ କିଛୁ ଦାମ ନେଇ ?

ନେପଥ୍ୟ

—ଯା ଜାନୋ ନା ତା ନିସେ କଥା ବଲିତେ ଆମ କେନ ? ଅନାଦି ତାର ହାତ ଥିକେ ଛାଡ଼ି ପାବାର ଜଣେ ଛଟକଟ କରେ' ଉଠିଲୋ : ଯାକେ ତୁମି ତପଶ୍ଚା ବଲଛ, ତ୍ୟାଗ ବଲଛ, ତା ଆମାର ଅନ୍ତରେର ଝିନିସ, ଏଟା ଶୁଦ୍ଧ ବାଇରେ ଏକଟା ଅଭ୍ୟାସ, ଏକଟା ପ୍ରାନ୍ତିକ ପ୍ରାତାହିକତା । ଆମି ଆଜକାଳ ଠାକୁରେର ରାନ୍ଧା ଖାଇ ବଲେ' ଓ ତୋ ବଲିତେ ପାରୋ, 'ତୋମାର ଆର ନିଷ୍ଠା ନେଇ, ଅନାଦି' । ଆମାର ବାଇରେର ପୋବାକଟା ଦରିଦ୍ର ବଲେ' ଆମାର ବୁକେର ଭେତରଟାଓ ଏକେବାରେ ଫାଂକା, ଏଟା ଭାବଲେ ଆମାର ଓପର ଅବିଚାର କରା ହ'ବେ ଭାଇ ।

—ବେଶ ତୋ, ତବେ ବିଶେଇ ଏକଟା କରେ' ଫେଲ ନା କେନ । ଏର ଚେଯେ ସେଟା ଅନେକ ଭଜିଲୋକେର କାଜ ।

—ବୁଝିବେ ନା, ତୁମି ବୁଝିବେ ନା ଅମୃତ, ବିଯେ କରିଲେଇ ଆମାର ହାତେ ଚପଳାର ପରମ ଅପମାନ ସଟିବେ, ଅନାଦିର ଗଙ୍ଗା ହଠାଂ କେମନ ଘୋଲାଟେ ହ'ଯେ ଏଲୋ : ମୃହ୍ୟବ ଚେଯେଓ ତାର ମେ ବଡ଼ୋ ପରାଜ୍ୟ ଆମି ସହ କରିତେ ପାରିବୋ ନା ।

—ଆର ତୋମାର ଏହି ବ୍ୟାବହାରେ ତୋମାର ଦ୍ଵୀର ମୁଖ ଆଳାଦେ ଏକେବାବେ ଆଟିଥାନା ହ'ଯେ ପଡ଼ିଛେ, ନା ?

—କିନ୍ତୁ ତାବ ମୁଖ ଅକ୍କକାବେ କାଲୋ ହ'ଯେ ଓଚିବାବେ କୋମୋ କାବନ ନେଇ । ଜୀବନ ଧାରଣେର ନିଶ୍ଚଯିତା କୋଥାଯ କ୍ରମା ଆଛେ । ଆମାର ଯେ ମର୍ଯ୍ୟ କାଟେ ନା, ଅମୃତ ।

—ବେଶ ତୋ, ବିଯେ କରିଲେଇ ତୋ କେଟେ ଯାବ । ବିକେସଟା ତଥନ ହ'ଜନେ ସମେ' ଦେଖା-ବିସ୍ତି ଥିଲିତେ ପାରୋ ।

—କିନ୍ତୁ, ଅଗନ୍ଧ୍ୟ ଅନାଦି ଯେନ ଶିଉରେ ଉଠିଲୋ : ବିଯେ କରିଲେ ତାକେ ଆମାର ଭାଲୋବାସତେ ହ'ବେ ସେ ।

— ଏକେକଟା ତୁମି କୀ ସେ ଭୌଷଣ କଥା ବଲୋ, ଅନାଦି । ଅମୃତ ହେସେ ଉଠିଲୋ : ନିଜେର ଦ୍ରୋକେ ଭାଲୋବାସବେ, ମେ ସେବ ତୁମି ହୁମାନେର ମତୋ ସାଗର ଲଭ୍ୟନ କରତେ ସାଜ୍ଜ ଆର-କି ।

— ଓ, ତା ହ'ଲେଇ ତୋ ସବ ମାଟି ।

— କୀ ମାଟି ?

— ଆମାର ଏତୋଦିନକାର କଲ୍ପନାର ଆକାଶ,— ମେ ତୁମି ବୁଝବେ ନା, ଅମୃତ ।

— ଅଥଚ ଏହିଥେନେଇ ବା ଭାଲୋବାସାର କୋନ ଅଧ୍ୟାୟଟା ତୁମି ବାକି ରାଖଲେ ? ଶେବ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାହାବେ' ପାଡ଼େର ଖୋଗିତାଇ ରଙ୍ଗେର ସାଡ଼ି ନିଯେ ଚଲେଛ । ଅମୃତବ ଭୁଲ ହ'ଟୋ ଘନ ହ'ରେ ଉଠିଲୋ : ଦୟା କରେ' ଆମାକେ ଆର କିଛୁ ତୋମାର ବୋର୍ଦାତେ ହବେ ନା । ନିଜେକେ ବୋର୍ଦାଜ୍ଞ, ତାଇ ବୋର୍ଦାଓ ଇଚ୍ଛେ ମତୋ ।

— ଏକେ ତୁମି ଭାଲୋବାସା ବୋଲୋ ନା, ଅନାଦିର ଗଲା ଅଶ୍ଵଟ ଏକଟା କାଳୁତିର ମତୋ ଶୋନାଲୋ : ଏ ଏକଟା ଭିକ୍ଷେ । ଏଥାନେ କିଛୁଇ ନା ଚାଇତେ ପାଓଯା ସାଧ ନା, ଅମୃତ ; ଦେବାର ବେଳା ହିସେବେର ଖାତା ମିଳିଯେ ଦେଖିତେ ହସ । ଏ ପ୍ରେମ ନସ, ଏ ଏକଟା ଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରସାଦନ ।

— ତେବେନି ପ୍ରସାଦନେର ଅର୍ଥେଇ ଆରେକଟା ବିଯେ କରେ' ଫେଲିତେ ତୋମାର ବାଧା କୀ ! ଅମୃତ ଭୀକ୍ଷ ଏକଟା ଜକୁଟ କରିଲୋ : ଶିବ ସାଜବାର ଜଣେ କ'ଟା ଲୋକ ଆର ବିଯେ କବତେ ଚାହ ? ସେଇଥାନେଓ ତୋ ଦରକାର ହ'ଲେ ସାଡ଼ି କିନେ ଦେଇବା, ସମସ୍ତ କାଟେ ନା ବଲେ' ପାଶାପାଶି ଚୁପ କରେ' ବଦେ' ଥାକା । ତାର ଅଭିରିତ ଭାଲୋବାସାର କୋନୋ ଅନ୍ତିତ ନେଇ, ଅନ୍ତତଃ ବିବାହିତ ଭାଲୋବାସାର । ଚରିତ୍ରବାନେର ମତୋ ବିଯେଇ ଏକଟା କରେ' ଫେଲ, ଅନାଦି ।

ନେପଥ୍ୟ

ତୋମାର ସମସ୍ତ ଭାଲୋବାସା ଚପଳା ଅଧିକାର କରିବି, କ୍ଷତି ନେଇ, କିନ୍ତୁ
ତୋମାର ଏହି ଦ୍ଵୀକେ ଦୟା କରେ' ପରବାର ଜଣେ ସାଡ଼ି, ଆର ଗାଁଯେ
ମାଧ୍ୟବାର ଜଣେ ସାବାନ କିନେ ଦିଲେଇ ଯଥେଷ୍ଟ । ଏତୋତେଓ ଯଥନ ତୋମାର ଦ୍ଵୀ
କିଛୁ ଆପଣି କରେ ନି, ଏଟାତେଓ କରବେ ନା । ଏ-ଓ ତୋମାର
ଜୀବନଧାରଣେଇ ଏକଟା ବସିକତା । ବେଶ ତୋ, ଏଟାକେଓ ତେମନି
ମେଇ ଅଭ୍ୟାସେର ପର୍ଯ୍ୟାୟେ ନିଯେ ଏଲେଇ ଚଲବେ । ଅଗୃତ ବିଜ୍ଞେର ମତୋ
ଶୁଙ୍କରେଥାଯ ଏକଟୁ ହାସଲୋ : ଭୟ ନେଇ, ତାଇତେଇ ତୋମାର ବିତୀଯା ଦ୍ଵୀ,
ସ୍ଵର୍ଗବାସିନୀର ଚେଷ୍ଟେଓ ନିଜେକେ ଧନ୍ତ ମନେ କରବେନ । ବଲତେ କି,
ଦ୍ଵୀରା, ବିଶେଷତ: ବିତୀଯ ପକ୍ଷେର ଦ୍ଵୀରା, ଏବ ଅତିରିକ୍ତ ଆର କିଛୁ ବିଶେଷ
ଚାଇତେ ଶେଷେ ନି । ଭାଲୋବାସା ତାଦେର କାହେ ସାଡ଼ି ଆର ସାବାନ,
କାବ୍ୟେର ଥାନିକଟା ଧୌର୍ଯ୍ୟ ନୟ । ତୋମାକେ କଟ କରେ' ଆର ଏକ ଇଞ୍ଜିଓ
ଉର୍ଜେ ଉଠିତେ ହ'ବେ ନା, ଅନାଦି, ଯେଥାନେ ଦ୍ଵାଡିଯେ ଆଛୋ, ମେଥାନେଇ ଥାକତେ
ପାରବେ, ମାଧ୍ୟାନ ଥେକେ ଦାମି ଜିନିଶଗୁଲି ଆର ଅପାତ୍ରେ ପଡ଼ବେ ନା,
ତୋମାରୋ ଚେହାରାଯ ଏକଟା ନଧବ ଭଦ୍ରତା ଆସବେ । ଆବେ ବୋକା,
ଏହି ଭଦ୍ର ସାଜବାର ଜଣେଇ ତୋ ବିଯେ କରା ।

ନା ବଲନେଓ ଚଲତୋ, ଅନାଦି ଆବାର ବିଯେ କରଲେ ।

ଯଦି ତାର' କାରଣଇ ଏକଟା ଶୁନତେ ଚାଓ, ଅନାଦି କ୍ଳାନ୍ତ, ନିର୍ଲକ୍ଷ୍ୟ,
ଏକେବାରେ ଛଲୋହିଲା ।

ଏମନ ଏକଟା ବ୍ୟାଧ୍ୟାର ଯଦି କେଉ ଥ୍ରୀ ନା ହେ, ତବେ ସତ୍ୟ କଥାଇ
ବଲା ଥାକ, ଅନାଦିର ସାଂସାରିକ ଅବଶ୍ଵା ଭାଲୋ ନୟ, ଅନର୍ଥକ କତୋଗୁଲି
ଅପରାଯ କରବାର ମତୋ ତାର ଅଚେଳ ପୱରସା ନେଇ ।

ତାଇ ବଲେ' ଅନାଦିକେ ଅହୁଯୋଗ ଦିତେ ସାଉର୍ଯ୍ୟ ବୃଥା । ଧର୍ମ ତାର ଦିକେ,

ନେପଥ୍ୟ

ସମ୍ମନ ସଂସାର ତାର ଦିକେ । ଯୁକ୍ତି ଦିଯେ ତାର ସଙ୍ଗେ ଏହି ଓଠା ସାବେ ନା, ତାର ତୁଳିରେ ସବ ଅକଟା ବାଣ, ନିର୍ମମ, ଲକ୍ଷ୍ୟାଭେଦୀ । ଅନ୍ତତ ତାର ଶିଖ ଏକଟା ସନ୍ତାନ ଆଛେ—ଏ-କଥାଟା ଏତୋଦିନ ବାଦେ ଯେବେ ତାର ମନେ ପଡ଼ିଲୋ—ଅନ୍ତତ ତାର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଚାହିଁ । ତାର ଆଛେ ଏକଟା ବୟସେର ନିର୍ଜନତା, ମଧ୍ୟରାତ୍ରିର ମତୋ ଭୟାବହ, ତାର ଚାହିଁ ଏକଟା ସହଜ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣି । ଆର, ବୈରାଗ୍ୟେର କଥାଇ ଯଦି ବଲୋ, ଅନାଦି ପ୍ରାୟ ଶକ୍ତରପଦ୍ଧି—ଜଗଃ ମାରା, ଜୀବନ ଅନିତ୍ୟ । ସଂସାରେ କୋଥାଯ କୌ ଟିକେ ଆଛେ, ଧୂଲୋ ନିଯେ ଦୁ' ଦିନେର ହେଲାଫେଲା କରେ'ଇ ତୋ ସଂସାବ ।

ଅନ୍ତତ ସ୍ଵାସ୍ଥ୍ୟଟା' ତା ହ'ଲେ ଭାଲୋ ଥାକେ, ସମୟେ ଥାକେ ଏକଟା ସ୍ଵର୍ଜନ୍ମ ଧାରାବାହିକତା, ମକାଲେ ଉଠେ ଠିକ ମତୋ ତା ହ'ଲେ ଆପିସ କରା ଯାଯ ।

ତାରି ଜଗ୍ନେ ଯଦି ବଲୋ ଅନାଦି କୋନୋଦିନ ଚପଲାକେ ଭାଲୋବାସେ ନି, ତବେ ଗରୁର ଚାମଡାୟ ଜୁତୋ ହୟ ବଲେ'ଇ' ମେ କୋନୋଦିନ ଦୁଧ ଦେଇ ନି ଏଗନି ଧବଣେର ଏକଟା ବାଜେ କଥା ବଲା ହ'ବେ । ସଂସାରେ ମୃତ୍ୟୁର ଯତୋ ଦିନ ନା ଆବିର୍ଭାବ ହେୟଛିଲୋ, ମେହି ପ୍ରେସ ଛିଲୋ, ମୃତ୍ୟୁରୋ ଚେଯେ ଅବଧାରିତ ମତ୍ୟ । ସଞ୍ଜନ୍ମ ମେହି ଦୁ' ବନ୍ସରେର ପ୍ରତିଟି ମୁହଁର୍ତ୍ତ ତୋ ଆର ତୋମରା ଝୁମ୍ରେ ଦେଖ ନି । ତାର ଛିଲୋ ଏତୋ ତାପ, ଏତୋ ଭୌକ୍ଷତା । ସାମାଜିକ ଏକଟା କାମିକ ତିରୋଧାନେଇ କି ତା ଶୃଙ୍ଖ ହ'ଯେ ସାବେ ମନେ କରେଛ ?

ବିଯେ କରଲେ, ଅନ୍ତତ ଝାନୁନେ ବାମୁନଟାକେଓ ତୋ ମେ ତୁଲେ ଦିଲେ ପାରବେ ।

তিন

এবার যে মেয়েটিকে অনাদি বিয়ে করলে, আশ্চর্য, পৃথিবীতে এতো
নাম থাকতে, তার নাম কিনা তরলা।

গরিবের ঘরের লাজুক, গ্রাম্য, ছেটি একটি গেয়ে—সাধারণ ঘর-কলা
নিয়ে যার হৃষি হাত থাকবে ব্যাপৃত—অনাদির আর অকারণ কাব্যলিঙ্গ।
নেই।

কিন্তু যাই বলো, মেয়েটি এমন নয় যার থেকে অন্যায়ে তুমি মুখ
ফিরিয়ে নিতে পারো, বা একবার দেখলেই তোমার দেখা গেলো ফুরিয়ে।
কৃশতায় ছুরির ফলার মতো ঝক্ঝক্ করছে। যখন শুয়ে থাকে, চাদের
একটি ফালি যেন বিছানায় ভেঙে পড়েছে। পায়ে-পায়ে যখন ছুটে চলে
এখানে-সেখানে, যেন জলের শীতল একটি ধারা, নিজের মধ্যে নিজে
সে আর ঝাটছে না। যখন বা কাজের ফাঁকে-ফাঁকে এমনি কখনো
চুপ করে' বসে' থাকে মনে হয় মেঘের ফাঁকে-ফাঁকে নীল আকাশের
কম্বেকটি ছেটি টুকরো।

ନେପଥ୍ୟ

ତାର କୁଣ୍ଡାଟି ତାର ଦୀର୍ଘତାକେ ସମସ୍ତ ଶରୀରେ ଉଚ୍ଛାରିତ କରେଛେ । ସେଇ ଦୀର୍ଘତା ଏକଟା ଦୀପି । ସେଇ ଦୀର୍ଘତା ବହନ କରତେ ହୟ ନା, ବିଜ୍ଞୁରିତ କରତେ ହୟ ।

ଇଦାନି ଛେଲେର ମା ହ'ୟେ ଚପଳା କେମନ ଫୁଲେ ଉଠେଛିଲୋ, ହଁଂଗ, ଶାହ୍ଯେର ଅକାରଣ ଅତି-କୌଣ୍ଡିତିତେ । ଏତୋଦିନେ ତାର ଶରୀର ଫିରଲୋ ବଲେ' ଅନାଦିକେ ଓ ମୁଖେ ପ୍ରଶଂସା କରତେ ହେଯେଛିଲୋ ବଟେ । କିନ୍ତୁ ସ୍ଵାଷ୍ଟ ବଲତେ ଯା ବୋଧାୟ ତାର ଦେଇସେ ମୌଳର୍ଯ୍ୟ ଯେ କତୋ ବେଶ ବୋଧାୟ ଏ-କଥାଟା ଅନାଦିର ବୁଝତେ ତଥିଲୋ ବାକି ଛିଲୋ ବୋଧ ହୟ । ହୁଇ ହାତେର ମୁଠୋତେ ତରଙ୍ଗା କେମନ ଅତି ମହଜେଇ ଫୁରିଯେ ଥାଚେ, ତାର ସେଇ ଫୁରିଯେ-ଧାଉଯାଟୁକୁଇ ଅମୀଗ । ତାର ସମସ୍ତଟ ଅନ୍ତିର୍ଦ୍ଦୁ ହୁଙ୍ଗେର ଏକଟା ଇଞ୍ଚିତର ମତୋ ତୀଙ୍କ, ଅମଗାପ୍ୟ । ଫୁରିଯେ ଗିଯେଓ ମେ ବେନ ଶେବ ହ'ତେ ଜାନେ ନା । ତାର ଉତ୍ସୁକି ହଛେ ଏହି ଦୀର୍ଘତା, ଧାବାଲୋ, ଉଚ୍ଚଳ ଦୀର୍ଘତା ।

ବାଧ ଦିଯେ ବଙ୍ଗା ଆବ ତୁମି କତୋକାଳ ଠେକାବେ ଗୁ, ଦେଯାଲେର ଶୁଦ୍ଧତା ଦିଯେ କତୋ ଆର ଅନ୍ଧକାର !

ତୁ ଅନାଦିକେ ନେନିମ ବଲତେ ହ'ଲୋ : ତୋମାର ଆର କୋନୋ ମାମ ନେଇ, ତରଳା ?

ଘୁମ ଥେକେ ଉଠେ ତରଳା ଶୁକନୋ ବେଣୀଟାକେ ଖୋପାୟ ନିଯେ ଯାଇଲୋ, ବଲଲେ,—ବାପେର ବାଡ଼ିତେ ତର ବଲେ' ଓ ଡାକେ କେଉ-କେଉ । କେନ, ଆମାର ନାମଟା କି ତୋମାର ପଛଳ ହୟ ନା ?

—ନା, ନା, ଥାମା ନାମ । ଅନାଦି ଚଂଗ ହ'ୟେ ଉଠିଲୋ : ଟିକ ତୋମାର ପରିକାର ପରିଚୟ । ତରଳା—ଯେନ ଏକଟି ବହମାନ ଅନର୍ଗଳତା, କୋଷା ଓ ଏତୋଟୁକୁ ବାବା ନେଇ, ବିବତି ନେଇ । ଆମି ତୋମାକେ ତରଳା ବଲେ'ଇ ଡାକବୋ ।

ନେପଥ୍ୟ

ତରୁବ ମଧ୍ୟେ ଏକଟୁ ସ୍ପର୍କାର ଭାବ ଆଛେ, ଅଗ୍ରାୟ ଏକଟା ପୁରୁଷସ୍ତରେ ଦନ୍ତ । ତୁମି ଆମାର ତବଳା—ବିଗଲିତ ଲାବଣ୍ୟ, ନିଜେକେ ବିତବଣ କବବାବ ଅପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ମାଧ୍ୟମୀ ଦିଲ୍ଲେ ତୈବି । ଚମ୍ରକାବ ନାମ ।

କତୋଷୁଳି କଥା, ଅର୍ଥଚ ମୁଖ ଝୁଟେ ବନତେ ଯେତେଇ ଅନାଦିବ ବୁକେବ ଭେତବଟା କେ ମୁଚଡେ ଦିଲୋ ।

ଚମକେ ଚାଇଲୋ ମେ ଚାବଦିକେ । ତାବ ମନେ ହ'ଲୋ କେ ଯେନ ହଠାତ ଆଡ଼ି ପେତେ କଥା କୟଟା ଶୁନେ ଗେଲୋ, କେ ଯେନ କଥା ଶୁଲିବ ଅନ୍ତର୍ବାଳେ ମଲିନ ଏକଟା ଦୀର୍ଘର୍ଥାସ ଫେଲେ ।

ହ୍ୟା, ଏକଦିନ ଚପଳା ନାମଟାଓ ତାବ ଭାଲୋ ଲେଗେଛିଲୋ । ମେଦିନ, ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ, ମେହି କଥାଟାଓ ମେ ଗୋପନ କବାତେ ପାର ନି । କିନ୍ତୁ ଚପଳା-ନାମନ ମେଦିନ ମେ କୀ ଅଲୋକିକ ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଦିଯେଛିଲୋ କେ ବନବେ ? ତାବ ମେହି ହୃତିମାନ କ୍ଷଣ-ଶ୍ଵାସିତାବ କୋନୋ ଆଭାସଟ ତୋ ମେଦିନ ମେ ଜାନାତ ପାଯ ନି ।

ତବୁ ତାଲୋ ଲେଗେଛିଲୋ ତୋ । ମେହି ବେ ବେଶ୍ଟା, ଯାବ ଶବ୍ଦିବଜ୍ଞାଯାଯ ମେ ଏକଦିନ ଏଦେ ବିଶ୍ରାମ ନିଯେଛିଲୋ, ତାବ ନାମେବ କୋନୋ ଶୁଣବାଚକ ବିଶ୍ରୋପ ଛିଲୋ ନା । ମେ ବାଜନକ୍ଷ୍ମୀଓ ହ'ତେ ପାବେ, ବେଦାନାବାଲାଓ ହ'ତେ ପାବେ ।

କିନ୍ତୁ ମେ ଛିଲୋ ଚପଳା । ଆବ, ମନେ ଥାକେ ମେନ, ତୁମି ଏଥନ ତବଳାର ଶୁଣକୀର୍ତ୍ତନ କବହ ।

ଅନାଦିବ ବୁକ୍ଟା ଶୁଣାବ ମତେ ଠାଣ୍ଡା ହ'ୟେ ଉଠାଲା ।

ତାଡ଼ାତାଡ଼ି ନିଜେକେ ସାମଲେ ନିଯେ ବଲାଲେ—ଚଲୋ, ଏଥିମେ ତୁମି ଆମାର ଜାନୋଯାବକେ ଦେଥ ନି ?

ତରଳା ଭାତ, ବିକ୍ଷାବିତ ଚୋଥେ ଚାବଦିକେ ତାକାତେ ଲାଗଲୋ । ବଲାଲେ, ଜାରୋଯାବ କେ ?

ଅନାଦି ମୁଚକେ ଏକଟୁ ହେସେ ବଲିଲେ,—ବଲୋ ତୋ କେ ? ପାରଲେ ନା ।
ଆମାଦେର ଖୋକା ।

ତରଳା ତ୍ରିଭୂବନେ ଏର କୋଣେ ହଦିସ ପେଲେ ନା । ମୁଖ ଘୁରିଯେ ବଲିଲେ,—
ଏ କୀ ବିଜ୍ଞିରି ନାମ !

—କେମ, ଯଜ୍ଞ କୀ ?

—ଏର ଚେଯେ ଆର କୋଣେ ଭାଲୋ ନାମ ପେଲେ ନା ?

—ନାମ ଏକଟା ହ'ଲେଇ ହ'ଲୋ । ଅନାଦିର ଗଲା ରୀତିମତୋ ବିଶ୍ୱାଦ ହ'ଲେ
ଉଠେଛେ ।

—ନା, ନା, ମେ କୀ କଥା ? ଅତନ ନିଷ୍ଠତାଯ ତରଳାର ଚୋଥ ହ'ଟି ଆୟତ
ହ'ଲେ ଉଠିଲେ : ଆମି ଖୋକାର ଏକଟା ଖୁବ ଭାଲୋ ଦେଖେ ନାମ ରେଖେ ଦେବେ ।

—ତା ରେଖୋ, ଅନାଦିର ଗଲାଯ ସାମାନ୍ୟ ଏକଟା ଓ ଝାଚଡ଼ ପଡ଼ିଲୋ ନା :
କିନ୍ତୁ ଡାକନେ ଓକେ ଐ ଜାନୋରାର ବଲେ' ।

—ଏ କୀ ବନ୍ଦ ଆବଦାର ତୋଗାର ! ତରଳା ଅବାକ ହ'ଲେ ଶାମୀର ମୁଖେ
ଦିକେ ଅପଳକ ଚେଯେ ରହିଲୋ ।

—ଇଁ, ଅନାଦିର ଗଲା କେମନ ଅସ୍ଵାଭାବିକ ଗାଢ଼ ହ'ଲେ ଏମେହେ : ଐ ଓର
ମାୟେର ଦେଯା ନାମ । ଓ ହ'ତେ ଖୁବ କଷ୍ଟ ପେଯେଛେ ବଲେ' ଓର ମା ଓକେ ତାଇ
ବଲେ' ଆଦାର କରାତୋ । ତା, କୀ ବଲୋ, ଡାକ-ନାମ ଏକଟା ହ'ଲେଇ ହସ, ଅନାଦି
ତରଳାକେ ହଠାତ ପ୍ରବୋଧ ଦେବାର ଜଣେଇ ଯେନ କାହେ ଟେନେ ଆନଲୋ ; ତୁମି
ଖୁବ ଭାଲୋ ଦେଖେ ଓର ଏକଟା ପୋବାକି ନାମ ରେଖୋ, କେମନ ? କୀ ରାଖବେ
ବଲୋ ଦିକି ?

କୀ ନାମ ସେ ମେ ରାଖବେ ତା ଶାମୀର ଉଦାସ, ଭାରାକ୍ରାନ୍ତ ହଇ ଚୋଥେର ଦିକେ
ଚେଯେ ମେହି ଯୁହୁର୍ତ୍ତେ ମହମା ମେ କିଛୁ ଭେବେ ଠିକ କରାତେ ପାରିଲୋ ନା ।

ନେପଥ୍ୟ

ତବୁ, ଅଚେନା, ଅନାଆୟ ସେଇ ଥୋକାକେ ନିଯେ ଉଚ୍ଛ୍ଵାସ ନାଡ଼ା-ଚାଡ଼ା
କରିବାର ଜଣେ ତରଳାର ହୁଏ ହାତ ମେହେ ହଠାଂ ଓର୍କୁବାକୁ କରେ' ଉଠିଲୋ ।

ବରଷାର ହୃଦୟର ପୋରେ ନି, ରାଶିଭୂତ ନମନୀୟତା । ଦେଖିଲେଇ କ୍ରେମନ
ଅନାସ୍ତାଦିତ ବ୍ୟଥାର ବୁକେର ଭେତରଟା ଟନଟନ କରେ' ଗୁଠେ ।

ଟେଉସେର ମତୋ ତରଳା ତାର ହୁ' ବାହ ଉଚ୍ଛ୍ଵସିତ କରେ' ଦିଲୋ ।

କିନ୍ତୁ, ଜାନୋଯାର ତୋ ଜାନୋଯାର, ଥୋକା କିଛିତେଇ ତାର କୋଣେ
ଆସିବେ ନା, କେବଳ କୀଦିବେ, ଛାଡ଼ା ପାବାବ ଜଣେ ହାତ-ପା ଝୁଡ଼େ ଆଗପଣ
ତାରଦ୍ଵରେ ଚାଁକାର ପାଡ଼ିବେ । ଦୁର୍ବିଳ ଏକ ଟୁକରୋ ଶିଖ, କିନ୍ତୁ ସ୍ବଭାବେ ଯେଣ
ତାର ବାଧେର ହିଂସତା । ତୋମାର କୀ ଆଛେ ଯା ଦିଯେ ତାକେ ତୁମି ଭୋଲାତେ
ପାରୋ ? ଏନେ ଦାଓ ତାକେ ଚୁବିକାଟି, ଟିମେର ଝୁମଝୁମି, ସ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ଥାବାରେ
ପାହାଡ଼—କିଛିତେଇ ତାର ଶାନ୍ତ ହ୍ୟାର ନାମ ନେଇ । କୋଣ ଭବେ' ଦାଓ ତାକେ
ଅଜ୍ଞ କୋମଳତା, ତାର ମୁଖେର ପାତା ପଡ଼ିଛେ ନା । ଡାକୋ ତାକେ ଛୋଟ-ଛୋଟ
ଆମ୍ବରେ ଭାଷାଯି, କିନ୍ତୁ ବୃତ୍ତତାଯ ସେ ସଧିର ।

ତା କୀନ୍ତୁକ, ଅଚେନା ଲୋକ ଦେଖିଲେ ଛୋଟ ଛେଲେପିଲେରା ଏକଟୁ କେନ୍ଦେଇ
ଥାକେ, ତରଳା ତାକେ କୋଣ ଥେକେ ବୁକେର ଉପରେ ନିଯୋ ଏଲୋ, ମେହେର
ବ୍ୟାକୁଳତାଯ ଉଂସାରିତ ହ'ଯେ ପଡ଼ିଲୋ—ଜାନୋଯାରେର ଗର୍ଜନେର ତବୁ ବିରାମ
ମେଇ ।

କୀ ତୁମି ତାକେ ଦିତେ ପାରୋ, ତରଳା ଅଗତ୍ୟ ଦ୍ରଧେ ବୋତଳ ଏନେ ତାର
ମୁଖେ ପୁରିଲେ ।

ବିଷମ ଖେଯେ ଛେଲେଟା ପ୍ରାୟ ସାମ ଆର କି ।

ପାଶେର ସର ଥେକେ ଅନାଦି ଏଲୋ ହା-ହା କରେ' ଛୁଟେ ; କୀ ହ'ଲୋ ? କୀ
କରିଲେ ତୁମି ଛେଲେର ?

ନେପଥ୍ୟ

ଲଙ୍ଘାୟ ବିବଶ ଚକ୍ର ନାହିଁସେ ତରଳା କୁଣ୍ଡିତ ଗଲାୟ ବଲଲେ,—ତାରି ହଷ୍ଟୁ
ଛେଲେ, କିଛୁତେଇ ଶାନ୍ତ ହଜ୍ଜେ ନା ।

—ନା, ନା, ତୁମି ପାରବେ ନା, ଆଶ୍ରାକାଳିକେ ଡାକୋ । ଅନାଦି
ସାମନେ ଏକ ପା ଏଗିଯେ ଏମେ ସ୍ଵର୍ଗ ଚୋଥେ କୀ-ଏକଟା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ
କରତେ-କରତେ ବଲଲେ,—ଆଗେ ତୋ କୋନୋଦିନ ଓ ଏମନ କୀଦିତୋ
ନା, ଏକତାଳ ମାଟିର ମତୋ ପଡ଼େ' ଥାକତୋ । ଓ ଶୁଦ୍ଧ ନାମେଇ ଜାନୋଯାଇ,
ବାବହାରେ ଏକେବାରେ ଜଳ । ଏହି ଏତୋଦିନ ଓ ସମାନେ ବୋତଲେ କରେ'
ତୁମ ଖେରେ ଏସେଛେ, କହି, ବିଷମ ଲାଗତେ ତୋ ଦେଖିନି କଥନୋ ।

ଆଶ୍ରାକାଳି ଏ-ବାଡ଼ିର ଥି । ପ୍ରଥମ ଯଥନ ଚାକରି ନିରେ ଅନାଦି ସନ୍ଦର୍ଭ
ଏଥାନେ ଆସେ, ତଥନ ଥେକେଇ ମେ ଆଛେ ।

—ଦାଓ, ଦାଓ, ଆମାର କାହେ ଦାଓ । ଡାକ ଶୁଣେ ହାତେର କାଂଜ ଫେଲେ
ଆଶ୍ରାକାଳି ଏକ ଦୌଡ଼େ ଛୁଟେ ଏଲୋ : କୋଲେର ଗରନେ ଛେଲେଟାକେ ଯେ
ଏକେବାରେ କାହିଲ କରେ' ଫେଲେଛ । ହାତ ବାଡ଼ିଯେ ମଶାରିର ଚାଲ ଥେକେ
ପାଥା-ଗାଛଟା ପେଡ଼େ ଦାଓ ଶିଗଗିର । ନିଜେର ପେଟେ ନା ଧରିଲେ କି ଆର
ଛେଲେ ବଶ କରା ଯାଯ ? ତରଳାର କୋଲ ଥେକେ ଆଶ୍ରାକାଳି ଏକରକମ ଜୋର
କରେଇ' ଥୋକାକେ ଛିନିଯେ ନିଶ୍ଚେ ।

ଅମନି, ଆଶ୍ରଯ, ଦେଖତେ-ଦେଖତେଇ ଭୋଜବାଜି । ଫୁଟ୍ଟ ତୁମେ ଏକଟୁ
ସାଇଟ୍ରୁ କ ଯାସିଦ ଦିଲେଇ ମେମନ ତା ମୁହର୍ରେ ଛାନା ହ'ଯେ ଯାଇ, ତେମନି ଆଶାର
କୋଲେ ଗିଯେ ଥୋକାର ମମନ୍ତ କାନ୍ଦା ଶ୍ରଦ୍ଧାତା ନିଟୋଳ ହ'ଯେ ଉଠିଲୋ ।

ପୃଥିବୀର ମମନ୍ତ ଲଙ୍ଘା ନିରେ ତରଳା ମୁହମାନେର ମତୋ ଦୌଡ଼ିଯେ ରଇଲୋ ।
ଏ ଏକତାଳ ନମନୀୟ ମାଂସ, ତାର ମାଝେ ଏତା ବିବାକୁ ହିଂସତା !
ଆଶ୍ରଯ-ଭିଧାରୀ ଦୁର୍ବଳ ଏକଟା ଶିଖ, ତାର ମାଝେ ଏହି ଉକ୍ତତ ବିଜୋହ !

ନେପଥ୍ୟ

ଖୋକାବ ଏହି ସ୍ତରକତା ଯେନ କା'ବ ପ୍ରବଳ ଅଟ୍ଟହାଙ୍ଗ ଦିଯ଼େ ତୈବି । ସମନ୍ତ ଆୟତ୍ତେ ତବଳା ଛଟକ୍ଷଟ କବେ' ଉଠିଲୋ । ଖୋକା ତୋ ଚୁପ କବେ' ନେଇ, ଯେନ କେ ତାବ ମହିଙ୍ଗ, ନିନ୍ଦ୍ରାବ ଦାତେ ଉଲଙ୍ଘ ହେସେ ଉଠେଛେ ।

ସାହସ କବେ' ତବଳା ଆବାବ ଖୋକାର ଦିକେ ହାତ ବାଡ଼ିଯେ ଦିଲୋ, ଆନନ୍ଦେ ଅଞ୍ଚୁଟ ଗଲାଯ ବଲଲେ,—ଏବେ ।

ଆବ କୋନ ଦୁଃସ୍ଵପ୍ନେବ ମଧ୍ୟେ ଥେକେ ଖୋକା ଉଠିଲୋ ହଠାଂ ଚୀଏକାବ କବେ' ।

ଅନାଦି ହାସିମୁଖେ ତବଳ ଗଲାଯ ବଲଲେ,—ବ୍ୟାଟା ତୋ ଦେଥାଇ ଭୀଷଣ ସ୍ଵାର୍ଥପବ, ତୋମାକେ ମା ବଲେ' ସ୍ମୀକାବନ୍ତି କବତେ ଚାଯ ନା ।

ଅପବାଧେବ ଲଜ୍ଜାଯ ତବଳାବ ଡ' ଚୋଥେବ ପାତା ଭାବି ହ'ମେ ଏଲୋ । ମେ ନା-ହ୍ୟ ତାକେ ପେଟେଇ ଧବେ ନି, କିନ୍ତୁ ତାଟି ବଲେ' ତାବ ବୁକେ କି ମେହି ଏକଇ ଶ୍ଵରା ସକିତ ହ'ଯେ ନେଇ ? ନନ୍ଦ, ଅମହାୟ ଐ ଏକଟୁଥାନି ଖୋକା, ତାକେ କି ମେ କଥନୋ ଆପନାବ କବେ' ତୁଳତେ ପ୍ରାବନ୍ଧେ ନା ?

ବାହେ ଖୋକା ଆମାକାଲିବ ଘବେ ଶୋଯ, ଆବ ଏଗନିଇ ଚୁପ କନେ' ମେ ଯୁମୋଯ ଯେ ତବଳାବ ବୁକ୍କଟା ସ୍ତରକତାୟ ହାହାକାବ କବେ' ଓଠ ।

—ଏ କି, କୋଣାଯ ଉଠଇ ? ଅଶାବିବ ଚାଲ ତୁଲେ ଥାଟେର ଥେକେ ତବଳାକ ଚୁପି-ଚୁପି ନାମତେ ଦେଖେ ଭୟ ପୋରେ ଅନାଦି ତାବ ଆଁଚିଲ ଚେପେ ଧବଲୋ ।

—ଯାଇ ଖୋକାକେ ଏଥାନେ ନିଯେ ଆସି । ତବଳା ଧବା-ପଡା ଲଜ୍ଜିତ ଗଲାଯ ବଲଲେ ।

—ଏଥାନେ, ଅନାଦି ଚମକେ ଉଠିଲୋ : ଏଥାନେ ନିଯେ ଆସତେ ଯାବେ କେଳ ? ଓଥାନେ ଓ ଦିବିଯ ଯୁମୋଛେ ।

—ନା, ଆମାବ କାହେ, ଆମାବ ବିଛାନାୟ ଓ ଯୁମୋବେ । ତବଳା ଅମୁଲଯେବ

ନେପଥ୍ୟ

ଭର୍ତ୍ତିତେ ଧାଟେର ପାଶ ସେମେ ଏସେ ଦାଁଡାଳୋ : କୋଳେର ଛେଲେ ଆବାର କଥନ ଆଲାଦା ସବେ ଗିଯେ ଘୁମୋର !

—କିନ୍ତୁ ଓ ସେ ଆମାକାଲିର ଭାବି ହାତୋ !

—ତେମନି ଆମାରୋ ହ'ତେ ବା ବାଧା କୀ ? ଅନ୍ଧକାରେ ତରଳା କରଣ କରେ' ଏକଟୁ ହେମେ ଉଠିଲୋ : ଆମି ତୋ ଆର ତ୍ରୀ ତୋମାର ଝି-ର ଚେଯେ ଏମନ କିଛୁ ଥାରାପ ଦେଖିତେ ନହିଁ । ଆମାର ହାତ ଦ୍ଵାଟୋ ତୋ ଆର ବାଧେର ଥାବା ନଯ ।

ତରଳାକେ ହଠାତ ଯେନ ନିଶି-ପେଯେଛେ । ନଇଲେ, କିଛୁବ ମଧ୍ୟେ କିଛୁ ନଯ, ଘୁମେର ମଧ୍ୟେ ଥେକେ ଉଠେ ମେ ଚଲେଛେ ଛେଲେବ ସଙ୍କାଳେ, ଚୁପି-ଚୁପି, ଚୋରେର ମତୋ । ଏମନ କଥା କେ କବେ ଶୁଣେଛିଲେ ?

ଅନାଦି ବିରକ୍ତିତେ ବିରାଦ ଗଲାଯି ବଲଲେ,—କେନ ମିଛିମିଛି ଦିକ୍ କରଇ ? ଓଟାକେ ଏଥାନେ ନିଯେ ଏମେଇ ଭୀଧନ ତ୍ୟାବାତେ ସୁର କରିବେ ।

—ତା ଛୋଟ ଛେଲେପିଲେ ଏକଟୁ କାଂଦେଇ । ତାତେ ଘୁମେର ବ୍ୟାଘାତ ହୟ ବଲଲେ ଚଲିବେ କେନ ?

ମାଥାମୁହୁ କିଛୁ ବୁଝିଲେ ନା ପେରେ ଅନାଦି ଶୋଯା ଛେଡେ ଉଠେ ବମଲେ : ଏ କୀ ମଜାର କଥା, ତାଇ ବଲେ' ଶୁଦ୍ଧ-ଶୁଦ୍ଧ ତୁମି ଛେଲେ କୌଦିଯେ ଆମାର ଏହି ପାକା ଘୁମଟା ନଷ୍ଟ କରେ' ଦେବେ ? ଓର ସେଇ ଛାଦ-କାଟାନୋ କାହାଟାଇ କି ଏଥନ ତୋମାର ଥୁବ ଭାଲୋ ଲାଗିବେ ନାକି ?

—ତା, ଶୋନବାର କାନ ଥାକଲେ ଲାଗିବେ ବୈ କି ଭାଲୋ । ଅଳିତ ପାରେ ତରଳା ଦରଜାର ଦିକେ ଏଗିଯେ ଏଲୋ : କୋଥାକାର କେ-ଏକଟା ଝି-ର କାହେ ଶୁରେ ଚୁପ କରେ' ଘୁମୋନୋର ଚାଇତେ ମା'ର ବୁକେ ମୁଖ ରେଖେ ତାର ସତିକାରେର କାଂଦାଟା ଅନେକ ଭାଲୋ ଶୋନାବେ ।

ଅନାଦିର ବୁକ୍ଟା ଏକେବାରେ ଜୁଡ଼ିଯେ ଗେଲୋ ମନେ କୋରୋ ନା । ମଶାରିର

ନେପଥ୍ୟ

ବାଇରେ ଚଲେ' ଆମତେ-ଆସତେ ସେ ଝିଏ ଝଳକ ଗଲାଯ ବଲଲେ,—କିନ୍ତୁ ସେଠା
ଛେଲେର ଆସ୍ତ୍ରେ ପକ୍ଷେ ଭାଲୋ ନା-ଓ ହ'ତେ ପାରେ, ତରଳା । ଶୋନୋ, ଦୀଡ଼ାଓ,
ଶୁଧୁ ଆମାର ସୁମେର ବ୍ୟାଘାତେର କଥା ବଲଛି ନା, ସମସ୍ତ ରାତେ ଛେଲୋଟାରୋ ଆର
ଚେଥେର ପାତା ଛଟୋ ଏକତ୍ର କରତେ ପାରବେ ନା । ଯିଛିମିଛି ଓକେ ବ୍ୟକ୍ତ କରେ'
ଲାଭ କି ? ମଞ୍ଚତି ଓର ସମ୍ମାନେର ଚେଯେ ଓର ସ୍ଵାହ୍ୟଟାଇ କି ବଡ଼ୋ ଜିନିସ
ନୟ ?

ତରଳା ହ' ପାଯେ ଅନ୍ତର ଦୀଡ଼ିଯେ ରହିଲୋ ।

ପିଛନ ଥେକେ ଅନାଦି ଶଥ ପାଯେ ଏଗିଯେ ଏଦେ ତାକେ ସମ୍ବେହ ଆକର୍ଷଣ
କବଲେ । ବଲଲେ,—ଓର ଜଣେ ତୋମାକେ ଭାବତେ ହ'ବେ ନା, ତରଳା । ଓର
ଜଣେ ଲୋକ ଆଛେ । ଆମାବିଇ ଜଣେ କେଉ ନେଇ । ଆମାବିଇ ଭାବନା
ଭାବବାର ଜଣେ ତୋମାକେ ନିଯେ ଏମେହି ।

ସ୍ଵାମୀର ମେହି ସ୍ପର୍ଶେ ତବଳା ହଠାଂ ନିଜେକେ ଭାବି ଅପବିଚ୍ଛନ୍ନ ମନେ
କରଲେ ।

ସମସ୍ତ ରାତେ ମେହି ଶୁଧୁ ହ' ଚୋଥ ଏକତ୍ର କବତେ ପାବଲୋ ନା । ଥାଣି
କାନ ପେତେ ରହିଲୋ କତୋକ୍ଷଣ ଏକଟି ଶିଖ-କଟେର ଆନନ୍ଦିତ ଆର୍ତ୍ତନାଦେ ସମସ୍ତ
ଅନ୍ଧକାର ଉଞ୍ଜଳ ହ'ଯେ ଉଠିବେ ।

ଏବାର ସଥନ ତବଳା ଉଠି ବସଲୋ, ତଥନ ଅନାଦିକେ ସେ ଏତୋଟୁକୁ ଓ
ପାଖ ଫିରିତେ ଦିଲୋ ନା । ଅତି ସମ୍ପର୍କେ, ସଞ୍ଚବମାନ ଏକଟା ଛାଯାର ମତୋ
ଟଳତେ-ଟଳତେ ସେ ଦରଜାବ ଦିକେ ଏଗିଯେ ଏଲୋ । ଦରଜାଟା ସେଇ ତାର 'ହ'ଯେ
କେ ଆଲଗୋଛେ ଥୁଲେ ଦିଲେ ।

ନା, ଏଥାନେ ସେ ଶୁଧୁ ଅନାଦିର ଜଣେ ଆସେ ନି । ଅନାଦି ସବ ତାର,
ତବେ ସେଥାନେ ଏତୋଟୁକୁ ଅନାଦିର ଆଧିପତ୍ୟ ଆଛେ, ସବ ଥାଲେଇ ତାର ସମାନ

ଲେପଥ୍ୟ

ଅଧିକାର, ତାର ସମାନ ବିଶ୍ଵତି । କିଛୁଇ ମେ ଫେଲତେ ପାରବେ ନା । ଯଦି
ଦାହ ତାକେ ଦିତେ ହୋ, ଦୀପିତ୍ତ ତାକେ ଦିତେ ହ'ବେ ।

କିନ୍ତୁ ଆଶ୍ରାକାଳି ସେ ଏକେବାରେ ଦରଜା ବଞ୍ଚ କରେ' ଘୁମୋଯ ଏ ଆବାର କେ
ଜାନତୋ ବଲୋ ?

ଦରଜାଯ ଧାକା ଦିତେ ତରଳାର ସାହସ ହ'ଲୋ ନା । ପାଇଁର ଆଙ୍ଗୁଳେ
ଭର ଦିଯେ ଆରୋ ଖାନିକଟା ଲମ୍ବା ହ'ଯେ ମେ ଜାନଳା ଦିଯେ ଏକବାର ମୁଖ
ବାଡ଼ିଲୋ ।

ନଡ଼ବଡ଼େ ଏକଟା ଭକ୍ତପୋଷେ, ପ୍ରାୟ କାଟେଇ ଉପର ବଲତେ ପାରୋ, ଥୋକା
ଆଶ୍ରାକାଳିର ଆଁଚଳେବ ତଳାଯ ଦିବି ଅଧୋରେ ସୁମ ଯାଛେ ।

ଆର ମେ ଶୁଯେ ଛିଲୋ ଫୋପାନୋ ଗଦିର କୋମଳଭାୟ । ତାର ହଇ ଚୋଥେ
କିନା ତବୁ ଏକ ଫୋଟା ସୁମ ଆସିଲୋ ନା ।

ଦରଜାବ ଉପରେ ତରଳା ତାର କପାଳ କୁଟତେ ଚାଇଲୋ । ହାୟ, ମେ ଶୁଦ୍ଧ
ଏଥାନେ ଅନାଦିର ଜଗେଇ ଏସେହେ, ଆବ ତ୍ର ଥୋକା, ତ୍ର ଥୋକା ତାର କେଉ
ନୟ ।

ମେ ଯେନ ଶୁଦ୍ଧ ଏକଟା ଜଳାଶୟ, ପ୍ରମୋଜନେର ପ୍ରାଥିବ ଦିମେ ବୀଧାନୋ, ନୟ ସେନ
ମେ ନଦୀ, ନିଜେର ବେଗେ ବହମାନ, ନିଜେର ମୁକ୍ତିତେ ଉତ୍ସାରିତ । ମେ ସେନ
ଏସେହେ ଶ୍ରୀ ହ'ଯେ, ମା ହ'ଯେ ନୟ ।

ଖୀଚାର ପାଥୀର ମତୋ ତରଳା ପାଥା ଝାପଟାଇତ ଲାଗଲୋ ।

চার

কিন্তু, যাই বলো, জানোয়ারের দিকে ছ' চোখ মেলে তাকানো যায় না।
থালি গায়ে ধূলো-বালি মেখে কদাকার হ'য়ে বসে' আছে। সোহাগিমী
আঘাকালির সেদিকে নজর দেবারো দুরকার নেই।

তরলার আর সহ হ'লো না, অথচ, কর্কশ হ'তে গিয়ে কেমন করুণ
করে' বললে,—ছেলেটার এ কী হাল করে' রেখেছ ?

আঘাকালি দানানে বসে' স্বপুরি কাটিছিলো। কথাটার জবাব দেয়া
দূরে থাক, সে-কথা শুনে অস্তত যে একবার খোকার দিকে চেয়ে দেখবে
ততোটুকুও যেন তার কৌতুহল নেই।

—আমাকে তো ধরতে-ছুতে দাও না দেখি, কিন্তু সকাল থেকে
ছেলেটাকে যে ঐ মাটির উপর ফেলে রেখেছ এটা তোমার কোন দিশি
কাঞ্জান জিগ্গেস করি ?

চোখ না তুলে পরম উদাসীনের মতো আঘাকালি বললে,—আমাকে
তোমার কিছু শেখাতে হ'বে না। নিজের কাঙ্গ করো গে যাও।

ନେପଥ୍ୟ

—କିନ୍ତୁ ଓ ଦେଖା ଶୋନା କରାଓ ଆମାର ନିଜେର କାଜ ସେଟା କିଛୁ ଧେରାଳ ରାଖୋ ? ତରଲା ଗର୍ଜନ କରେ' ଉଠିଲୋ ।

କିନ୍ତୁ ଆମାକାଲିର ଗଲାଯ ଝଗଡ଼ାର କୋଣୋ ଉଂସାହ ଦେଖା ଗେଲୋ ନା । କଥା କରଟାକେ ଚିବିରେ-ଚିବିଯେ ବଲଲେ,—ନିଜେ ପେଟେ ଧରଲେ ତଥନ ଛେଲେର ଦେଖା ଶୋନା କରାନ୍ତେ ଏସୋ ।

—କିନ୍ତୁ ତୁମି କେ ? ତୁମିହି କି ଓକେ ପେଟେ ଧରେଛ ନାକି ?

—ଆମି କେ, ଆମାକାଲି ଦୀର୍ଘ ଏକଟା ଟୌକ ଗିଲଲେ : ସେ-କଥା ତୋମାକେ ସେ ବଲତେ ପାରନ୍ତା ମେ ଆଜ ବେଚେ ନେଇ ବଲେ'ଇ ଆମାକେ କିନା ତାମ ସେ-କଥାର ଜବାବ ଦିତେ ହଜେ ।

—ତୁମି ତୋ ଏକଟା କି । ତୋମାକେ ମାଇନେ ଦିଯେ ରାଖା ହୁଅଛେ । ତରଲା ଟଗବଗ କରେ' ଉଠିଲୋ ।

—ତାତେ ଲଜ୍ଜାର କିଛୁ ନେଇ, ଛୋଟ ବୌ । ଆମାକାଲି ତାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ମୁଖେ ନିର୍ବାରିତ ହେଲେ ଉଠିଲୋ : ବଲତେ ଗେଲେ, ତୋମାକେଓ ତୋ ମାଇନେ ଦିଯେ ରାଖା ହୁଅଛେ ।

—କିନ୍ତୁ ତୁମି ତୋମାର ମାଇନେର ମୋଗ୍ୟ କାଜ କରଛ ନା କେବେ କୁମି ? ରାନ୍ଧାଘର ଥେକେ ତରଲା ଦାଳାନେ ଏମେ ପା ଦିଲୋ : ଛେଲେର ଦେଖା ଶୋନା କରାର ଜଣେଇ ଯଦି ତୁମି ମାଇନେ ପାଓ, ତବେ ଓଟା ଯେ ଅଗନି ମାଟିତେ ଗଡ଼ାଗଡ଼ି ଯାଛେ ତୁମି ଦେଖାନ୍ତେ ପାଓ ନା ?

—ତୁମିଓ ଦୟା କରେ' ଚୋଥ ଦିଯୋ ନା ଓଦିକେ । ଆମାକାଲି ଶୁପୁରି କାଟିବେ ଲାଗଲୋ : ଆମାର କାଜ ଜାମି ବୁଝବୋ ।

—ତୋମାକେ ବୋଝାନେ ହଜେ । ବ୍ୟନ୍ତ, କ୍ରତ ପାଇଁ ଉଠୋନେ ନେମେ ତରଲା ଜାନୋଯାରକେ ସବେଗେ କୋଳେ ନିତେ ଗେଲୋ ।

ନେପଥ୍ୟ

ଯେନ ବାଡ଼ି-ଘର ହଠାତ୍ ଚାରମାର ହ'ଯେ ଭେତେ ପଡ଼ଇଁ ଏମନି ଉଦ୍ଦେଶ ଅନୁଷ୍ଠାନିକ ଧାର୍କ-ଧାର୍କ ଚାଇକାର କରେ' ଉଠିଲୋ : ଧ'ରୋ ନା, ଧବରଦାର, ଓକେ ଧ'ରୋ ନା ବଣଛି ।

ସାମନେ ସେନ ଏକଟା କୀ ମୂର୍ତ୍ତିମାନ ବିଭୌଷିକା, ତରଳା ସ୍ତର୍ମୁଖ ହ'ସେ ରଇଲୋ ।

ଜାନୋଯାରକେ ତାଡ଼ାତାଡ଼ି କୋଲେ ନିୟେ ଦୁଇ ହାତେ ଗା ତାବ ମୋହାତେ-ମୋହାତେ ଆସାକାଲି ଭୀତ, ବିନ୍ଦଳ ଗଲାୟ ବଲଲେ,—ସଂ-ମାର ହାତେ ଓକେ ତୁମି ବାର-ବାର ଝୁଟେ ଆସ କେନ ବଲୋ ଦିକି ? ବାହାର ଏକଟା କିଛୁ ଅମଙ୍ଗଳ ହେବକ ଏହି ବୁଝି ତୁମି ମନେ-ମନେ ଘାନ୍ତ କଲେ' ଆଛା ?

ତରଳା ଏକ ଧାକ୍କାଯ ଘରେର ମଧ୍ୟେ ମେବେର ଉପର ଏସେ ଛିଟକେ ପଡ଼ିଲୋ ।

ଅନାଦି ଘରେ ଦୁକେ ଗମକେ ଦୀଡ଼ାଲୋ, ବ୍ୟାକୁଳ ହ'ସେ ବଲଲେ,— ଏ କୀ, କୀ ହ'ଲୋ ତୋମାର ? କୋନୋ ଅଶ୍ଵଥ-ବିଶ୍ଵଥ କରଲୋ ନାକି ?

ତରଳା ତଙ୍କୁ ଆବାର ଏକ ଝାଟକାଯ ମୋଜା ହ'ସେ ଉଠେ ବସଲୋ : ତୁମି ଏହି ଝିଟାକେ ଏକ୍କୁ ବିଦେଯ କରବେ କିନା ବଲୋ ?

—କେ, ଆସାକାଲି ? କଥାଟା ଯେନ ଅନାଦି ବିଶ୍ଵାସ କରତେ ପାରଇଁ ନା ।

—ହୀୟା, ମେଡ଼ିଶୋପଚାରେ ଘାକେ ପୁଜ୍ଜୋ କରଇଁ ଦିନ-ରାତ ।

—କେନ, କୀ କରଲୋ ? ତାର ଉପର ହଠାତ୍ ତୁମି ଏମନ ଚଟେ' ଗେଲେ କେନ ?

—ନା, ତାକେ କାଁଧେ କରେ' ନିୟେ ନାଚବେ ? ଅଭିମାନେ ଭର-ଭର ଦୁଟି ଚୋଥ ତୁଲେ ତରଳା ଶ୍ଵାମୀର ମୁଖେର ଦିକେ ତାକାଲୋ : ଆମାକେ ଆଜ ଓ କୀ ବଲଲେ ଜାନୋ ?

—କୀ ବଲଲେ ?

—ବଲଲେ, ଦିନେ-ରାତେ ଆମି ନାକି କେବଳ ଖୋକାର ଅମଙ୍ଗଳ କାମନା କରି ।

নেপথ্য

—ক'র ? অনাদি খোলসা করে' ব্যাপারটা যেন কিছু বুঝতে পারলো না : জানোমারের ?

—ইয়া, অমন ছেলের বাপ না হ'লে মাথাটা এমন তোমার নিরেট হ'বে কেন ? তরলা সমস্ত শরীরে রিঃ-রি করে' উঠলো : আর এতো বড়ো তার মুখ, বলে কিনা, সৎ-মার হাতে তুমি ওকে ছুঁতে এসো না, ছেট বৈ !

অনাদি অনর্গল হেসে উঠলো : এই কথা ?

—এই কথা মানে ? তরলার রাঙ্গে সমস্ত আবহাওয়াটা যেন ভাপিয়ে উঠলো : তুমি এর একটা কিছু বিহিত করবে না ?

অনাদি কথাটাকে উড়িয়ে দিলে : গেয়ো একটা ছোটলোকের কী-একটা না কথা, তা তুমি অতো গায়ে মাথতে গেলে কেন ?

—তাই বলে' সামান্য যি হ'য়ে ও আমাকে অপমান করে' কথা কইবে ? আর তাই তুমি আমাকে দীড়িয়ে তনতে বলো ?

অনাদি নির্বিকারের মতো বললে,—এতে তুমি অপমান কোথায় দেখতে পেলে ?

তরলা অনড় একটা কাঠ হ'য়ে রাইলো : অপমান নয় ? এতে কিছুই অপমান নেই, বলো ? আমি সৎ-মা, সেটা কি আমার অপরাধ ? আমি এখানে এসে সমস্ত পাবো, শুধু আমার ছেলে ফিরিয়ে পাবো না ? ও কে যে সমস্তক্ষণ সেই ছেলে আমার আড়াল করে' রাখবে ? ওর নোংরা হাতে ছেলে ধরলে জাত যাব না, আর আমি একটু ছুঁতে গেলেই তাৰ অমঙ্গল হয় ?

এতোতেও ঘেন অনাদিকে উত্তপ্ত করা গেলো না। সে তেমনি ঠাণ্ডা,

ନେପଥ୍ୟ

ନିଶ୍ଚିନ୍ତା ଗଲାଯ ବଲଲେ,— ଓ ମଧ୍ୟେ ଏକଟା କୁମରାରେର ଓପର ରାଗ କରେ’ ଲାଭ କୀ ?

— କୁମରାର ? ତବଳା ରାଗେ ବରଫେର ମତୋ ଜମେ’ ଉଠିଲୋ ।

— ହ୍ୟା, ଛୋଟଲୋକଦେର ମଧ୍ୟେ ଏମନି ଧାରା ଏକଟା କୁମରାର ଆଛେ ଏଦିକେ ।

— ଯେ ସଂ-ମା ହ’ଯେ ଏମେ ଛେଲେର ଦେଖା ଶୋନା କବଲେ ମେହି ଛେଲେର ଅମଗଳ ହୟ ?

— ହ୍ୟା, ଅନାଦିର ମୁଖେ ବିଶୀର୍ଣ୍ଣ ଏକଟି ହାସି ଝୁଟେ ଉଠିଲୋ : ଯତୋଦିନ ନା ମେହି ସଂ-ମା ନିଜେ ସନ୍ତାନବତୀ ହଞ୍ଚେ ।

— ତୁ ମି ତା ସମର୍ଥନ କରୋ ? କଥାଟା ତବଳା ଅନାଦିବ ମୁଖେର ଉପର ସବେଗେ ଝୁଡ଼େ ମାରିଲୋ ।

— ବା ବେ, ଆମି କିଛୁ ସମର୍ଥନ କରତେ ଯାବୋ କେନ ? ଅନାଦି ଏଗିଯେ ଏମେ ତରଳାବ ଏକଥାନି ହାତ ଧ୍ୟାତେ ଗେଲୋ : କିନ୍ତୁ ଆମି ବଲି କୀ, ଏହି ହାଙ୍ଗାମ-ହଞ୍ଜୁତ କରେ’ କିଛୁ ଲାଭ ନେଇ । ଯେମନ ବରାତ କବେ’ ଏମେହେ, ଥାକ ଓ ଓ ର ଖି-ର ଜିଶ୍ବାୟ ।

— କେନ, କେନ, ଆମାର ଛେଲେ କେନ ଖି-ବ ହାତେ ମାନ୍ୟ ହ’ତେ ଯାବେ ?

— ପାଗଳ ! ତାବ ତୋ ଦିନ ଏଥିଲୋ ଫୁରିଯେ ଯାଯ ନି । ହାସିତେ ଅନାଦିକେ କେମନ ଏଥିନ ପାଶବିକ ଦେଖାଲୋ : ତଥନ ତାକେ ଦିଯେ ତୋମାବ କୋଲ ଭରେ’ ରେଥେ, କାକୁ ସାଧି ନେଇ ତୋମାକେ କିଛୁ ବଲତେ ଆମେ । ଏଥିନ ଓକେ କୋଳେ ଲିଙ୍ଗ ଗେଲେଇ, ଦେଖତେ ପାଞ୍ଚ ତୋ, ଏକେବାରେ ସୁଗପ୍ରଗମ୍ୟ ।

ଅନାଦିର ହାତଟା ଜୋବେ ଠେଲେ ଦିଯେ ତବଳା ଏକଛୁଟେ ଉଠିଲେ ଏମେ ହାଜିର ।

ନେପଥ୍ୟ ।

ଏକମନେ ଜାନୋଯାର ତଥନୋ ଧୂଲୋ-ବାଲି ନିୟେ ଖେଳା କରଛେ । ଆଶ୍ରାକାଳି ବେଁଚେ ଆଛେ କି ଗରେ' ଗେଛେ, ତରଳା କୋନୋ ଦିକେ ଦୃକ୍ପାତ କରଲୋ ନା, ହାଇ ହାତେ ସବଲେ ଜାନୋଯାରକେ କୋନେର ଉପର ତୁଳେ ନିଲୋ ।

ଆର ଜାନୋଯାରେର ଗାୟେ ଯତୋ ଝୋର ଛିଲୋ ସବ ମେ ତାର ମୁଖେର ଗହରରେ ଏନେ ସମବେତ କରଲେ ।

ସେ-କାଙ୍ଗ ଶୁଣେ ତମଳାରୋ କେମନ କାଁଟା ଦିରେ ଉଠେଛିଲୋ, ମନେ ହସେଛିଲୋ ଏ ଯେନ ମାନୁଷେର କାଙ୍ଗ ନୟ, ତୁ କୋନୋ କିଛୁତେ ତାର ଦଖଳ ଛାଡ଼ିବାର କଥା ଆର ମେ ଆମୋଲେଇ ଆନନ୍ଦେ ପାରଲୋ ନା ।

—ରାଜ୍ୟେର ନୋଂରା ଘେଟେ କୀ କରେଛେ ଦେଖ ! ତରଳା ଝୋର କରେ' ତାବ ସର୍ବାଙ୍ଗେ ଆଁଚଳ ବୁଲୋତେ ଲାଗଲୋ : ହାତେ କୀ ଓଟା ତୋର ଦସ୍ତି ହେଲେ, ଓମା, ଆନ୍ଦ କୀ ଏକଟା ପୋକା କିଳବିଳ କରଛେ ! ମୁଖେ ପୁଲେ ଦିଲେଇ ତୋ ଗେଛଲୋ !

—ଏମନିତେ ଥେତେ ଆର କିଛୁ ବାକି ନେଇ । ଆଶ୍ରାକାଳି କୋଣା ଥେକେ ବେରିଯେ ଏସେ ଗଲାଯ ଏକଟା ଭାବିକି ଟାନ ଦିଲେ : ଓକେ ନାହିଁୟେ ଦାଓ, ଛୋଟ ବୌ ।

—ତୁମ ଆମାବ ଓପର ହକୁମ କରତେ ଏମୋ ନା ବଲାଛି । ତରଳା ଚୋଥ ପାଫିଯେ ବଲାଲେ ।

—କିନ୍ତୁ କୀ ଭୀଷଣ ଓ କାନ୍ଦହେ ଶୁନନ୍ତେ ପାଞ୍ଚ ନା ?

—କାନ୍ଦହେ ତୋ ବେଶ କରଛେ । ଏକଶୋବାବ କାନ୍ଦବେ । ଆରୋ କାନ୍ଦବେ । ବଲେ' ତମଳା ଖୋକାର ଗାଲେ ହଠାତେ ଏକଟା ଠୋଳା ବସିଯେ ନିଲୋ : ଆମାବ ହେଲେ ଆମାର ବାଡିତେ ବମେ' ଯତା ଥୁମି କାନ୍ଦବେ, ତାତେ ତୋମାର କୀ ?

—ଓମା, ଗାଲେ ହାତ ଦିଯେ ଆଶ୍ରାକାଳି ଏକେବାରେ ମାଟିର ଉପର ବମେ'

ନେପଥ୍ୟ

ପଡ଼ିଲୋ : ତାଇ ବଲେ' ତୁମି ଐ ହଧେର ବାଚ୍ଚଟାକେ ଅମନି ଧାରା ମାରବେ ନାକି ଗା ?

—କେ, କେ ମାରିଲୋ ? ସରେର ଭିତର ଥେକେ ଅନାଦି ଏଲୋ ଛୁଟେ ।

—ମା ମାରବେ ନା ତୋ ମାଇନେ-କରା ଏକଟା ଖି ଓର ଗାୟେ ହାତ ତୁଳବେ ନାକି ଭେବେହ ? ପ୍ରସାରିତ ଧମୁକେର ଯତୋ ହାତ-ପା ବୈକିଯେ ଜାନୋଯାଇ ଆଗପଣ ଶକ୍ତିତେ ତାର କୋଳ ଥେକେ ବେରିଯେ ଆସଟେ ଚାଇଛିଲୋ, ତରଳା ତାକେ ଦୁଇ ବଲିଷ୍ଠ ହାତେ କୋଥେର ଉପର ସାପଟେ ଧରିଲୋ : ବେଶ କରବୋ, ମାରବୋ । ଆମି ମା, ଛେଲେ ଆମାର ।

—ଏ କୀ ଆରଣ୍ୟ କରେଛ ସକାଳବେଳା ? ଅନାଦିର ଗଲା ବିରକ୍ତିତେ ଝାଜିଯେ ଉଠିଲୋ : ବାଢ଼ିତେ ଟିକିତେ ଦେବେ ନା ନାକି ?

—ତୁମି ଏର ମଧ୍ୟେ କେନ ମାଥା ଗଲାତେ ଆସ ବଲୋ ତୋ ? ତରଳା ଏବାବ ସ୍ଵାମୀର ଉପର ମୁଖିଯେ ଏଲୋ : ଯା ଜାନୋ ନା, ବୋବୋ ନା, ସବ-ତାତେ ତୋମାବ ମାତ୍ରକରି କରତେ ଆସିବାର ମାନେଟା କୀ ?

—ଆମି ଅତୋଶତୋ କିଛୁ ବୁଝିତେ ଚାଟି ନା, ସାମୁନ୍ୟ ଅଥଚ ଅସହିଷ୍ଣୁତା ଗଲାଯ ଅନାଦି ବଲିଲେ,—ଦସା କରେ' ଓଟାକେ ଆମାକାଲିବ କୋଲେ ନାମିଯେ ଦାଉ, ବାଢ଼ିଟା ଏକଟୁ ଠାଙ୍ଗା ହୋକ ।

—ବାଢ଼ିତେ ବେଶ ତାତ ମନେ ହୟ ତୋ ଐ ଆମବାଗାନେବ ଛାଯାଯ ବସେ' ହାଓୟା ଖାଓ ଗେ । ତରଳା ଖୋକାକେ ମୁଚଡ଼େ ଦୁମଡ଼େ କୋଲେର ଉପର ଚେପେ ରାଖିତେ-ରାଖିତେ କୁଝୋର ଦିକେ ଏଗୋତେ ଲାଗିଲୋ : ଛେଲେ ଯଥନ ବଡ଼ୋ ହ'ରେ ଇଞ୍ଚୁଲେ ପଡ଼ିତେ ଯାବେ ତଥନ ତାର ଭାଲୋ-ମନ୍ଦ ନିଯେ ତରି କରିତେ ଏମୋ, ଏଥନ ଘତୋକ୍ଷଣ ଓ ଆମାବ ଏଲେକାଯ ତଥନ କାକ ଆମି ମୁଖ-ନାଡ଼ା ସହିତେ ପାରବୋ ନା ।

ନେପଥ୍ୟ

ଶୁକନୋ ହାଡ଼େ ଠକ-ଠକ କରତେ-କରତେ ଆଗ୍ନାକାଳି ବଲନେ,—ଏ କୀ ବୋଷେଟେ ମେଘେ, ବାବା ! ରାତ-ବିରେତେ ଏ ସେ ଦସ୍ତରମତୋ ଡାକାତି କରତେ ପାରେ ।

କିନ୍ତୁ, ବଲା ବାହଳ୍ୟ, ତବଳା ଆର କୋନୋଦିକେ ଅକ୍ଷେପ କରଲୋ ନା । ନିଜ ହାତେ ଜଣ ତୁଲେ ଜାନୋଯାରକେ ସ୍ଵାନ କରିଯେ ଦିତେ ଲାଗଲୋ ।

—କୀଚା ଜଲେ ଚାନ କରିଯେ ଓର ବୁକେ ସେ ଏକେବାରେ ସର୍ଦି ବସିଯେ ଛାଡ଼ବେ । ଆଗ୍ନାକାଳି ଆବାର ଏକଟା ଆର୍ତ୍ତନାଦ କରେ' ଉଠିଲୋ ।

କତୋଟିକୁ ଜଳେ କତୋଥାନି ସର୍ଦି ହୟ ସେ-କଥା ତରଳାକେ ଯେନ କେଉ ଠାଟ କରେ' ଶେଖାତେ ନା ଆସେ, ଏମନି ଉନ୍ନାର ଔଦ୍‌ଦ୍‌ଦୀନାଟେ ସାବାନ ଦିଯେ ରଗଡ଼େ-ରଗଡ଼େ ଛେଲେକେ ସେ ସ୍ଵାନ କରାଲୋ । ନିଜେର ଟ୍ରାଫି ଥେକେ ମୋଡ଼ା, ଥସଥଳେ, ବୋଁଯା-ଓଠା ତୋଯାଲେ ବା'ର କରେ' ଶୁକନୋ କରେ' ଦିଲେ ସମସ୍ତ ଗା । ଟ୍ୟାଲକାମ ପାଉଡ଼ାର ଦିଯେ ତାକେ ସାଦା, ପିଛଳ କରେ' ତୁଳିଲୋ । ଗାୟେ ଦିଯେ ଦିଲୋ ସବ ଚୟେ ରଙ୍ଗିଲ, ନତୁନତମ ଏକଟା ଜାମା, ଘାର ପାଟ ଭାଙ୍ଗି ଦୃଷ୍ଟି-କୁପଣ ଆଗ୍ନାକାଳିର ଏଥିନୋ ସାହସ ହୟ ନି । ଭାଲୋ କରେ' ଚୂଳ ଓଠେ ନି, ତବୁ ସେ ମାଧ୍ୟମତୋ ସିଂଧି କେଟେ ଦିଲେ । କପାଳେ ଦିଯେ ଦିଲୋ ଲାଲ କାଲିର ଟିପ । କାନିଛେ କାଢକ, ତାତେ ତରଳାର ଗ୍ରାହ ନେଇ, ଏଥିନ ଚୋଥେ ଏକଟୁ କାଜଳ ପରାତେ ପାରଲେଇ ତାର ହ'ୟେ ଘାୟ ।

ଦେଇଲେ-ବେଦୀ ମେହି ଆଲମାରିର ମଧ୍ୟେ କାଜଳ-ଲତାଟା ଏକଥାରେ ପଡ଼େ' ଆଛେ ।

ବ୍ୟନ୍ତ ହ'ୟେ ଘରେ ତୁକେ ତରଳା ସଟାନ ଅନାଦିର ଦିକେ ହାତ ବାଡ଼ିଯେ ଦିଲୋ : ଦାଓ ଦିକି ଆଲମାରିର ଚାବିଟା ! ଅନାଦିକେ ଯେନ କେ ଏକଟା ଘା ଦିଲେ : କେନ, ଆଲମାରିର ଚାବି ଦିଯେ ତୁମି କୀ କରବେ ?

ନେପଥ୍ୟ

—ଆମାରିର ଚାବି ଦିଯେ ଆବାର ମାସୁମେ କୀ କରେ ? ଦାଓ, ତରଳା ଛଟଫଟ କରେ' ଉଠିଲୋ : ବାଜେ କଥା କହିବାର ଆମାର ସମୟ ନେଇ ।

ଅନାଦି ପାଂଶୁ ମୁଖେ ଜିଗ୍ନଗେ କରଲେ : କିଛୁ ନେବେ ନାକି ଓଥାନ ଥେକେ ?

—ହ୍ୟା ଗୋ ହ୍ୟା, ଏତୋକଣେ ଘଣାଯର ବୁନି ଖୁଲେଇ । କୀ ଆବ ହ'ବେ, ତରଳା ହେଲେ ଫେମଲୋ : ଛେମେରଇ ତୋ ବାପ ।

—କୀ ନେବେ ଶୁଣି ?

—କାଙ୍ଗଳ-ଲତା ! ଖୋକାବ ଚୋଥେ କାଙ୍ଗଳ ଏଁକେ ଦେବୋ । ଆମାବ କୌହନେ ଛେଲେଟା କେମନ ସାଜଲୋ ଆଜ, ଏକାଟିବାର ଦେଖିଲେও ନା ତୋ ଚୋର ଭବେ' । ତବସା ଫେର ହାତ ବାଡ଼ାଲୋ : ଦାଓ, ଆମି ଦାଡ଼ାତେ ପାଞ୍ଚି ନା । ଆମାକେ ଗିଯେ ଏଥନ ଆବାର ଓର ଥାବାର ଯୋଗାଡ଼ କରତେ ହ'ବେ ।

ଅନାଦିର ଗପା ଗଭୀର ନିଷ୍ପୃହତାୟ ହଠାତ୍ ଡୁବେ ଗେଲୋ : ଏହି କଥା ? ତା, ତାର ଜଣେ ଆମାରି ଖୋଲିବାର କୀ ଦରକାର ? କଳାପାତାୟ ତେଲ ମେଥେ ଏକଟୁ କାଙ୍ଗଳ କରେ' ନିଲେଇ ହୟ ।

—କଳାପାତା, କଳାପାତା ଆମି ଏଥନ କୋଥାୟ ପାବୋ ?

—ତା ବଲୋ ତୋ, ଅନାଦି ଜାମୁଗା ଛେଡ଼େ ଉଠେ ଦୀବାଲୋ : ଆମି ଗିଯେ କେଟେ ଆମଛି । -

—କିନ୍ତୁ, କେନ, ହାତେର କାଛେ ଆମାରିଟା ଖୁଲୁଛି ବାବା କୀ ? ତବଳା ସଲିଙ୍କ ଚୋଥେ ଅନାଦିକେ ଏକବାର ଆପାଦମସ୍ତକ ନିରୀକ୍ଷଣ କବଲୋ : କାଙ୍ଗଳ-ଲତାଟା ତବେ କୀ ଜଣେ ଓଥାନେ ତୁଲେ ରାଖା ହେଁବେ ?

—ମେମନ ରସେଇ ତେମନି ଥାକ୍ ନା । ମିଛିମିଛି ଓଥାନେ ହାତ ଦିଯେ ଲାଭ କୀ ?

ନେପଥ୍ୟ

—ମିଛିମିଛି କୋଥାଯ ?

—ବାରେ, ଅନାଦି ଆଗତା-ଆମତା କରେ' ବଜାନେ,—କମାପାତାର ସଥନ
କାଙ୍ଗ ଚମେ' ଯାଛେ, ତଥନ ଓଡ଼ି ମିଛିମିଛି ନାହିଁ ?

—ନକାଶବେଳା ତୋମାର ମଞ୍ଜେ ଆମି ବାଜ୍ଜ ତର୍କ କରାତେ ଚାଇ ନା । ତରଳା
ଶାସନେବ ଭଞ୍ଜିତେ ବଜଲେ,—ଦିଯେ ଦାଓ ବଗୁଛି ଚାବିଟା । ଓଡ଼ି ଆମାର ଛେନେର
ଜିନିମି, ଆମାର ଛେନେର କାହେ ଲାଗବେ, ଓତେ ତୋମାର କୋନୋ ଦାର-ଦାବି
ନେଇ ।

ଅନାଦି ଗନ୍ଧୀବ ହ'ଯେ ବଲଲେ,—ନା ।

—କୀ ନା ?

—ଏ ଆଲଗାଦିତେ ହାତ ଦେଇ ମାବେ ନା ।

—କେନ ?

ଅନାଦି ଗଲାଟୀ ବୁଝି ଏକବାବ ଖୀଖରେ ନିଲୋ : ଓଡ଼ି ଓ ମା'ର ହାତେ
ମାଜାନେ ।

ତବଳାର ଗଲା ଦିଯେ ବେକୁଳୋ : କା'ର ହାତେ ମାଜାନୋ ?

— ଓ ମା'ର ହାତେ । କତୋଦିନ ଥେକେ କତୋ ବହୁ କରେ' ମେ ମବ ଗବେ-
ଥରେ ମାଜିଯେ ବେଥେଛେ ।

ନିମ୍ନେ ସମସ୍ତ ପୃଥିବୀ ତବଳାର ଗୋଥେ ଅକ୍ରକାର ହ'ଯେ ଗେଲୋ । ତବୁ
ଆନପଣେ ଦୁଇ ଚୋଥ ଗୁଲେ' ରେପେ ମେ ଜିଗଗେମ କରଲେ : ତାତେ କୀ ? କୋଥାଯ
ଓର ମା ? ମେ ତୋ ଯରେ' କବେ ଭୂତ ହ'ଯେ ଗେଛେ ।

—ତବୁ ଜିନିମି ଶୁଣୋ ତୋ ଆହେ । ଅନାଦି ଏକଟା ନୈର୍ବ୍ୟକ୍ରିକ ଉକ୍ତି
କରଲେ : ସତିୟ କରେ' ବଗତେ, ପୃଥିବୀତେ ମାମୁଖେର ଚେଯେ ଆଣିଲେ ଜିନିମି-
ଶୁଣିରଇ ଆୟୁ ବେଶି ।

ନେପଥ୍ୟ

—କେନନା ଏକଟା ଜିମିସ ଭାଙ୍ଗିଲେ ତାଡ଼ାତାଡ଼ି ତୁମି ଆରେକଟା ବାଜାର ଦେଖେ କିନେ ଆନତେ ପାରୋ । କାଜଳ-ଲତା ନା ଛୁଟିଲେ କଳାପାତା ଆଛେ । ତରଳା ସୁଣାୟ ଏକେବାରେ ଲେଖିଥାନ ହ'ଯେ ଉଠିଲୋ ; କେବଳ ମାନୁବେର ବେଳାଯାଇ ତା ହ୍ୟ ନା ।

‘ବଲେ’ ହିରିଷ୍ଟି ନା କରେ’ ଛେଲେ କୋଳେ ନିଯେ ମେ କ୍ରତ-ପାୟେ ପ୍ରଥାନ କରଲେ ।

ଏବଂ ଏକେବାରେ ଆଶ୍ରାକାଳିର ଘରେ ।

ଛେଲେକେ ହୁମ କରେ’ ତାର ପାଶେ ନାମିଯେ ଦିଯିଲେ ତରଳା ଚାପା ରାଗେ ଆଚ୍ଛନ୍ନ ଗଲାୟ ବଲଲେ,—ନାଓ, ନାଓ ତୋମାଦେର ଛେଲେ । କେ ଆର ଓକେ ଧରତେ ଚାୟ ? ସବ ଥୁଲେ-ଟୁଲେ ଆବାର ଓକେ ଭୃତ ସାଜିଯେ ଦାଓ ।

ଆଶ୍ରାକାଳି ତୋ ଅବାକ । କିନ୍ତୁ ତାରୋ ଚେଯେ ବିଶ୍ୱାସକର ହଞ୍ଚେ ଥୋକାର ଶ୍ରଦ୍ଧତା ।

ମେଟା ଶ୍ରଦ୍ଧତା ନୟ, ମେଟା ଏକଟା ପ୍ରେତାୟିତ ଅଟ୍ରହାଶ୍ର । ମେଟା ଏକଟା ତୀଙ୍କ ଓ ନିଟୁର ଧିଙ୍କାର ଛାଡ଼ା କିଛୁ ନୟ ।

ତରଳା ତାର ଅନ୍ତରେର ଭୟାବହ ନିର୍ଜନତାୟ ଏସେ ଆଘ୍ୟାଗୋପନ କରଲେ । ହାୟ, ତାରଇ ଛିଲୋ ଛେଲେ, କିନ୍ତୁ ମେ-ଇ ମା ହ'ଯେ ଉଠିତେ ପାରିଲୋ ନା ।

ତାଇ,—ଏତେମିନେ ସବ ତରଳା ଜଲେର ମତୋ ପରିଷକାର ବୁଝିତେ ପାରଛେ । ତାଇ ମାସ କୁରିଯେ ଗେଲେଓ କ୍ୟାଲେଣ୍ଡାରେର ପାତାଟା ଛେଡ଼ା ହ୍ୟ ନି—ମେଇ ଅଟ୍ରୋବର ମାସ ତେମନି ଜୁଲାଇ କରଛେ । ଜାନଲାୟ ଯେ ପର୍ଦଟା ଝୁଲଛେ, ଧୋରାୟ-ଧୁଲୋୟ ଲୋଂରା ହ'ଯେ ଏଲେଓ ତା ଧୋପାବାଡ଼ି ଦେବାର ନାମ ନେଇ । ବଲତେ ଗେଲେଇ ଅନାଦି ଏକେବାରେ ତାର ମାଇନେର ହିସେବ ଦିତେ ବମେ’ ଗେଛେ : ଏତୋ ସାମାନ୍ୟ ଆୟେ ଧୋପାବାଡ଼ିର ବାବୁଗିରି କି ଆର ପୋଷା ଯାଯ ? ସତିଯିଇ

ନେପଥ୍ୟ

ତୋ, ସେଟୀ ଯେ ତାର ନିଜେର ହାତେ ମେଲାଇ-କରା । ଯଦିନ ଆଛେ ଥାକ ନା ଅମରି—ତାତେ କୀ ଏମନ ଏସେ ଯାଚେ ? ଡାଇ, ତାଇ ମେଦିନ ଚାଷେର ବାଟିତେ ଟାନ ପଡ଼ିଲେ ଅନାଦି ଦୋକାନ ଥେକେ ତକ୍ଷୁନି ଏକ ସେଟ ଚାଷେର ବାସନ କିଲେ ନିଯେ ଏଳୋ, ଅଥଚ ଆଲମାରିତେ ଶୃଗୁ ପୋରାଳାଣ୍ଗଲୋ ଝକ୍ଝକ୍ କରଛେ ! ହ'ବେଇ ତୋ, ମାନୁଷେର ଚେଯେ ଜିନିସେଇ ଯେ ଆତ୍ମ ବୈଶି ।

ହୟତୋ ତାର ଦାମ ଓ ବୈଶି—ତବଳା ଢଟ ହାତେ ମୁଖ ଚେକେ ଫୁଲିଯେ କେଂଦ୍ର ଉଠିଲୋ ।

କେ ଜାନେ, ହୟତୋ ସେ-ଓ ଶ୍ରୁତ ଏକଟା ଜିନିସ । ଜିନିସ ହାବାର ଜଣେଇ ତାର ଯତୋଟୁକୁ ନାମ ।

পাঁচ

তারপর থেকে তরলা একেবারে চূপ করে' গেলো।

তার কেবলই মনে হ'তে লাগলো এটা যেন তার নিজের জায়গা নয়, সে যেন এসে নির্ভজ্জের মতো কা'র অংশে একটা ঝঢ় দাঁত বসিয়েছে। সমস্ত সংসারে কা'র ছায়া রয়েছে ছড়িয়ে—কা'র ডিরোধানের ছায়া। ফাটল-ধরা দেয়ালের আকাবাঁকা রেখা থেকে স্বর্ক করে' কড়িকাঠের ঝুলে। সমস্ত সংসার কে যেন দীর্ঘ, শীর্ষ হাতে ছুঁয়ে-ছুঁয়ে ঘুরে বেড়াচ্ছে। বাজাস কা'র দীর্ঘ নিখাস দিয়ে তৈরি।

সে তবে এখানে কেন এসেছিলো, যদি সে এসে তার স্বামীর দৃঃথকে দিলো আরো গভীর করে', ঘোলা করে' তুললো তার শুভ্রির সম্মতি ! অনাদির জঙ্গে সত্ত্ব-সত্ত্ব তার মায়া করে, প্রতি-পদে মনে হয়, সে যেন তার ঘোগ্য নয়, পারছে না স্বামীর এই ওদাস্তের মেঘ উড়িয়ে নিম্নে বেতে, তার বিরহের শুভ্রতার নিয়ে আসতে বিশৃঙ্খির অক্ষকার। সে যেন এসেছে

ନେପଥ୍ୟ

ଏକଟା କଞ୍ଚାଳ, ଚପଳାର ଏକଟା ମାତ୍ର କାହିଁକି ଅନୁଭବ । ଗଲ୍ପର ମେହି ନାକେର ବଦଳେ ମେ ସେଣ ଶୁଦ୍ଧ ଏକଟା ନନ୍ଦନ ।

ନିଜେର ଉପର ତାର ଅମାଲୁଧିକ ଧିକ୍କାର ଆସେ । ସେ ନିଜେକେ ଏକାଷ୍ମେ ନିଯରେ ଯେତେ ପାରେ ନା ତାର ସ୍ଵାମୀର କାହେ—ତାର ଉଦୟେର ପିଛନଟା ଭୟାବହ ଅନ୍ଧକାର, ତାଦେର ହ'ରେର ମାଧ୍ୟଥାନେ ମେହି ମୃତ ଅତୀତ ରଯେଛେ ଶ୍ରୀଭୂତ ହ'ରେ । ହାତ ବାଡ଼ିଯେ ଛେଲେର ପାଯ ନା ନାଗାଳ, ମେ କିନା ଏତୋ ଦୁର୍ବଳ—କେ ତାକେ ଅନାୟାସେ ହୁଇ ହାତେ ସବଳେ ଠେଲେ ରେଖେଛେ । ତାର ସମସ୍ତ ଶଶ୍ୟାମ ଛଡ଼ିଯେ ଆହେ କା'ର ମୃତ୍ୟୁର କଟିନ ଶୀତଳତା, ଶିଶୁର କଟେ ଫୁଲିଯେ ଉଠିଛେ କା'ର ତିଙ୍କ, ତୌଙ୍କ ପ୍ରତିବାଦ । ତରଳା ଚୋଥ ମେଲେ ସରେ-ବାଇରେର ଏହି କୁକୁର ଶୃଦ୍ଧତା ଆର ସହ୍ କରତେ ପାରେ ନା । ଆଲାୟ ମେ ଦିନ-ଦିନ ଶୁକିଯେ ଯେତେ ଥାକେ ।

କିନ୍ତୁ ବଲୋ, ତାର କୀ ଦୋଷ !

ଏଦିକେ, ଭାବୋ, ଅନାଦିର କୀ ଅନ୍ତାୟ ଭୁଲ, ଥେକେ-ଥେକେ କାଜେର ଅନ୍ତ୍ୟ-ମନ୍ଦିରର ମଧ୍ୟେ ଡାକ ଦିଯେ ଓଠେ : ଚପଳା !

ଧରୋ, ଅନ୍ଧକାରେ ତରଳା ହୟତୋ ବାରାନ୍ଦା ଦିଯେ ଏ-ଘର ଥେକେ ରାତ୍ରାଘରେ ଯାଛେ, ପୃଥିବୀତେ କୋଥାଓ ଯେନ କିଛୁ ହୁଯ ନି ଏମନି ମୁଖ କରେ' ଅନାଦି ତାଡ଼ାତାଡ଼ି ବଲିଲେ—ତାଦେର ଆଜ୍ଞାୟ ଆମାର ଆଜ ଏକଟୁ ଦେରି ହ'ତେ ପାରେ, ଚପଳା, ଆମାର ଜଣେ ବଦେ' ଥେକୋ ନା ସେନ ।

ନାଗଟା ଉଚ୍ଚାରଣ କରେ'ଇ ଲଙ୍ଘାୟ ଅନାଦି କଣ୍ଟକିତ ହ'ରେ ଓଠେ, କିନ୍ତୁ ଖଲେର ଆଘାତେ ଶୂନ୍ତେ ସେ କ'ଟି ଶୁଳ୍କ ରେଖା ମୁଟେ ଓଠେ, ତା ଠିକ ଚପଳାରଇ ଦ୍ୱରାନ୍ତିତ ଚକ୍ର ଗତିର କମେକଟା ଶ୍ରୀର ଦୀପି । ମେହି କ'ଟି ରେଖାର ପାଥାର ତର ଦିଯେ ଏହି ଯେନ ଚପଳା ଏ-ଘର ଥେକେ ରାତ୍ରା-ଘରେ ଚଲେ' ଗେଲୋ ।

ଲେପଥ୍ୟ

ତରଳା ହୁଅତୋ, ଧରୋ ଆରେକଦିନ, ସମ୍ବ୍ୟାବାତି ଦିରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀର ପଟେର କାହେ
ଅଣାମେ ହୁଁସ ପଡ଼େଛେ, ତା'ର ଐ ଶୁକୋମଳ ବକ୍ଷିମାୟ କା'ର ଏକଟି ନାମ ସେଇ
ନିଃଶବ୍ଦେ ରେଖାୟିତ ହ'ରେ ଉଠେ ।

ମୁଖ ଦିରେ ଅଳଙ୍କେ ତା'ର ବେରିସେ ଏଲୋ : ହୀ, ସ୍ପଷ୍ଟ ବାଙ୍ଗଳା କରେ' ଲକ୍ଷ୍ମୀର
କାହେ ବର ଚାଓ ଚପଳା, ସେଇ ଏହି ରିଡାକ୍ଷଣିନେ ଚାକରିଟା ନା ଖୋସା ଯାଏ ।

ଅଣାମ ସେଇ ତରଳା ଉଠେ ଦାଡ଼ାତେଇ, ଅନାଦି ଗଭୀର ଅଞ୍ଚଳେଚନ୍ୟା
ଆପାଦମନ୍ତକ ବିର୍ମର୍ଷ ହ'ରେ ଉଠିଲୋ । ଛି ଛି, ତାର ମାଥା ଥାରାପ ହ'ରେ
ଗେଛେ ନାକି ? ମାତ୍ର ଏକଟା ନାମ ମେ ସୁନ୍ଦର ମନେ ଉଚ୍ଚାରଣ କରନ୍ତେ
ପାରବେ ନା ?

ମାଥା ତାର ଥାରାପଇ ହୁଁସି ବଲାତେ ହ'ବେ । କିଛୁବ ମଧ୍ୟେ କିଛୁ ନା, ଦିବ୍ୟ
ମେ ବିକେଳେ ଆପିସ କରେ' ବାଢ଼ି ଫିରିଲୋ, ବାବାନ୍ଦାୟ ବସେ' ତବଳା ଲଞ୍ଛନେ
ତେବେ ଭରଛେ, ମାଥାର ଘୋମଟାଟା କାନ୍ଧେର ଉପର ଖସା', ଛଇ ହାତ ନୋଂନା
ବଲେ' ସଚକିତ ହ'ଯେ ଘୋମଟାଟା ତୁଲେ ଦିତେ ପାରଛେ ନା—ଏହି ତୋ ଏକଟା
ପ୍ରାତ୍ୟହିକତାର ଛବି, ଅନାଦିର ମୁଖ ଦିଯେ ହଠାଂ ବେରିସେ ଏଲୋ : ଚପଳା, ଏହି
ଟାକା କ'ଟା ରାଖେ ଦିକି ।

ଏବାରେର ଡାକ୍ଟା ଭୀବନ ଅନାବୃତ, ଅନାଦି ଏକେବାରେ ତରଳାର ମୁଖେଯୁଧ
ଏବେ ଦୀନାଭିରୁଦ୍ଧେ ।

—କୀ ବଲଲେ ? ତରଳା ଧୋସ କରେ' ଉଠିଲୋ ।

—ବଲଲାମ ଯେ ମାସେର ଆଜ ପଯଳା, ମାଇନେ ପେଯେଛି, ଟାକା କ'ଟା ବାକ୍ଷେ
ତୁଲେ ରାଖେ । ପୌଡ଼ିତ ମୁଖେ ଅନାଦି କୋନୋ ଅସମ୍ଭବ ଆତା ଆନନ୍ଦେ
ପାରଲୋ ନା ।

—କିନ୍ତୁ କୀ ନାମ ଧରେ' ଡାକଲେ ଆମାକେ ?

ନେପଥ୍ୟ

—ବା ରେ, ତୋମାର ସେ ନାମ ତାହି ବଲେ' ଡାକଲାମ ! ସମ୍ଭବ ମୁଖେ ଅନାଦି
ଶୁଭ୍ର ଏକଟା ସରଳତାର ଭାଗ କରଲେ ।

—ଆମାର କୀ ନାମ ? ତରଳା କୁଥେ ଦୌଡ଼ାଲେ ।

—ଏମନ ପ୍ରଶ୍ନ ତୋ କୋନୋଦିନ ଶୁଣିନି । ଅନାଦିର ମୁଖେ ହାସିର ବଦଳେ
ହାସିର ପରିଶ୍ରମଟାଇ ଫୁଟେ ଉଠିଲୋ : ତୋମାର କୀ ନାମ ତା ତୁମିଇ ଭାଲୋ
ବଲତେ ପାରୋ । ନାଓ, ଏଥନ ଟାକା କଟା ରାଖୋ । ଅନାଦି ହାତ ବାଡ଼ିରେ
ତରଳାର ଉଡ଼ୁଣ୍ଟ ଆଚଳଟା ମୁଠୋ କରେ' ଚେପେ ଧରଲେ ।

—ସାକେ ଦିଛିଲେ ତାକେ ଦାଓ ଗେ ଯାଓ । ଜାଲ-ଛେଡା ମାଛେର ମତୋ
ତରଳା ଏକଟା ଘାଇ ମାରଲେ ।

—କାକେ ଆବାର ଦିଛିଲାମ ? ଅନାଦି ଆକାଶ ଥେକେ ପଡ଼ିବାର ଚେଷ୍ଟା
କରଲୋ : ଏ-ବରେ ତୁମି ଛାଡ଼ା ଆର ଲୋକ କୋଥାର ?

—ସବେ ଥାକତେ ଯାବେ କେନ ? ତରଳାର ଗଲା ହଠାଂ ଚୋଥେର ଜଙ୍ଗେ
ବୋଲାଟେ ହୁଁୟେ ଉଠିଲୋ : ଦେ ଆଛେ ତୋମାର ମନେର ମଧ୍ୟେ ।

କାଉକେ ଯେନ ଦେ କମ୍ପିନ୍‌ଫାଲେଓ ଚେନେ ନା ଏମନି ଏକଟା ସାଦା, ଶୁଣ
ଦୃଷ୍ଟିତେ ଅନାଦି ସବେର ଚାରଦିକେ ତାକାତେ ଲାଗଲୋ : ଏମନ ଲୋକ ଆବାର ତୁମି
କୋଥାଯ ଦେଖଲେ ?

—ତୋମାର ଚପଳା ଗୋ ଚପଳା । ସ୍ଵାଧୀନ ତବଳାର ଚୋଯାଳ ହ'ଟୋ ବିଶୀର୍ଣ୍ଣ
ହ'ରେ ଉଠିଲୋ : ଅନ୍ଧକାରେ ଘରେ ଦୁକେଇ ସାକେ ତୁମି ପ୍ରଥମ ସନ୍ତ୍ରାସଗ କରଲେ ।

ତରଳାର ମୁଖତ୍ରୀ ତଥନ ଏମନ କିଛୁ ଅପରାପ ହ'ରେ ଓଠେନି, ଆର ତା'ର
ମାନ୍ଦୁଷେର ଗଲାର ଏତୋ ସେ ବିଷ ଛିଲୋ ତା-ଓ ଅନାଦିର ଜାନତେ ବାକି ଛିଲୋ
ଏତଦିନ । କିନ୍ତୁ ସେଇ ଅମୁପାତେ ତାର କଟିନ ହବାର ଉପାର ନେଇ, ବରଂ
ତରଳାକେ ନିଜେର କାହେ ସନ କରେ' ଆନବାର ଚେଷ୍ଟା କରତେ-କରତେ ବଲଲେ,—

ଲେପଥ୍ୟ

କି ଶୁନତେ କୀ ସେ ତୁମି ଶୋନ, ତାବ ଠିକ ନେଇ । ତ, ର, ଆର ଲା—କୀ ହସ ? ଏମନ ନାମ ଆର କା'ର ଆଛେ ?

—ସାକ, ଆମାକେ ତୁମି ଛେଳେମାନୁସ ପାଓନି । ଅଭିମାନେ ତରଳାର ଚିବୁକ୍ଟା ନିଟୋଲ ହ'ୟେ ଉଠିଲୋ ।

—ଛେଳେମାନୁସ, ଏକେବାରେ ଛେଳେମାନୁସ । ଅନାଦି ତରଳାର ମୁଖ, ଦିଲେର ଆକାଶେ ଓଟା ଧୂମର ଟାଦେର ମତୋ ବିଷଣୁ ସେଇ ମୁଖ, ତୁହି ହାତେ ତୁଳେ ଧବଳୋ : ନଇଲେ ସାଗାନ୍ତ ଏକଟା କୀ ନାମ ଶୁନତେ ଭୁଲ କରେ' ଏମନ ଗାଲ ମୁଣ୍ଡୋଡ଼ି ? ଚପଳା—କେ ଚପଳା ? ଯଦି ସେ ଚପଳାଇ ହ'ୟେ ଥାକେ, ଚପଳାର ମତୋ କବେ ଆବାର ସେ ମିଲିଯେ ଗେଛେ । ତୁମି ସେଇ ଅନ୍ଧକାବେ ତବଳ, ବିଗଲିତ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାର ମତୋ ନେମେ ଏମେଛ । ତୁମି ଆମାନ କତୋ ବେଶି ।

—ଛାଇ, ତବଳା କିଛୁତେହି ତାବ ମୁଖ ଉନ୍ମୀଳିତ କରେ' ଧବଳୋ ନା : ସେ ନାମ ସବ ସମୟେ ତୋମାର ମନେର ମଧ୍ୟେ ଘୁରେ ବେଡ଼ାଛେ ।

—ମନେର ମଧ୍ୟେ ଘୁରେ ବେଡ଼ାଛେ । ଅମୟ ହେଲେ ଅନାଦି ମୁଖ ନାହିଁସେ ଆନଳୋ : ଆର ସେ-ନାମ ଆମାର ମୁଖେ ବାସା ବେଦେ ଆଛେ, ତାବ ବୁଝି କୋନୋ ଦାର ନେଇ ?

—ସାଓ, ଆମି-ତୋମାବ କେଉ ନଇ । ତରଳା ଶୁକନୋ ଏକଟା ପାତାର ମତୋ ଧ୍ୱନି ପଡ଼ିଲୋ : ତବେ କେନ, କେନ ଆମାକେ ବିଯେ କରତେ ଗେଲେ ? ଏହି ଅନ୍ଧକାବେ ବସେ' ସାବାକ୍ଷଣ ତା'ର ନାମ ଜପ କରେ' ଜୀବନଟା କାଟିବେ ଦିତେ ପାରତେ ନା ? ସେଇ ଅନ୍ଧକାର ଭାଲୋ କରେ' ଦେଖାବାବ ଜଣେ କେନ ଆମାକେ ଦିଯେ ତୁମି ବାତି ଆଲାଲେ ?

—ତୁମି କୀ ବଳାଚ ଯା-ତା ? ଅନାଦି ନିଃସ୍ଵେବ ମତୋ ଚେହରା କରେ' ହାତିଯେ ରାଇଲୋ ।

ନେପଥ୍ୟ

—ଆମାକେ ଯଦି ଭାଲୋବାସତେଇ ନା ପାରବେ, ତରଳାର ହାଇ ଚୋଥ ଜଲେ
ଭରେ' ଉଠିଲୋ : ତବେ ଆମାକେ ତୁମି କେନ ବିଯେ କରତେ ଗେଲେ? ?

—ତୋମାକେ ଭାଲୋବାସି ନା ? ଅନାଦି ଏତୋକଣେ ସେଇ ବଲବାର
କତୋଷ୍ଣି କଥା ଖୁଜେ ପେଲୋ, ଡାନ ହାତଟା ତରଳାର ଦିକେ ପ୍ରସାରିତ
କରେ' ବଲଲେ—ଆମାରଗା ଛୁଯେ ବଲୋ ତୋ କେମନ ତୋମାକେ ଭାଲୋବାସି
ନା ଆମି ? ତୋମାକେ କତୋ ସବ ଗସନା ଗଡ଼ିଯେ ଦିଲାମ, ଯା ସଥି ଢାଙ୍ଗ,
ସବ ତୋମାକେ କିମେ ଏନେ ଦିଚ୍ଛି, ଏଥାନେ ପାଓଯା ଯାଇ ନା, ନିଯେ
ଆମଛି କଲକାତା ଥେକେ, ତବୁ ବଲୋ କି ନା, ତୋମାକେ ଆମି ଭାଲୋବାସି
ନା ? ଚପଳାର ଜଣ୍ଠେ କୀ ଛିଲୋ ? କ୍ଷୁଦ୍ର ଏକଟା କାଚେର ଆଲମାରି, ଡା-ଓ
ଦେୟାଲେ ଲାଗାନୋ,—ଆର ତୋମାର ଜଣ୍ଠେ ଏନେ ଦିଯେଛି ଏକଟା ଡ୍ରେସିଂ
ଟେବ୍-ଲ୍। ବେଚାରି କୋନୋଦିନ ଏକଟା ଶିଶିବ ତେଲ ମାଥେ ନି, ତୋମାର
କତୋ ରଙ୍ଗ-ବେରଙ୍ଗେ ପ୍ରସାଧନ । ବୁନୋ ଏହି ପାଢାଗାଁଯେ ତୋମାର ପାହେ
ଜୁତୋ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଶୋଭା ପାଞ୍ଚେ । ତବୁ, ତୋମାକେ ଭାଲୋବାସି ନା ? ଏକଥା
ତୁମି ବଲତେ ପାରଲେ ?

ଏହିଥାନେ ଓ ସେଇ ଚପଳା, ବେଚାରି ସେଇ ଚପଳାର ସମେଇ ତୁଳନା ଦେଇବା ।

—ଛାଇ ! ତରଳାର ଗଲା ପାପର ହ'ଯେ ଏସେଛେ : ସେଇ ଆଶ୍ଵନେର ତଳା
ଥେକେ ଆମାବ ଜଣ୍ଠେ ଏକ ମୁଠୋ ଗରମ ଛାଇ ନିଯେ ଏସେଛ ।

—ମେଯେମାନୁଷ କିମା ! ଅନାଦି ଏବାର ବିବିଯେ ଉଠିଲୋ : ତା ନା ହ'ଲେ
ଏମନ କଥା ଆର କେ ବଲବେ ?

—ଇହା ମେଯେମାନୁଷ ବଲେ'ଇ ତୋ ବଲଛି । ତରଳା କାନ୍ଦାର ହଠାତ ଅନର୍ଗଳ
ହ'ଯେ ଉଠିଲୋ : ମେଯେମାନୁଷ ବ'ଲେଇ ତୋ ତୋମାର ଏହି ଭାଲୋବାସା କଟିଲ
ଏକଟା ଅପମାନେବ ମତେ ଲାଗଛେ ।

ନେପଥ୍ୟ

— ଅପମାନ !

— ହ୍ୟା, ସଥନ ଆମାର ଦାମ, ଆମାର ଦାବି, କତୋଗୁଲି ଶୁଦ୍ଧ ଜିନିସ ଦିଯେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରା ହଚେ । ତୁମି ତୋ ଆମାକେ ଭାଲୋବାସୋ ନା, ଭାଲୋବାସାର ଏକଟା ଜିନିସକେ ଭାଲୋବାସୋ । ତରଳା କ୍ରତ ପାଯେ ସର ଥେକେ ବେରିସେ ଗେଲ ।

ଅର୍ଥଚ ନିଜେର କାହେ ଏହି ଛିଲୋ ଅନାଦିର ଜୋର, ସମ୍ମତ ସଂସାରେ କାହେ ଉଚ୍ଚଗ୍ର ବିଜ୍ଞାପନ ଯେ ତରଳାକେ ମେ ଏକତିଳ ଦୁଃଖ ରାଖେନି । ଅଗୋଚରେ କେଉଁ ମେଳ କଥନେ ତୌଳ ଏକଟା କ୍ରକୁଟି କବତେ ନା ପାବେ ତରଳା ଏଥାନେ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ନୟ । ସଥନ ଯା ମେ ଚେଯେଛେ, ଏବଂ କଥନେ କଥନେ ତା'ର ପ୍ରାର୍ଥନାର ବାଇରେ, ତା'ର ଶକ୍ତିର ଅତିରିକ୍ତ । ମେଦିନ ମେ ତା'ର ଜଣେ, ମନେ ଆହେ, ପ୍ରକାଶ ଏକଟା ଛବି ବୀଧିସେ ଏନ୍ତେଛିଲୋ—ଶାସ୍ତ୍ର ଆବ ଗନ୍ଧାବ ଛବି । ସବେ ତା'ର ଏକଟା ମେଲକା ଓ ବିଶ୍ୱାମିତ୍ର ଓ ଡର୍ଶାନୀ ଓ ଶକ୍ତିନାମ ଛବି ଆହେ, ଓଟା ହ'ଲେଇ ବାକି ଦେଖାଲଟା ମଞ୍ଜୁର୍ ହ'ରେ ଓଠେ । କଳ୍ପକାତାବ ନାନ୍ଦାୟ-ବାନ୍ଦାୟ କତୋ ଖୋଜାଏୟିଜି କରେ' ବିବରଶୀର ମେହି ଛବି ମେ ସଂଗ୍ରହ କବେଛିଲୋ—ହାବ ଶୁଦ୍ଧ ଏହି ତବଳାବ ଭାଙ୍ଗେ ।

ଏଥାନେ, ଟେଣେ ନାମତେ, ଗୋଡ଼ାତେହି ଅମୃତନ ସଙ୍ଗେ ଦେଖା ।

ଅମୃତ ବଲଲେ,—ଏ କୌ, ଉଇକ-ଏଣ୍ଟେ ତୁମି କଳ୍ପକାତା ଗିମେଛିଲେ ନାକି ?
‘କୀ ଘନେ କବେ’ ?

—ଆବ ବଲୋ କେନ, ଅନାଦି ଅକୁଳମୁଖେ ବଲମେ,—ଏକ ଦିନ୍ତେ ଫଳ ।
ମର ତୁମି ନିଜେ ଗିମେ ନିଯେ ଏସୋ ।

—ଏଟା କୀ ? ଅମୃତ ଛବିଟାବ ଦିକେ ଆଙ୍ଗୁଳ ଦେଖାଲୋ ।

—ମହିଷୀର ନତୁନ କରେ' ସର ସାଜାବାର ମାଧ ହସେଛେ । ଆର କିଛୁ ଚାଇ ନା,
ଶାସ୍ତ୍ର ଆବ ଗନ୍ଧାବ ଛବି ଚାଇ ।

ନେପଥ୍ୟ

—ତାଇ ନିଯେ ଏଳେ ? ବଲୋ କୀ, ଅନାଦି ?

—ନା ଏନେ ଉପାୟ କୀ ! ଛେଲେମାରୁଷ ଏକଟା ସଥ କରେ' ସଥନ ଚାଇଲୋ—

ଖୁଣି ହ'ଲେ ଅମୃତ ତା'ର ପିଠଟା ଏକବାର ଠୁକେ ଦିଲୋ : ଭାଲୋ କଥା । ତା ହ'ଲେ ବଡ଼ର ସଙ୍ଗେ ପ୍ରେମେ ପଡ଼େ' ଗିଯେଛ ବଲୋ ।

ଅପାର ସାରଲୋ ଅନାଦି ଆୟ ବୋକାର ମତୋ ମୁଖ କରେ' ବଲଲେ,—ତା'ର ମଙ୍ଗେ ଚୁଲୋଚୁଲି କରବୋ ବଲେ'ଇ ତୋ ତାକେ ବିଯେ କରିନି । ମେ ଆମାର ଜାନ୍ମେ ଏତୋ କରଛେ, ଆମି ନା-ହୟ ତାକେ ଛଟୋ ଫରମାଜ-ମତୋ ଜିନିମିହି କିନେ ଦିଲାମ ।

—ଆରେ, ଏକ କଥାଯ ତାକେଇ ତୋ ବଲେ ପ୍ରେମ ।

ଅମୃତ ବେଳ ତାକେ ଠାଟ୍ଟା କରଛେ ଏମନି ଏକଟା କଥା ମନେ ହ'ତେ ମେ ତା ଠେକାତେ ଗେଲୋ । ବଲଲେ,—ସାମାଜି ଏକଟା ଛବି ଏନେ ଦିଯେଛି ବଲେ' ବନ୍ଦି ମନେ କବୋ—

—ଆବେ ବୋକା, ତାଇ ତୋ ଆମରା ଚେଯେଛିଲାମ ।

—କିନ୍ତୁ, କୀ କରା ଯାବେ ବଲୋ, ଲଜ୍ଜା ଓ ସାହସର ମାଝାମାଝି ଗଲାୟ ଅନାଦି କଥା କହିଲୋ : ଏକଟା ଶୋକ ସଦି ସବ ସମୟେ ତୋମାର ସଙ୍ଗେ-ସଙ୍ଗେ ଥାକେ, ତାକେ ତୁମି ଏକ-ଆଧ ସମୟେ ଖୁଣି ନା କରେ' ପାରୋଇ ନା । ଶତ ହ'ଲେଓ ଏକଟା ଜୀବନ୍ତ ମାରୁଷ ତୋ । ସାରାଦିନ ସରେବ ମଧ୍ୟେ ବନ୍ଧ, ସର ସାଜାନୋ ଛାଡ଼ା ତାର ଆର କୋନୋ କାଜ ନେଇ ସଂସାବେ, ମେ ସଦି ସଥ କବେ' ଛବି ଏକଟା ଚେରେଇ ଥାକେ, ତୁବେ ତୁମି ତା ହାତେ ଧରେ' କୋନ ମୁଖେ କାରଣ କରତେ ପାରୋ ଶୁଣି ?

ଅନ୍ଧୁଟ ଏକଟୁ ହେସେ ଅମୃତ ବଲଲେ,—ଏକଶୋବାର । ତାଇ ତୋ ବଶେଛିଲାମ, ପୃଥିବୀ ଆବାର ଚଞ୍ଚାକାରେ ସୁରେ ଆସେ, ଅନାଦି ।

ତରୁ କୋଥାଓ ବେଳ ଏଇ ମଧ୍ୟେ ଅଛେନ୍ତି ଏକଟା ଖୋଚା ଛିଲୋ । ଅନାଦିର

ନେପଥ୍ୟ

କର୍ତ୍ତବ୍ୟବୋଧକେ ତା ବଲେ' ତା ବିଜ୍ଞ କରତେ ପାରବେ ନା । ମେ ନିଜେ ନା ଭରେ' ଉଠୁକ, ତରଳାକେ ମେ ରିଙ୍କ, ବକ୍ଷିତ ନାଥତେ ପାରବେ ନା ।

ଅଧିଚ ଏତୋତେଓ ତରଳାର ଭୃତ୍ତି ନେଇ । ଏହି ଉତ୍ତମ ଆପ୍ରଯ, ଉତ୍ସୁମିତ ସ୍ଵଚ୍ଛଗତା, ଦୁର୍ନିବାର ଲୈକଟ୍ୟ, ତୁ ମେ ନିଜେକେ ସ୍ଵର୍ଥ ମନେ କରତେ ପାରଲୋ ନା, ତା'ର ହୁଇ ଚୋଖ ବେମେ ଅସୀମ ଏକଟି ବେଦନା ଗଲେ' ପଡ଼ଛେ ।

କୀ ବଲେ'ଇ ବା ତରଳା ନିଜେକେ ସ୍ଵର୍ଥ ମନେ କରତେ ପାରେ ? ମେ ସବ ପେହେଛେ, ସ୍ବୀକାର କରତେ ତା'ର କୁଣ୍ଡା ନେଇ, ଶାମୀର ଆବିଷ୍ଟ ଆବେଷ୍ଟନ, ଶାମୀର ଉଂସାରିତ ଅଞ୍ଜନତା—ସନ୍ଦି ବଲତେ ଚାଉ ତାକେ ପ୍ରେମ, ପ୍ରେମ ; କିନ୍ତୁ ହାୟ, ପାର ନି ମେ ଶାମୀର ସ୍ଵର୍ଥ, ଶାମୀର ପରିତୃପ୍ତ ପୂର୍ଣ୍ଣତା ।

ଆକାଶେ ଶ୍ରୟ ସନ୍ଦି ନା ଜାଗେ ତା'ବ ଉଲଙ୍ଘ ଉଦ୍‌ବାରତାୟ, ତବେ ଜଳ କୀ କରେ' ଉତ୍ତାଳ ହ'ମେ ଉଠବେ ? ତୁମି ସନ୍ଦି ସ୍ଵର୍ଥ ନା ହୁଏ, ତବେ ଆମି କିମେ ସ୍ଵର୍ଥ ହ'ଲାମ ?

ତରଳା ଏକାଟେ, ଅନ୍ଧକାରେ, ତାବ ଅନ୍ତରେବ ନିର୍ଜନତାୟ ଏମେ ବସଲୋ ।

ଭାବ ଜନ୍ମେ କତୋଷୁଳି ଜିନିମେର ସ୍ତ୍ରୀ, ସାଦା କତୋଷୁଳି ହାଡ଼େର ସମଟି । ସକ୍ଷା ପାତାବାହାରେର ରତ୍ନିନ କତୋଷୁଳି ପାତା । ମେ ସେନ ଏଥାନେ ଏରି ଜନ୍ମେଇ 'ଏଶେଛିଲୋ ? 'ବାହିରେ ଚୁଣକାମ-କରା ମୃତ ଏକଟା କବବେର ମତୋ ମେ ସେନ କା'ର ନାଥୀ ହ'ମେ ଦୀଙ୍ଗିଯେ ଆଛେ ।

ଅଧିଚ ଅନାଦିର ଜନ୍ମେ ଏତୋଟୁକୁ ମେ କୋଥାଓ କୁପଣତା କରେ ନି । କିନ୍ତୁ ପେଲୋ ନା ମେ କଥନୋ ସମଗ୍ରୀ ଅନାଦିକେ । ଅନାଦିର ଅତୀତ, ମେହି ପ୍ରଥମ ପ୍ରତଞ୍ଚ ହୌବନ, ତା'ବ ଜନ୍ମେ ନମ, ତା'ର ମେହି ହର୍ତ୍ତେଦ୍ୟ ପବିତ୍ରତା । ବେହୁଳାର ମତୋ ଯେନ ମେ ଏକଟା କକ୍ଷାଳ ନିର୍ମେ ଭେସେ ଚଲେଛେ । ବିଶାଳ ମେହି ଭୋଜେର ପରେ ଯେନ ମେ ତିଥାରିଲୀର ମତୋ ଉଚ୍ଛିଷ୍ଟ କୁଡ଼ୋଛେ । ସାମନେ ଯତୋ ମେ ଅଗ୍ରମ୍ବ ହଜେ

ବେପଥ୍ୟ

ମୁହଁର୍ତ୍ତ ଠିଲେ, ତତୋଇ ସେନ ସେ ଅପର୍ମତ ଅତୀତ ଦୀର୍ଘ ଛାଇରେ ତାକେ ଅନୁମରଣ କରିଛେ । ଯତୋଇ ମେ ଭରେ' ତୁଳିଛେ ତା'ର ପେନାଳା, ଚମୁକ ଦେଖାର ସମର କା'ର ମୁଖେର ପ୍ରତିବିଷ୍ଟ ଉଠିଛେ ତେବେ । ଏହି ଜୀବନ ନିରେ ସେ କୀ କରିବେ, ଏହି ଜିନିସେର ଜୀବନ ?

ସଙ୍କୋର ଦିକେ ତରଳା ଆଶାକ୍ଷେ ଏଲିମେ ଆଛେ ବିଛାନାୟ, ନିଃଶ୍ଵର ପାରେ ଅନାଦି ସରେ ଚୁକ୍ଲୋ ।

ସବେ ବାତି ଜାଣା ହେ ନି, ନରମ ନତୁନ ଅନ୍ଧକାରେ ସମସ୍ତ ଶୁଣ୍ଡତାଟା ଘର୍ପେର ମତୋ ଅବାନ୍ତବ ମନେ ହଞ୍ଚେ, ତାର ମାଝେ ତରଳାର ଏହି ଅସାମ୍ୟିକ ଶୁଣେ ଧାକାଟୁକୁ କରନ୍ତି, ନିରୁଚ୍ଛାର ଏକଟା କାକୁତିର ମତୋ ମନେ ହ'ଲୋ । ଘର୍ପେର ଅନ୍ଧକାର ସେନ ଅନାଦିର ଅତିଶ୍ୟର୍ପଶ ମାଗ୍ୟାଯ ଘନ, ଗଭୀର ହ'ଯେ ଉଠିଲୋ । ତରଳାର ଏହି ବିସର୍ପିତ ଭଞ୍ଜିତେ ସେନ ଉଚ୍ଚାରିତ ହ'ସେ ଉଠିଛେ ତା'ର ଅସହାୟ ରିକ୍ତତା । ଅନାଦି ତା'ର ନିଜେକେ ଗୋପନ କରିବେ ପାରିଲୋ ନା, ପା ଟିପେ-ଟିପେ ସେ ବିଛାନାର କାହେ ଏଗିଯେ ଏଲୋ ।

କୋମଳ ଏକଟି ବେଦନାୟ ତରଳାକେ ଏଥିନ କୀ ମୂଳର ଲାଗିଛେ ! ତା'ର କୁଣ୍ଡତାଟି ବାଣିବ ଏକଟା ଉଦ୍‌ଦ୍ୱାରା ଟାନେର ମତୋ ଘିଟେ । ମିଛି-ମିଛି ଏଜୋଦିନ ମନେ-ମନେ ତାକେ ମେ ଏକଟା ଜିନିସେର ପର୍ଯ୍ୟାୟେ ରେଥେଛିଲୋ, ମାତ୍ର ଏକଟା ପ୍ରାଗଧାରଣେର ପ୍ରାଥମିକ ପ୍ରୟୋଜନ, ମତି କି ତାଇ, କିନ୍ତୁ ଆଜି, ଏହି ତରଳ, ଏଲୋମେଲୋ ଅନ୍ଧକାରେ ଅନାଦି ତା'ର ଶ୍ରେଷ୍ଠର ଆର କୋନୋ କୂଳ ଦେଖିବେ ପେଲୋ ନା । ଅନ୍ଧକାବେ, ତା'ର ଚୋଥେର ସାମନେ, ସମସ୍ତ ଅତୀତ ଓ ଭବିଷ୍ୟ ଏକମଜେ ଗେଲୋ ନିଶ୍ଚିହ୍ନ ହ'ସେ ।

ହ୍ୟା, ମୁହଁ ସଦି ସବଇ ମୁହଁ ଦିତେ ପାରିଲୋ, ନିଃଶ୍ଵେ ସମସ୍ତ ଦିତେ ପାରିଲୋ ଶେଷ କରେ', ତବେ ଏହିଟୁକୁ ମାଗା ଆବ ବାକି ଧାକେ କେନ ? ତରଳା ଆର ତା'ର

নেপথ্য

কাছে সামগ্রী নয়, তা'র জীবনের সমগ্রতা। নয় সে একটা অভ্যাস, সে আকাশ থেকে ঘরে' পড়া আনন্দ। আরো কাছে এগিয়ে এগিয়ে এসে তরলার গায়ে মৃছ-মৃছ ঠেলা দিয়ে অনাদি ব্যাকুল গলায় বললে,—একী, শুয়ে আছো কেন? অস্ত্রখ করেছে নাকি কিছু?

স্বামীর ডাকে অসীম মগ্নতা যেন উঠলে উঠলো। যে-হাতখানি অনাদি তা'র কপালের উপর এনে রেখেছে তা যেন কতো মৃতদিনের শীতলতা দিয়ে তৈরি।

অনাদি অজ্ঞ, অনর্গল হাতে তবলাকে আদৰ করতে লাগলো, তা'র কপালে বুলোতে লাগলো হাত, চুম্বে জটিল রক্ষতা দিতে লাগলো ছাড়িয়ে, ঝুঁয়ে পড়ে' তা'র চোথের পাতার উপর চোখ রেখে বাঁরে-বাঁরে তাকে জেগে উঠতে বললে,—কিন্তু তরলার শরীরের একটি রেখামো কোণাও প্রতিধ্বনি নেই, স্পর্শে নেই উভাপ, চোখে নেই দীপ্তি, ভঙ্গিতে নেই তীক্ষ্ণতা। তবলা নিষ্ঠুরত্ব, নির্বাপিত শুধু একটা অস্তিত্বে বোঝা হ'য়ে পড়ে' আছে।

কী করে'ই বা সে সাড়া দিয়ে উঠবে বলে? দুই উৎসাবিত হাতে অনাদি শুধু এখন চপলাকে আদৰ করছে, চিনকাল যা'র জন্যে তা'ব দুই হাতে ছিলো আবরণ অজ্ঞতা, তার মাঝে চপলাকেত বলছে জাগতে, যাকে জাগা-বাঁর জন্যে সে তা'র ছই চোখে নিয়ে এসেছে এতো আলো, এতো পিপাসা। এবং মাঝে তা'র কোনো মৌলিকতা নেই, শুধু' ধাবাবাহিক, বহু-অচুক্লত একটা অভ্যাস। একটা যাহাক পুনরাবৃত্তি।

—ওঠো, অনাদি তাকে জোর করে' কাছে টেনে আনবার চেষ্টা করলে : অসময়ে এমনখানা বিছানা নিলে কেন?

বিবাদে বিশাল দু'টি চোখ তুলে' তরলা স্বামীর মুখের দিকে তাকালো।

ନେପଥ୍ୟ

କିନ୍ତୁ, ଏ କୌ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ, ଭୟ ଓ ବିଶ୍ୱରେ ଅନାଦି ଏକେବାରେ ନିଷ୍ଠାତ ହ'ସେ ଗୋଲୋ, ତରଳାବ ନିଶ୍ଚରିତ କୋଣେ ଅନୁଭ କରେଛେ, ତା'ର ଚୋଥେ ଯେନ ଚପଳାରିହ ମେହି ବିଶୀର୍ଣ୍ଣ ପାଞ୍ଚୁବତା । ମେହି ଧୂର ବ୍ୟର୍ଥତାର ଆଭା, ମେହି କାନ୍ତନ, ପରିଆନ୍ତ ଏକଟା ଭୟ ।

ନିମ୍ନେ ଅନାଦିର ସମସ୍ତ ଶ୍ରେଣୀ ଯେନ ଶିଥିଲ ହ'ସେ ଏଗୋ । ଠାଙ୍ଗା ଲିକ୍ଷଣକେ ଏକଟା ସାପେବ ମତୋ ମେହି ଚପଳାନ ଶୃତି ଯେନ ତାକେ ହଠାତ୍ ସେଣ କରେ ଦରେଛେ ।

—ଦୀର୍ଘାଓ, ଆମି ଆସଛି, ତବଳାକେ ତାଡ଼ାତାଡ଼ି ବାଲିସେବ ଉପର ନାମିଯେ ଦିବେ ଅନାଦି ଉଠି ଦୀର୍ଘାଲୋ : ଆମାବ ପାହଟା ବୋଧ ତୟ ବାହିବେବ ଘରେ ଟେବିଲେବ ଓପର ଫେଲେ ଏମେହି । ସନ୍ଦର୍ଭ ଆବାବ ଥୋଲା । ଅନାଦି ଫ୍ରଙ୍ଗ ପାମେ ପଳାଯନ କରିଲ ।

ছয়

সমস্ত সংসার থেকে তার নাম যেন অনাদি নিঃশেষে হারাতে দিতে
পারবে না। কথায় ও স্মৃতিয় তা যেন অহর্নিশ উঠছে অমুরণিত হ'য়ে।
তা হোক, কিন্তু এ কী কাণ্ড !

তরলা এ আর কিছুতেই সহ করতে পারলো না। মেঝের উপর
লুটিয়ে পড়ে' এতোদিনে সে অনাবৃত কঞ্চ চীৎকার করে' উঠলো।

আজ সমস্ত হপুর সে খুটিনাটি করে' যর শুছিয়েছে। প্রেম তা'র
কাছে অমাহুষিক একটা বিলাসিতা, প্রায় দুরারোহ পর্বতচূড়ার মতো, প্রেম
সে চায়ও না বলতে গেলে। তা'র জগ্নে থাক এই প্রাত্যহিক প্রয়োজনের
পৃথিবী, অশুদ্ধাত্মনী সমতলতা—তা'র থেকে এক ইঞ্চি তাকে টলায়
কারো সাধ্য নেই। সমস্ত সংসার সে তা'র করতপের উপর নিয়ে আসবে,
সমস্ত কলাকৌশল তা'র নথদর্পণে। স্মৃতি জায়গা সে কখনো ছাড়বে না।

সেই ভেবেই আজ থেকে হঠাতে আবার সে তা'র প্রভুবিষ্টার করে-
ছিলো। মলিন দিনের পর তারাঙ্গিত প্রদীপ্তি রাত্রির মতো তরলার এই

ବେପଥ୍ୟ

ନବତର ଆବିର୍ଭାବେ ଅନାଦିର ମନେ ସକାଳ ଥେବେ ଖୁସି ଆଜ ଆର ଧରେ ନି । କିନ୍ତୁ ଆକଶିକ ଏ କୀ ବିଷ୍ଵରକର ! ଆପିସ ଥେବେ ଫିରେ ଆସତେ ଆସତେଇ ଏ କୀ ପ୍ରବଳ ସହର୍କନା ।

ଘର ଶୁଭୋତେ-ଶୁଭୋତେ ଆଲମାରୀର ମାଧ୍ୟାର ଉପରେ ତରଳା କି-ଏକଟା ହଠାଂ ବୋମାଙ୍କକବ ଆବିଷ୍କାର କବଲେ । ବିଶେବ କିଛୁଇ ନୟ, କ୍ରେମେ-ଆଟା ଚୌକୋ ଏକଟା ଫଟୋ—ଆଷ୍ଟେପୃଷ୍ଠେ ତା'ର ଏକଟା ମୋଟା ତୋରାଳେ ଦିଯେ ବୀଧା ।

କିପହାତେ ମେ-ବୀଧନଟା ତରଳା ଏକ ନିଶ୍ଚାସେ ଖୁଲେ ଫେଲିଲୋ । ବା ମେ ଭେବେଛିଲୋ, ତାବି ସମବସ୍ତୀ ଏକଟି ମେ଱େର ଛବି, କେ ଏହି ମେ଱େ ତା ଆର ତବଳାକେ ଖୁଲେ ବଲେ' ଦିତେ ହ'ବେ ନା, ତା'ବୋ ମତୋ କପାଳେ ତାର ମିଠରେବ ଟିପଟା ଜନଜନ କବହେ—ବୀଧନଟା ଖୁଲେ ଦିତେଇ ମେଘେଟି କେମନ ତାର ମୁଖେବ ଦିକେ ଚେଯେ ଏକ ଝଳକ ହେସେ ଉଠିଲୋ, ପବିଚିତ ପ୍ରସର ହାସି । ତବଳାବ କେମନ ଅଶ୍ରୀବୀ ଏକଟା ଭୟ କବେ' ଉଠିଲୋ ମେଇ ହାସି ଦେଖେ ।

କିନ୍ତୁ ଯତୋ ଭୟଇ ମେ ପାକ, ଅନାଦିବ ମତୋ କଥିଲୋ ନିର୍ଜ ଭୟ ପାବେ ନା । ଯଡ଼ାବ ମତୋ ବାଖିବେ ନା ତାକେ ମେ ଆବ ତୋରାଳେ ଦିଲ୍ଲେ ବେଧେ, ଆଲମାରିବ ଆଡ଼ାଳେ, ତାକେ ମେ ଏକଟା ବିଶିଷ୍ଟ ଜାୟଗା ଦେବେ, ଏକେବାବେ ଉତ୍ସୁକ ଉଜ୍ଜ୍ଵଳତାର ।

ଫଟୋଟା ତବଳା ଏକେବାବେ ତାଦେବ ଶୋବାବ ସରେର ଦେଯାଳେ ଏନେ ଟାଙ୍ଗାଳେ । ଟୁଲେ କରେ' ଦୀଡିରେ ନିଜେର ହାତେଇ ପେରେକ ପୁତଳେ, ଆଙ୍ଗଟାତେ ନିଜେଇ ବୀଧଲେ ଦଢ଼ି, ଆଁଚଲେ କବେ' କାଚେର ଥେବେ ଖୁଲୋର ପର୍ଦାଟା ମୁହଁ ନିଯେ ନିଜେଇ ଖୁଲିଯେ ଦିଲେ ।

ଆପିସ ଥେବେ ଫିବଲେ ଅନାଦିକେ ମେ ଏକଟା ଶୁଦ୍ଧ ଫୁଲେର ମାଳା କିନେ ଏନେ ଦିତେ ବଲବେ ।

କିନ୍ତୁ କୋଥା ଥେକେ ସେ କୀ ହ'ୟେ ଗେଲୋ, ବାରାମାଯ ଅନାଦିର ପାମେର
ଶବ୍ଦ ହ'ଡେଇ ତରଳା ହଠାତ ଗଲା ଛାଡ଼ିଲେ । ତା'ର ଏତୋଟୁକୁ ସେଇ ଶରୀରେ
ପାତ୍ରେ ଶୋକେର ଏତୋ ବଡ଼ୋ ଏକଟା ମୁଦ୍ର ସେ କରେ' ଧରିଲୋ ଅନାଦି
ସେଇ ମୁହଁରେ କିଛୁ ଆସନ୍ତ କରାତେ ପାରିଲୋ ନା ।

ଅନାଦି ଘରେର ମଧ୍ୟେ ଛୁଟେ ଏଲୋ, ବ୍ୟାକୁଳତାଯ ଭାଙ୍ଗା ଗଲାଯ ଜିଗ୍ମଣେ
କରିଲେ : କି, କୀ ହ'ଲୋ ତୋମାର ? ସାପ ?

ତରଳା ଏତୋ କାରୀର ମଧ୍ୟେ ଅନ୍ତରେ ବୋଧକରି ଏକଟୁ ହାସିଲୋ ।
ଦେୟାଲେର ଦିକେ ଆଙ୍ଗୁଳ ତୁଳେ ବଗଲେ,—କୀ ଓଟା ?

ଧାଡ଼େ ଧରେ' ଅନାଦିର ମୁଖଟା ଯେବ କେ ଦେୟାଲେର ଦିକେ ଫିରିଯେ ଦିଲେ ।
ସେ-ଓ କେବଳ, ବଲାଲେ ଭୁଲ ହବେ ନା, ନିଷ୍ଟେଜ ଅବଶ ହ'ରେ ପଡ଼ିଲୋ ।

ତକନୋ ଗଲାଯ ଅନାଦି ଏକଟା ଟୋକ ଗିଲିଲୋ : ହୀ, ଓଟା, ଓଟା ତୁମି
କୋଥାଯ ଗେଲେ ?

—ସୁର କରେ' ତୋଯାଲେ ଦିଯେ ସେ ମୁଡେ ରେଥେ ଦିଯିଛିଲେ, କିନ୍ତୁ ଲଜ୍ଜା କୀ,
ତରଳା ବିଯେ ଏକେବାରେ ଜର୍ଜର ହ'ରେ ଉଠିଲୋ : ଦେୟାଲେ ଏକେବାରେ ଲମ୍ବା
କରେ' ଟୌଡ଼ିଯେ ରାଖିଲେଇ ହୟ !

—ତୁ ମିହି ଟୌଡ଼ିଯେ ରେଥେଛ ନାକି ? ଅନାଦିର ମୁଖେ ସ୍ଵଚ୍ଛ ଏକଟା ଆଚା
“ଦିଲୋ ।

—ଖୁମିତେ ଏକେବାରେ ଦେଖି ଡଗୋମଗୋ କୁରେ’ ଉଠେଇ ! ତରଳା ତାକେ
କଥା ଦିଯେ ଏକଟା ଧାଙ୍କା ଦିଲୋ : ଯାଓ ନା, ପଯସା ଥରଚ କରେ’ ଏକଟା ମାଳା
ନିରେ ଏମୋ ନା । ଗାନ୍ଧର୍ବ ମତେ ତୋମାଦେର ଆବାର ବିଯେ ହୋକ, ଆମି
ଦେଖି ।

—ଏକେକମ୍ବାସେ କୀ ସେ ତୁମି ବଲୋ, ତରଳା ! ଆବହାଓଟାକେ ଅନାଦି

ନେପଥ୍ୟ

ପାତଳା କରେ' ଦିତେ ଚାଇଲୋ । ତରଳା ସଖନ ନିଜେ ଥେକେଇ ଛବିଟା ଟାଙ୍ଗି-
ଯେହେ, ତଥନ ଆର ତର ମେଟ୍, ଏହନି ଏକଟା ସହଜ ଧାରଣା କରେ' ଅନାଦି
ହାଲକା ଏକଟା ହାସିର ଟାନ ଦିଯେ ବଲଲେ,—ତବୁ ସା ହୋକ ଏତୋଦିନେ ଏକଟା
ଉଦ୍‌ବାରତାର ପରିଚୟ ଦିଲେ । ଠିକିଲେ ତୋ, ଓକେ, ସାମାଜିକ ଏକଟା ଛବିକେ ଲଙ୍ଘା
କବେ' ଆମାଦେର ଲାଭ କିମ୍ବା !

—ଓ ! ଲଙ୍ଘାଟା ତୋମାର ଛବିର କାହେ ! ତରଳା ଲକ୍ଷଳକ୍ କରେ'
ଉଠିଲୋ : ରାଖୋ, ଓ-ଛବି ଆମି ରାଖଛି ଓଥାନେ ଟାଙ୍ଗିଯିରେ ।

—କେନ, କୀ ହ'ଲୋ ?

—ତରଳା ଆବାଶ ଏକଟା କାନ୍ଦାର ଟେଉ ତୁଳଲେ :

—ତାତେ କୀ ହେଲେ ? ଅନାଦିର ଗଲା କାଗଜେର ମତୋ ସାଦା ହ'ଯେ
ଏଲୋ : ଏକଟା ଶୁଦ୍ଧ ମରା ମାନ୍ଦିବେର ଛବି ।

—ବେଶ ତୋ, ସେଇ ଛବିଟାଇ ଆଜ ତୋମାର ବିଛାନାୟ ଶୁଇଯେ ଦେବୋ ।
କାନ୍ଦାର ପ୍ରାବଲ୍ୟ ତବଳା ନିଜେଇ ଗିଯେ ବିଛାନାୟ ଆଶ୍ରମ ନିଲେ ।

ଅନାଦି ହତଭ୍ରମେର ମତୋ ଦ୍ୱାରିଯେ ରଙ୍ଗିଲୋ : ଆମି ତୋ କିଛୁ ବୁଝେ
ଉଠିଲେ ପାରଛି ନା । ସାମାଜିକ ଏକଟା ଛବିର ଉପର ତୋମାର ଏତୋ ରାଗ କେନ ?

କାନ୍ଦାର ପ୍ରଥମ ଗଲାଯ ତରଳା ଝାଁଜିଯେ ଉଠିଲୋ : ଛବି ନିଯେଇ ବଦି
ଗାକବେ, ତବେ ଠାଟ କରେ' ଆମାକେ ବିଯେ କରତେ ଗିଯେଛିଲେ କେନ ?

ଅନାଦି ତାର ମୁଖେର କାହେ ମମତାୟ ହୁଏ ଏଲୋ, କପାଳେର ଥେକେ ଶୁଂଡୋ-
ଶୁଂଡୋ ଚୁଲଙ୍ଗୁଲି ସରିଯେ ଦିତେ ଦିତେ ବଲଲେ,—ତାତେ କୀ ହେଲେ ? ଓ ତୋ
ସମ୍ପର୍କ ତୋମାର ଦିଦି ।

ସ୍ଵାମୀକେ ଠେଲେ ଦିଯେ ତବଳା ଡଇ ହାତେ ମୁଖ ଢକେ ବଲେ' ଉଠିଲୋ : ଶକ୍ତ,
ଶକ୍ତ, ଓ ଆମାବ ଶକ୍ତ ।

ନେପଥ୍ୟ

—ଶକ୍ତ ? ତୁମି ଏ ବଲାହ କୌ ତରଳା ?

—ସାତ ଅନ୍ଦୋର ଶକ୍ତ । ଓର ଦିକେ ତାକାଣେଇ ଭୟେ ଆମାର ଗା-ହାତ-ପାକୀଟା ଦିଯେ ଓଠେ । ତରଳା କାଳୀଆ ଗଲେ' ପଡ଼ତେ ଲାଗଲୋ ; ଓର ଦିକେ ସତ୍ତୋ ତାକାବୋ ନା ଭାବି ତତୋଇ ଆରୋ ବେଶି କରେ' ତାକାତେ ହୟ । ଓ ଆମାର ଦିକେ ସବ ସମୟେ ଚୋଥ କଟିଯଟ କରେ' ଚେଯେ ଆଛେ । କୀ ଯେନ ଆମାକେ ଓ ଶାସାଛେ ସବ ସମୟ !

ଅନାଦି ଜୋବେ ହେସେ ଉଠିଲୋ । ତରଳାକେ କୋଲେର କାଛେ ଟେନେ ଏନେ ବଲଲେ,—ପାଗଲ ! ଓ ଖୁବ ଭାଲୋ ଯେଯେ ଛିଲୋ । ମେମନ ନୟ, ତେଗନି ନିରୀହ । ତୁମି ତୋ ଆର ଓକେ ଦେଖ ନି, ତୁମି ତୋ ଜାନୋ ନା, ଓବ ଘତୋ—କଥାଟା ଅନାଦି ଶେବ କରତେ ପାରିଲୋ ନା । ଜାନଲାର ବାଇରେ ରାତ୍ରିବ ଅନ୍ଧକାରେ ମେ ଯେନ ଚପଳାର ମେଟ ଦୁଟି ବିଶାଳ ଚକ୍ରନ ଉତ୍ସାହିତ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଖିବେ ପାଞ୍ଚେ ।

କୋଲ ଖେକେ ସବେଗେ ସରେ' ଧାବାବ ଡଲେ ପ୍ରାଣପଥ ଚେଷ୍ଟା କବତେ କବତେ ତରଳା ବଲଲେ,—ତବେ ମେହି ଭାଲୋ ଯେଯେକେଇ ଚିରକାଳ କୋଲେ ନିଯେ ଥାକନେ ପାରିତେ । ଆମାକେ ତବେ ଏଥାମେ ଡେକେ ଆମବାବ ଡଲେ ତୋମାକେ କେ ମାଥାର ଦିବି ଦୂରେଛିଲୋ ?

ଅନାଦି ଉଦ୍‌ବାସ ଗଲାଯି ବଲଲେ,—ନଇଲେ ଆମି ଥାକତୁଗ କୌ କବେ' ?

—କେବେ, ଐ ଛବି ନିଯେ ?

ତାକେ ହଇ ବାହତେ ନିର୍ଜୀବ କରେ' ରେଖେ ଅନାଦି ଗାଢ ଗଲାଯି ବଲଲେ,— ଏ ତୋ ଏକଟା ଛାଯା, କିନ୍ତୁ ତୁମି, ତୁମି ଆମାର କତୋ କାଛେ ।

ଘରେର ମଧ୍ୟେ ପାତା-ବରାନୋ ଶୀତେର ଥାନିକଟା ଶୁକନୋ ହାଓୟା ହା-ହା କରେ' ଉଠିଲୋ ।

ନେପଥ୍ୟ

ତରଳା କିଛୁତେଇ ତୁ ନିଜେକେ ଧରା ଦିଲୋ ନା, ବଲଲେ,—ଆମି କାହେ
ହ'ଲେ କୀ ହ'ବେ, କିନ୍ତୁ ତୁମି ତୋ ଆମାର କାହେ ନେଇ ?

—କାହେ ନେଇ ? ଅନାଦି ସ୍ଵରେ ସନ୍ତରୋହ'ରେ ଏଲୋ : ତୁମି କୀ ଯେ
ବଲୋ, ତରଳା ! ଚୋଥ ମେଲେ ତୁମି ଏଟୁକୁ ଦେଖିତେ ପାବେ ନା ?

—ଏମନିତେ ଦେୟାଟା ଓ ତୋ ଆମାର କାହେ ଛିଲୋ । କ୍ରତ ଏକଟା ଭଙ୍ଗ
କବେ' ତରଳା ଉଠେ ବମଳୋ : ଚୋଥ ମେଲେ ସବହି ତୋ ମାନୁଷେ ଦେଖିତେ ପାରେ ।

—କୀ ଦେଖିତେ ପାରେ ?

—ଯା ଦେଖିବାବ । ଦୂରେ ଦେୟାଲେର ଦିକେ ତବଳା ଭୀତ, ମୁଢ ହଟି ଚୋଥ
ତୁଳଳୋ : ଏହି ଫଟୋ ।

ଅନାଦି ଆବାର ତାକେ, ତାବ ଏହି କଡ଼ ଭଙ୍ଗିଟାକେ ନସ୍ତତାଯ ନାମିଯେ
ନିଯେ ଏଲୋ : ମାନୁଷେ ପାରେ ନା, କିଛୁଟ ଦେଖିତେ ପାବେ ନା ତରଳା,—ତାର
ଏହି କ୍ଷୁଦ୍ରା, ଏହି ଶୃଗୁତା, ଏହି ଅସିମ ଭାଲୋବାସୀ ।

କୁ ଗୁଣୌକୃତ ସାପେବ ମତୋ ତବଳା କିଲବିଲ କବେ' ଉଠିଲୋ : ଅକୁତଞ୍ଜ
କୋଥାକାର !

ଅନାଦି ସମ୍ମତ ଶରୀରେ ଠାଣ୍ଡା, ପାଥର ହ'ରେ ଗେଲୋ ।

—ଏତୋହି ସଥନ ତାକେ ଭାଲୋବାସୀ, ତାର ଜଣେ ଏତୋହି ସଥନ ମନ
ତୋମାର ପୋଡ଼ୋ ବାଡ଼ିର ମତୋ ଝାର୍ଖା କରଛେ, ତରଳା ଆବାର ଏକଟା କାଙ୍ଗାର
ଝାପଟା ହାନଲେ ; ତଥନ ଆମାକେ ଏହି ଶାଶାନେ ତୁମି ଡେକେ ନିଯେ ଏଲେ କେନ ?

—ପ୍ରାଣେର ଉଦସବେ ଏହି ଶାଶାନ ତୁମି ଆବାର ଶ୍ରାମଳ କରେ' ଦେବେ ବଲେ' ।
ଅକୁତୁମିତେ ନିଯେ ଆସବେ ଶୀତଳ ଜଳଧାରା । ଅନାଦି ଭାବେ ପ୍ରାୟ ବିଭୋର
ହ'ରେ ଉଠିଲୋ : ତାଇ ତୋ ବଲଛିଲାମ ଲୋକେ କିଛୁଟ ବୁଝିତେ ପାରେ ନା, ତରଳା,
କୀ ଅମୃତେର ପିପାସା ଆମାଦେର ରଙ୍ଗେ ! କୀ କ୍ଷୁଦ୍ରା ନିଯେ ଆମରା ଘୁରେ

ବେଢାଇ ! କତୋ ଆମରା ଭାଲୋବାସତେ ପାରି । କତୋ ପ୍ରଫୋର୍ଜନ ଆମାଦେର ଭାଲୋବାସାର ।

—ଛାଇ !

—ପୁରୁଷେର ସେ-ଶକ୍ତି ମେ-କରନା ମେ-ମହେସୁ ତୋମରା ଠିକ ବୁଝିତେ ପାବବେ ନା, ତରଳା । ଅନାଦି ଦାର୍ଶନିକେବ ମତୋ ଉଦ୍‌ବେଶ ମୁଖ କବଲେ : ଆମାଦେର ସ୍ଵେଚ୍ଛେର ମେ ମୁଦ୍ରା ଥିକେ ଏକ ଅଞ୍ଚଳି ଜଳ କେଉ ତୁଲେ ନିଲେ ଆମରା ମରୁଭୂମି ହ'ୟେ ଗାଇ ନା । ତଥନଇ ମରୁଭୂମି ମନେ ହୟ ସଦି ଆର କେଉ ଏମେ ସେ-ଜଳେ ନା ପ୍ଲାନ କଲେ ।

—ପ୍ଲାନ କରିତେ ଗିଯେ ତୋ ଗାବେ କେବଳ କାନ୍ଦା ମାପଛି । ତରଳାର ଗଳା ବେଦନାୟ ଧୂମର ହ'ୟେ ଏଲୋ ।

—ମିଥ୍ୟେ କଥା ! ଅନାଦିଓ ଦେଖାଦେଖି ପ୍ଲାନ ମୁଖେ ବଲାଲେ,—ଅକ୍ରତ୍ତତ ତା ହ'ଲେ ତୋମାକେଇ ବଲିତେ ହୟ ।

—ତା ହ'ଲେ ତୁମି ଆମାକେ ଭାଲୋବାସୋ ବଲିତେ ଚାଉ ?

—କିଛୁଇ ବଲିତେ ଚାଇ ନା, କେନନା ବଲେ' କିଛୁଟେ ବୋବାନୋ ଯାବେ ନା, ତରଳା, ତୁମି ଶୁଦ୍ଧ ଏକବାର ଆମାର ଚୋଥେବ ଦିକେ ଚେଯେ ଦେଖ ।

ସ୍ପର୍ଶେର ପ୍ରଶ୍ନେ ଭଙ୍ଗିଟା ଏବାର ତରଳାକେ ଶିଥିଲ କରେ' ଆନିତେ ହ'ଲୋ । ସ୍ପଷ୍ଟ ଏକଟୁ ବା କ୍ରାଟ ଗଲାୟ ବଲାଲେ,—ତବେ ଆମାର ଗା ଝୁଯେ ବଲୋ, ଦିବିଯ ଗେନେ ବଲୋ, ଐ ଫଟୋଟାର ଚେଯେ ଆମାକେ ତୁମି ବେଶି ଭାଲୋବାସୋ ।

ଅଳଙ୍କ୍ୟେ ଅନାଦି ବୁଝି ଏକବାବ ଦେଇଲାଲେବ ଦିକେ ଚୋଥ ଫେବାଲୋ । ଅନ୍ଧକାରେ ହଠାତ୍ ସମସ୍ତ ଦେଇଲାଟା କେମନ ଶୃଙ୍ଗ ହ'ୟେ ଗେଛେ ।

କିନ୍ତୁ ତରଳାର ଚୋଥ ଉଠିଛେ କୁଣ୍ଡିତ, କୁରେର ମତୋ ଧାବାଲୋ ହ'ୟେ : ମିଥ୍ୟେ ବୋଲୋ ନା ଧେନ ମିଥ୍ୟେ ସଦି ବଲୋ, ତବେ ଆସିଓ କିନ୍ତୁ ଅମନି ଏକଦିନ ଚମେ ଧାବୋ ବଲେ' ରାଥଛି ।

ନେପଥ୍ୟ

ଅନାଦି ତରଳାର ମୁଖେର କାହେ ମୁଖ ନିଯେ ଗନ୍ଧଗନ୍ଧ ହ'ରେ ବଲନେ,—ଏ-କଥା ଆବାର ଜିଗ୍ନଗେସ କରତେ ହ୍ୟ । ତୁମି ଏତୋତେଓ ବୁଝାତେ ପାରଛ ନା ? କିମେର ସଙ୍ଗେ କିମେ ?

ତରଳା ତା'ର ଗାୟେ ଏକଟା ଧାଙ୍କା ଦିଯେ ବଲନେ,—ବଲୋ, ଥାମଲେ କେନ ?

ଅନାଦି ଏକଟା ଢୋକ ଗିଲଲୋ କି-ନା ବୋରା ଗେଲୋ ନା : ଧୂର, ନିଶ୍ଚାଗ ଗଲାଯ ବଲନେ,—କିମେର ସଙ୍ଗେ କିମେ ! ଏକଟା ଜଲଜ୍ୟାଷ୍ଟ ମତୋର କାହେ ଶୁଦ୍ଧ ଏକଟା ଛାଯା ! ଶୂଳ ଏକଟା ଉପଶିତିର କାହେ ଗତ ରାତ୍ରେ ଏକଟା ସ୍ଵପ୍ନ ! ତରଳାର ଖୋଲା ଚୁଲେର ମଦ୍ୟ ମୁଖ ଢେକେ ଅନାଦି ହଠାଂ ଶିଶୁର ମତୋ ଅବ୍ୟବ ଗଲାଗ ବଲନେ,—ଗେ-ଲୋକ ଗବେ' ବାଯ, ତରଳା ତା'କେ ଆମରା କକ୍ଖନେ ଭାଲୋବାସି ନା ।

ହଠାଂ, କାଉକେ ବିଳୁମାତ୍ର ପ୍ରସ୍ତୁତ ହବାବ ସମୟ ନା ଦିଯେ, ଘରେର ମେହ ପ୍ରଞ୍ଜିଭୃତ ଶୃଙ୍ଗତା ଭେଦେ କା'ର ବଜ୍ର-ବିଦାରଗ ହାସି ଅନ୍ଧକାରେ ଧାନ-ଧାନ ହ'ରେ ପଡ଼ଲୋ । ବେଳେ ଉଠିଲୋ କା'ର ଦ୍ରୁତ କରତାଣି, ନିଦ୍ରାବ ତୀଙ୍କ ଏକଟା ବିଜ୍ଞପେର ହାହାକାବ । କେ ସେନ ଏତୋକଷପ ଏଥାନେ ଆଡ଼ି ପେତେ ଛିଲୋ, ଅନାଦିର ମୁଖେର କଥାଟା ଶେଷ ହ'ତେଇ, ଏଥାନ ଥେକେ ମେ ଛୁଟାଟ ପାଲିଯେଛେ, ଝଡ଼େର ମତୋ, ଧୂଲୋ ଉଡ଼ିଯେ, ସମସ୍ତ ଆକାଶ ଅନ୍ଧ କରେ', ଉତ୍ୟାଦ, ଦିଶେହାରା । ଏତୋଦିନ ମେନ ମେ ତୁ ଦୟାରେ ବସେ' ପ୍ରାତୀକ୍ଷା କରେଛିଲୋ, ଆର ତାର ଆଶା ନେଇ, ମେଇ ଆର ତାର କୋନୋ ଆଶ୍ୟ । ତାଇ ଧାବାର କେ ସେନ ଏକଟା ଉପବାସୀ ଅଟ୍ରହାସ୍ତ କରେ' ଗେଲୋ—ତାର ଶେଷ ସନ୍ତୋଷଗ !

ଶକ୍ରେର ଅମହ ପ୍ରତ୍ୟତାଯ ଅନାଦି ଉଠିଲୋ ଧଡ଼ମଡ଼ କରେ' : କୀ, କୀ ହ'ଲୋ ?

ଆର ବିବର୍ଣ୍ଣ, ଶୁଣିତ 'ତମଳା ଭୟେ-ଭୟେ ସ୍ଵାମୀର ଏକଥାଳା ହାତ ଧରଲୋ : . ଆମି କିଛୁଇ ଦେଥିତେ ପାଛି ନା ।

ନେପଥ୍ୟ

ଏତୋ ଅନ୍ଧକାର କୋଥାଯି ସେ ଏତୋଦିନ ସଞ୍ଚିତ ହ'ୟେ ଛିଲୋ ଅନାଦିକେ
ତା କେ ବଲବେ ? ପକ୍ଷେଟ ହାତଡେ ଦେଶାଲାଇ ବାର କରେ' ତାଡାତାଡ଼ି ମେ
ଆଲୋ ଜାଲାଲୋ । କଇ, କେ, କୋଥାଯି !

ବ୍ୟାପାରଟା ବିଶେଷ କିଛୁଟି ନୟ, ତରଳା ବଲଲେ ।

ପେରେକ ଆଲଗା ହ'ୟେ ସଞ୍ଚ-ଟାଙ୍ଗନୋ ବିଶାଳାୟତନ ମେହେର
ଉପର ଭେଦେ ପଡ଼େଛେ । ମେଖେ-ମୟ ଞ୍ଚା-ଞ୍ଚା ହ'ୟେ ଛିଟିଯେ ପଡ଼େଛେ
କାଚେର କୁଚି, ଫଟୋଟା ଧୂଲୋଯ ରମେଛେ ମୁଖ ଥୁବଡ଼େ ।

କାଚେର ଟୁକରୋ ଶୁଣି ଯେନ କା' ର ହାହାକାରେର ଟୁକରୋ, ଅନାଦି ଶୁନଲେ ।

সাত

মে-নোক মরে' যায়, তাকে আমরা কক্ষণো ভালোবাসি না।

তরলা বিশ্বাসের সাহসে একেবারে উচ্ছ্বল হ'য়ে উঠলো। এতোদিন
মিছিমিছি মে করণার ভিথারি হ'য়ে ছিলো, এখন মে বিস্তার করলো
তা'র অধিকার, উড্ডন্ত পাখির প্রসারিত পাখার যতো। তা'র স্বামী,
তা'র ঘৰ, এমন কি ছেলে পর্যন্ত তা'র। তা'র একার মালিকানা।
তরলাকে আর কেউ ঠেকাতে পারলো না।

বলা বাছল্য মেই কটো আর বাঁধানো হ'লো না, উজ্জপোষের
তলায় সঞ্চিত আবর্জনার মধ্যে লজ্জায় মুখ লুকিয়ে পড়ে' রইলো।
দেয়ালের আলমারির মধ্যে যতো উপকরণ থরে-থরে সঞ্জিয়ে
বাধা হয়েছিলো, সব সে দিলো ছত্রখান করে'। পচা, পুরোনো
যতো ফ্যাসানের কঙাল, তরলার সময় অনেক এসেছে এগিয়ে। হাতের
বাজুতে কে কবে একটা কী মাটুলি বেঁধেছিলো, সেটা পর্যন্ত রয়েছে।

ନେପଥ୍ୟ

ମାତ୍ରଲି ପ'ରେଇ ଛେଲେ ପେରେଛିଲୋ ବୁଝି । ଏମନ ଏକଟା ଚିଙ୍ଗନିର କଣ୍ଠେ କୃତୋଦିନ ଥେକେ ତରଳା ଭାବହିଲୋ, ସବେ ଥାକତେ କେନ ମେ ଫେର କିନତେ ଥାବେ ? ହୀଁ, କିନତେଇ ହ'ବେ ଠିକ, ତରଳାର ଆଙ୍ଗୁଳ କ'ଟା ଏକମୁଖେ ଛି-ଛି କରେ ଉଠିଲୋ, ଚିଙ୍ଗନିର ଦୋଡ଼ାର ଆଟିକେ ଆହେ କା'ର ଶୁକନୋ କ'ଟା ଚାଲେର ଓଛି ! ଜାନାଲାର ବାଇରେ ଡୋବାର ଜଳେ ଚିଙ୍ଗନିଟା ମେ ଢୁଁଢେ ଫେଲିଲେ । ଆର ଏଟାଟି ବା ରଯେଛେ କେନ, ଏଇ କଯେକ-ଦାଗ-ଖାଓରା ଓସୁଧର ଶିଶିଟା, ପଚା ଲାଲ ଖାନିକଟା ଜଳ ! ଏଟା ଦିଯେ କା'ର ମୁଖେ ଜଳ ଦେଯା ହଞ୍ଚିଲ ଶୁଣି ? ଶିଶିଟା ବୋତଳ ଓଳୋର କାହେ ବେଚବାର କଥାଟା ଓ ଏକବାର ତରଳା ଭାବତେ ପାରିଲୋ ନା ।

ଦେଖିତେ ଦେଖିତେ ଦୁ'ଦିନେର ମଧ୍ୟେ ତରଳା ଏମନ ବଦଳେ ଗେଲୋ ଯେ ଘୁମେର ଚୋଥେ ଭୁଲ କରେ' ଓ ତାକେ ଆର ଚପଳା ବଲେ' ଡାକବାର ଜୋ ନେଇ ।

ନିଶ୍ଚଯ । କୋଥାଯ ସ୍ଵାମୀକେ ମେ ଆନନ୍ଦ-ଉତ୍ସାହେ ଉଚ୍ଛଳ କରେ' ରାଥବେ, ତା ନା, ନିଜେଇ ମେ ତା'ର ଅକାରଳ ବିଷାଦେର ଛୋଟାଚେ ଦିନେ ଦିନେ ଜୁଡ଼ିଯେ ଆନହିଲୋ । ଆର ମେ ଏଇ ନିଃସ୍ଵତାବ ଭାବ ରାଥବେ ନା ତା'ର ଶବ୍ଦୀରେ, ତା'ର ସଂସାରେ ଚାରଧାରେ । ଛଟାଯ ଓ ଛନ୍ଦେ ସମସ୍ତ ଆକାଶେ ମେ ବିକୌର୍ଣ୍ଣ ହ'ରେ ପଡ଼ିଲୋ ।

ଅନାଦିର ଦୁଇ ଚୋଥ ଆଲୋର ଅସହ ତୀରତାଯ ଅନ୍ଧ ହ'ଯେ ଗେଲୋ । ଏତୋ ଅନାବରଣ ଯେନ ସହ କରା ଯାଯ ନା, ଏତୋ ପ୍ରଥମତା । ଦିନେବ ରୋଦ୍ରେ ଘୁମେର ସମସ୍ତ କୋମଳତା ଗେଛେ ନିଃଶେଷେ ନିଶ୍ଚିନ୍ଦନ ହ'ଯେ । ଦେଯାଲେବ କୋଣେ-କୋଣେ ପାନେର ମେହି ଦାଗଗୁଣି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନେଇ । ମେହି ଲାଲ ସାଡ଼ିଟା ଦେଖା ଗେଲୋ ଥଣ୍ଡ-ଥଣ୍ଡ ହ'ଯେ ସବ ମୋଛବାର ଭାକଡ଼ା ହସେଛେ, ତୁଳୋର ମେହି ସ୍ଵରଗୋସଟାର ବଦଳେ ଦେଯାଲେ ଏମେହେ ଏଥନ ରେଶମେର ସ୍ଵତୋଯ ନୀଳ ପେଥମ-ମେଲା ଏକଟା ମୟୂର । ଅନାଦି ଆର ଏକଟା ଟୁ' ଶଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କରତେ ପାରେ

ନେପଥ୍ୟ

ନା—ତା'ର ନିଜେରଇ ଆର କୋନୋ ମୂଳ ନେହି । ବରଂ ସାଙ୍ଗିଧ୍ୟେ ଆରୋ ତାକେ ଉତ୍ତର ହ'ଯେ ଉଠିଲେ ହୁଏ । ତରଳା ଖୁବ୍ ପେଣେଛେ ତା'ର ଜାଯଗା, ତା'ର ବିଶାଳ ଭବିଷ୍ୟତର କ୍ଷେତ୍ର, ତାକେ ଆର ଏଥନ ପାଇଁ କେ, ତାକେ ଟଳାଯ ଆର କା'ର ସାଧି ? କିଛି ବଲିଲେ ଆସ୍ତର ନା ଏକଦାର ଅନାଦି, ତରଳା ସମ୍ମତ ସଂମାର ତଚନଛ, ଓଲୋଟ-ପାଲୋଟ କ'ରେ ଦେବେ ।

କୀ ବା ତୋମାର ଆର ବଲବାର ପାକତେ ପାରେ ! ସେ-ଲୋକ ମ'ରେ ସାଧ ତାକେ ଆମରା କକ୍ଖନୋ ଭାଲୋବାସି ନା !

ସରମୟ ବିଶ୍ୱତିର ଶୁଦ୍ଧତାୟ ଅନାଦି ଏଥନ, କେନ କେ ଜାନେ, ଚପଳାର ଅଶ୍ଵରୀ ଏକଟା ଉପଶିଖି ଅନୁଭବ କରେ, ପରିବ୍ୟାପ୍ତ ଏକଟା ଅନୁଭୂତିର ମତୋ । ତାକେ ମେନ ଏଥାନ ଥେକେ କିଛିଲେଇ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ତାଡ଼ାନୋ ଯାବେ ନା—ତୁମି ତାକେ ତୋମାର ବିଜାନୀ ଥେକେ, ତୋମାର ଘର ଥେକେ, ତୋମାର ଜୀବନ ଥେକେ ତାଡିରେ ଦିଲେ ପାରୋ, କିନ୍ତୁ ମେ ଦୀନିଧୀୟ ରମେଛେ ତୋମାର ବାହିରେ, ଛଢିଯେ ପଡ଼େଛେ ବିଶାଳ ଅନ୍ଧକାବେ, ଦୁର୍ବାବେର ଚୌକାଟେର ଉପର ବସେ' ଆଛେ ଅଭିମାନେ ମୁଗ ଭାବ କରେ' । କଥନୋ ତା'ର ମେହି ତଲୋଯାରେର ମତ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘ ଏକଟା ହାସି ଶନ୍ଦେର ତୀକ୍ଷ୍ଣତାୟ ତାବ ବୁକେର ମଧ୍ୟେ ଝଲମେ ଓଠେ । ପ୍ରତିବାଦ କରା ବୁଥା, ସେ ଲୋକ ମରେ' ଯାଏ, ତାକେ ଆମରା କକ୍ଖନୋ ଭାଲୋବାସି ନା ।

ହୟା, ତାକେ ତରଳାରଇ ସଙ୍ଗେ ଭାଲୋବାସାର ଅଭିନଯ କରିଲେ ହୁଏ !

ଏତେ କିନ୍ତୁ କଥାଟାର ଅପବ୍ୟବହାର ହଜ୍ଜେ ନା । ଜୀବନେର କୋନଟା ନାହିଁ ଅଭିନୟ ? ତୁମି ବଥନ ତୋମାର ଅନୁଭୂତିତେ ନିର୍ବିକାକ, ଶ୍ରଦ୍ଧା ହ'ଯେ ବସେ' ଥାକୋ, ମେ-ଓ ତୋମାର ପ୍ରକାଶେରଇ ଏକଟା ଅଭିନଯ । ଆର ବଥନ ତୁମି ମୃତ୍ୟୁତେ ଗେଛ ମୁଛେ, ମେଓ ତୋମାର ଏକଟା ବିଶ୍ୱତିର ପ୍ରତିଛାଯା !

ନେପଥ୍ୟ

ଭାଲୋବାସାତେ ଅଭିନୟର ଅଭିବିଜ୍ଞ କିଛୁ ନେଇ । ଆଗାଗୋଡ଼ା ତା ଏକଟା ସମଗ୍ରାତ୍ମିକ ମୀଘାଂସା, ଏକଟା ଶାରୀରିକ ସାମଙ୍ଗଣ ।

ତାଇ ତରଳାକେଓ ଅନାଦିର ଭାଲୋବାସାତେ ହଜ୍ଜେ । କିଛୁମାତ୍ର କ୍ରାଟ ନା କରେ' କୋଥାଓ ଛେଦ ନା ରେଖେ ।

ତରୁ ଥେକେ-ଥେକେ କେବଳ ତା'ର ମନେ ହୟ ଏବ ଚେଯେ ତା'ର ମେହି ଛୁଟାଡ଼ା ଜୀବନେର ଏଲୋମେଲୋ ଛନ୍ଦହୀନତାଓ ଧେନ ଭାଲୋ ଛିଲୋ ନା । ତା'ର ମାଝେ ପବିତ୍ରତା ଛିଲୋ ନା, ଆନନ୍ଦ ଛିଲୋ ନା, ଆୟାର ଉଂସାର ଛିଲୋ ନା । ବଳାତେ ଦୁଃଖ କି, ଏଥାନେଓ ତୋ ତା ନେଇ । ନେଇ ମେହି ସତେଜ ପବିତ୍ରତା, ମେହି ଗୋମାର୍କିତ ଦୀପ୍ତି, ମେହି ଆୟାର ସୌଗନ୍ଧ୍ୟ । ଅମୃତର ଭାଷାୟ, ଏଥାନେଓ ତୋ ମେହି ପ୍ରାଣହୀନ ଅଭ୍ୟାସେର ଧାରାବାହିକତା ।

ମାବଧାନ ଥେକେ ଶୁଦ୍ଧ ମେ ତା'ର ଚପଳାକେଇ ଫିରିଯେ ଦିଯେଛେ ।

ଏର ଆଗେ, ସମସ୍ତ ରାତର ମଲିନତାର ପର ଚପଳାର ଶୃତି ତା'ର ମନେ ଶୁର୍ଯ୍ୟାଦୟର ଯତୋ ନିର୍ବଳତାର ଉଚ୍ଚଳ ଛିଲୋ, ଏଥିନ ସମସ୍ତ ଦିନେର ଉଂସବେର ପର ଚପଳାର ଶୃତି ତା'ର ମନେ ଠାଣ୍ଡା, ଭ୍ୟାର୍ତ୍ତ ଅନ୍ଧକାରେର ଯତୋ ଗୁଡ଼-ଗୁଡ଼ ନେମେ ଆସେ । କିନ୍ତୁ ଉପାୟ ନେଇ, ଧରୁକେର ଥେକେ ତୌର ଗିରେଛେ ଛୁଟେ, କଥା ମେ ଏଥିନ ଆର ଫିରିଯେ ନିତେ ପାବବେ ନା । ତା'ରଇ ସ୍ଵାଦେ ତରଳା ଏଥିନ ଏକେବାକେ ଏକଟା ବାଧିନୀର ଯତୋ ପ୍ରଦୀପ ହିଂସତାୟ ବନ୍ଦମଳ କରେ ଉଠିଛେ ।

ହୀଁ, ଏମନ କି ଛେଲେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତା'ର ।

—ଦେଖ, ତରଳା ଏକଦିନ କଟିନ ଗଲାଯ ଏକଟା ହମ୍କି ଛାଡ଼ିଲୋ ଓର ନାମ ଆରି ବଦଳେ ରାଖିବୋ ।

—କୀ ? ଅଗ୍ରାନ୍ତ ଛେନେମାମୁଖି ଆବଦାରେର ବେଳାୟ ସେମନ, ଅନାଦି ଏଥିନ ହାସାତେ ପାରିଲୋ ନା ।

ନେପଥ୍ୟ

—ନବକୁମାବ । ବେଶ ନାମ, ନମ ? ତରଳା ଗନ୍ଧୀର ମୁଖେ ବଲଣେ, ସହିମବାସୁର ଦେଖା ନାମ । ତୁମି ଅମନି ଫେଲତେ ପାରବେ ନା ।

—ହ୍ୟା, ଭାଲୋଇ ତୋ । ଅନାଦି ଆପଣି କରବାର କିଛି ଦେଖତେ ପେଲୋ ନା : ଏହି ଓର ଭାଲୋ ନାମ ଥାକବେ ।

—ଶୁଦ୍ଧ ଭାଲ ନାମ ନମ । ଡାକତେଓ ହ'ବେ ଓକେ ନବକୁମାବ ବଲେ' ।

ଅନାଦିଯ ମୁଖ ଶୁକିଯେ ଗେଲୋ : କେନ, ଜାନୋଯାର କୀ ହ'ଲୋ ?

—ଓ ଆବାବ ଏକଟା ନାମ ? ତବଳା ବିଦ୍ୟାତେଳ ମତୋ ଜ୍ଞାନ ଏକଟା ବିଲିକ ଦିଯେ ଉଠିଲୋ : କୋଣୋ ଭଦ୍ରଲୋକେବ ଛେଲେର ଅମନ ନାମ ଥାକେ ? ଭୂଭାରତେ ତୁମି କୋଗାଓ ଶୁନେଛ ମାନୁଷଙ୍କେ କେଉ କଥନେ ଜାନୋଯାବ ବଲେ ?

ଅନାଦି ତାସବାବ ଏକଟା ଅକାଶିକ ଚଢ଼ୀ କବଲୋ : ମେହିଟାଇ ତୋ ଓର ବିଶେଷତା । କେ ଜାନେ ହ୍ୟତୋ ଏଟ ନାମଇ ଓ ଏକଦିନ ସ୍ଵନାମଧର୍ତ୍ତ ହ'ଯେ ଉଠିବେ ।

—ଆଗାଗୋଡ଼ା ବାପେର ମତୋ ଏକଟି ଶୁଗୋଳ ବୁଦ୍ଧିମାନ ହୟେ ଉଠିବେ ! ତବଳା ଭୁବନ-ଭୁଲାନୋ ଏକଟା ଜ୍ଞାନଟି କବଲୋ : ଆର ନାମଟା ନବକୁମାବ ହ'ଲେଇ ଓ ଆଜ କୋଣୋଦିନ ଇନ୍ଦ୍ରଲେ ପ୍ରମୋଦନ ପାବେ ନା, ନା ?

—ବେଶ ତୋ, ଏଟେଇ ଓର ପୋଷାକ ନାମ ଥାକ, ଇନ୍ଦ୍ରଲେର ଥାତାଯ, ଗୋଜେଟେର ପୃଷ୍ଠାବ, ଜନତାର ପତାକାର ଓପବେ । ଅନାଦି ଯେଣୁ ଅପରାଧୀୟ ମତୋ ବଲାଲ,— କିନ୍ତୁ ତୋମାର-ଆମାର କାହେ ଓ ସାମାନ୍ୟ ଏକଟା ଜାନୋଯାର ।

—ନା, ତୋମାକେ ନବକୁମାବ ବ'ଲେଇ ଡାକତେ ହ'ବେ ।

—ବଜ୍ଜି ବେ ବଡ଼ୋ ନାମ । ଅନାଦି ଖାନ ହ'ଯେ ଗେଲୋ : ପାଁଚ ଅକ୍ଷର । ବଲତେ ବେ କେବଳ ବାଧବେ ।

—ଶୁଦ୍ଧ କୁମାବ ବଲାଲେଇ ଚୁକେ ନାବେ, ତବଳା ବାନ୍ଧାଘରେବ ଦିକେ ପା

ନେପଥ୍ୟ

ବାଢ଼ାଲୋ : ନହିଲେ କାଜ ନେଇ, ଅକାଜ ନେଇ, କୀ କେବଳ ଏକଟା ଅଶିକ୍ଷିତ, ଅଭୟଦ୍ର ନାମ ଧରେ' ଡାକା ।

କିନ୍ତୁ ଯାଇ ବଲୋ, ଯତୋଇ କେନନା ତଡ଼ପାଓ, ଆଗ୍ରାକାଳିକେ କିଛୁତେଇ ରାଜି କରାନୋ ଗେଲୋ ନା ।

—ତୋମାକେ ଆଗି ସାବଧାନ କରେ' ଦିଙ୍ଗି, ଯି, ଖୋକାକେ ତୁମି ଏଥିନ ଫେକେ କୁମାର ବଲେ' ଡାକବେ ।

—ଯା ଓର ନାମ ତାଇ ବଲେ' ଡାକବୋ । ଆଗ୍ରାକାଳି କଥାଟା ଶୁଣେ ଓ ଶୁଣଲୋ ନା ।

—ହୟା, ଓର ନାମ ହଞ୍ଚେ କୁମାର, ନବକୁମାର । ଭଦ୍ରଲୋକେବ ବାଡ଼ିତେ ଭଦ୍ରଲୋକେବ ଯତୋ ନାମ ଚାଇ । ବୁଝଲେ ?

—ଆଗି ତୋମାଦେବ ଅତୋଶତୋ ଭଦ୍ରଲୋକି ସାମଳାତେ ପାବବୋ ନା, ଛୋଟ ବୋ । ଆଗ୍ରାକାଳି ମୁଖ ଘୁରିବେ ବଲଲେ,—ଚିରକାଳ ଯା ବଲେ' ଓକେ ଡେକେ ଏସେଛି ତାଇ ବଲେ' ଡାକବୋ ।

—ଏହି ମେଦିନ ଭୟାଲୋ, ଏହିଟକୁ ଛେଲେବ ଆବାବ ଚିରକାଳ କୀ, ଜିଗ୍ମେସ କରି ? ତରଳା ଝାଜିଯେ ଉଠିଲୋ ।

—ଓ ଆଁମାର ଚିରକାଳେବ ଛେଲେ । ନିଜେବ ପେଟେ ନଗନ ଧରୋ ନି, ତଥନ ଓ ତୁମି ବୁଝବେ ନା, ଛୋଟବୋ ।

—ଆମି ବୁଝାତେ କିଛୁ ଚାଇଓ ନା । ଆମାର ଖୋକାକେ ତୁମି ଐ ବୁନୋ ନାମ ଧବେ' ଡାକତେ ପାରବେ ନା ତାଇ ତୋମାକେ ଆଗେ ଥାକାତେ ବଲେ' ଦିଙ୍ଗି ।

—ତୋମାର ଖୋକା ?

—ତବେ କି ତୋମାର ?

ଆଗ୍ରାକାଳି ମୂଢ ଚୋଥେ ଚାରଦିକେ ତାକାତେ ଲାଗଲୋ ।

ନେପଥ୍ୟ

ତରଳା କଡ଼ ଶାସନେର ଭଞ୍ଜିଲେ,—ଅତଏବ, ଆମାର ଦେଯା ନାମେଇ
ଓକେ ଡାକତେ ହ'ବେ ।

ଆମ୍ବାକାଲିର ଗଲାଯ ଆବେକ ଜନ କେ କଥା କ'ଯେ ଉଠିଲୋ : ଅସନ୍ତବ ।

—କୀ ଅସନ୍ତବ ?

—ପାରବୋ ନା, ପାରବୋ ନା ଓକେ ତୋମାର ନାମେ ଡାକତେ । ଆମ୍ବାକାଲିର
ଗଲା ସିସେର ମତୋ ଭାବି ହ'ଯେ ଉଠିଲୋ : ଓ ଆମାର ଜାନୋଯାର ।
ଜାନୋଯାବେର ମତୋ ଓ ଓରମା, ଆମାର ସରେର ଲଙ୍ଘୀକେ ଧେଯେ ଗେଛେ ।

—ପାରବେ ନା ? ତରଳା ରାଗେ ମେଲିତାନ ହ'ଯେ ଉଠିଲୋ : ଡାକୋ ଦେଖି
ଆବ ଓକେ କ୍ରି ବିତ୍ତି ନାମେ । ସରେର ଲଙ୍ଘୀକେ ଚଲେ' ଘେତେ ହେଁବେ, ତା
ଲେ ଏବାର ଭା'ର ସରେର ଝିଟାକେଓ ଚଲେ' ଘେତେ ହ'ବେ ।

ଏ-ବ୍ୟାପାରେ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନାଦି ଏସେ ନାକ ଢୋକାଲେ ।

ଆମ୍ବାକାଲିର ଦିକେ ମଗତା-ଭାନ କରଣ ଚୋଥେ ତାକିଯେ ଅନାଦି ବ'ଲଲେ,
—ନାମେ କୌ ଇସ । ନାମ ଏକଟୀ ଯା-ହେକ ଡାକଲେଇ ଚଲେ' ଯାଏ ।
ନବକୁମାବ—ବେଶ ନାମ, ପାସା ନାମ, ଚେଟି କରେ' ଆମରା ଓକେ କୁମାର*
ବଲେ' ଡାକବୋ ।

—ମେ ଆନି ପାରବୋ ନା ବାବ, ଆମାର ଏଇ କାନ୍ତିକେର ମତୋ ଛେଲେ ।
ଆମ୍ବାକାଲି ଫୁଲିଯେ ଉଠିଲୋ ।

—କାନ୍ତିକେର ମତୋ ଛେଲେକେ ତୁମି ତାଇ ଜାନୋଯାର ବଲେ' ଡାକବେ,
ନା ? ତରଳା ଗଲା ଉଠିଯେ ବ'ଲଲେ ।

—ଆବେ କାନ୍ତିକେଇ ତୋ ଆବେକ ନାମ କୁମାର । ଅନାଦି ହେସେ
ଉଠିଲୋ, କିନ୍ତୁ ମେହି ତାମିତେ କୋମୋ ପ୍ରସନ୍ନତା ନେହି : ତୋମାର କଥାଟାଇ
ତୋ ପ୍ରମୋଦ୍ଧର ବଢାଳ ଧାକାଇ ।

ନେପଥ୍ୟ

—ଆମি ପାରବୋ, ନା ବାବୁ, ଆଶ୍ରାକାଲିର ସ୍ଵର ଏବାବ କାଳ୍ୟ ଗଲେ' ପଡ଼ିଲେ : ଏ ଓର ମାଯେର ଦେଇବ ନାମ ।

—ଆର ଆମି ଓର ମା ନାହିଁ ? ତରଲା ଦୃଢ଼, ଦୀପ୍ତ ଗଲାୟ ବଲିଲେ ।

ଅନାଦିର ଗଲା ଯେନ ଅତ୍ୟନ୍ତ କ୍ରାନ୍ତ ଓ ଦୁର୍ବଳ ଶୋନାଲୋ : ସବଇ ସଥିନ ଯେତେ ପାରିଲେ, ଏଟୋଓ ଧାକ୍ । ସଂମାର ଥେକେ ତା'ର ନାମଟୋଓ ତୋ କବେ ଯୁଛେ ଗେଛେ ।

—ତା'ର ଜଣ୍ଠେ ବୁକଟା ସଦି ବା ତବୁ ଭେଣେ ଚୌଚିବ ହ'ଯେ ଯେତେ ! ତରଲା ଏବାବ ଶାମୀର ଦିକେ ଡେଇଛା କବେ' ଚୋଥେର ଏକଟା ଧୋଚା ମାରିଲେ ; ମେହି ନାମ ଜପ କରନ୍ତେ-କରନ୍ତେ ତୋ ବନେ ଗିଯେ ଜାନୋଯାର ସାଜନେ ପାବଲେ ନା ଦେଖି । ଏହି ତରଲାରଙ୍କ କାହିଁ ଏମେ ଶେମେ ହାତ ପାତିଲେ ।

—ମେହି ଜଣ୍ଠେଇ ତୋ ବଲଛି, ଅନାଦି ଧୂମର ଗଲାୟ ବଲିଲେ,—ତୋମାର ରାଜସ୍ତର ଜୟଜୟକାର ହୋକ । ହଠାତ୍ ଗଲା ଉଚିରେ ଆଶ୍ରାକାଲିକେ ମେ ଏକଟା ଧମକ ଦିଲେ : ମା ଯା ନତ୍ତନ ନାମ ରେଖେ ଦିଯେଇଛେନ ତାଇ ତୋମାକେ ଡାକନ୍ତେ ହ'ବେ ।

—ତା ତୋ ଆମିଓ ବଲଛି । ଆଶ୍ରାକାଲି ଚୋଥେବ ଜଳ ଯୁଢିଲେ ; ଜାନୋଯାର ଓର ମାଯେର ଦେଇବ ନାମ ।

—ନା, ଏ ମା, ଏ ମା ବା ନାମ ରାଖିଲୋ ! ଅନାଦି ଆବେକଟା ଅନାବସ୍ଥକ ଧମକ ଦିଲୋ ।

—ଛଲେର ଆବାର କ'ଟା ମା ହୟ ? ବିଶ୍ୱାସେ ଆଶ୍ରାକାଲି ଏକେବାରେ ଏକଟା ପାଚର ମତୋ ଯୁଧ କରିଲେ ।

—ସ'ଟାଟି ହୋକ ନା କେନ, ଆମି ବଲଛି ତୋମାକେ ଓର କୁମାର ବଲେ' ଡାକନ୍ତେ ହ'ବେ ।

ନେପଥ୍ୟ

—ଆମାର ମୁଖେ ଓ ଆସବେ ନା ।

—ତବେ ଆମାଦେର ମୁଖେଇ ବା ଆସଛେ କୀ କରେ' ଶୁଣି ? ଅନାଦିର ଗଲା
ତପ୍ତ ହଁଯେ ଉଠିଲୋ ।

—ତୁମି ପାରବେ ବଲେ'ଇ ଆମି ପାରବୋ, ତେବେନ କଥା ମନେ କୋରୋ ନା,
ବାବୁ, ଆମ୍ବାକାଳି ଅଭିଭୂତେର ମତୋ ବସେ' ପଡ଼ିଲୋ : ଜୀବନେ କତୋଇ ତୋ
ତୁମି ପାରଲେ ଏକେ-ଏକେ, ତୋମାର ଅସାଧ୍ୟ ଆର କୀ ଥାକିତେ ପାରେ ଏର ପର ?

କଷ୍ଟ ମେ ଆମାର କାହେ ତା'ର ଛେଣେ ଡିଲ୍ଲା କରେ' ରେଖେ ଗେଛେ । ତୋମାର
କାହେ ତା'ର କୋନୋ ନାମ ନେଇ, ତା'ର ଉପର ସାମାଜ୍ୟ ଏ ଏକଟା ନାମ, କେବଳ
ତୋମାର ଅନେକ କିଛୁ ଆଛେ, ଅନେକ କିଛୁ ତୁମି ପେଯେଚ, କିଷ୍ଟ, ଆମ୍ବାକାଳି
ହାପୁସ ଚୋଗେ କେବେ ଉଠିଲୋ : ଆମି ଭାବି ଗରିବ, ଆମି ଭାବି ମୁଖ ।

ଅନାଦି ଏବାର କୀ ଉତ୍ତର ଦେଇ ଦେଖିବାର ଜାଣ୍ଯେ ତମଳା ତା'ର ଦିକେ ଏକଟା
ତୀଙ୍କ କ୍ରକୁଟି କରିଲୋ ।

ଅନାଦି ରାଗେ ଚିଢ଼ିବିଦ କରେ' ଉଠିଲୋ : ତୁମି ଆମାଦେର କଥା ଶୁଣବେ
କିନା ବଲୋ ?

ଟଳା-ଟଳାଟେ ଆମ୍ବାକାଳି ଉଠେ ପଡ଼ିଲୋ : ଯତୋଟି ତା'ର କାର୍ତ୍ତିକେର ମତୋ
ନାମ ରାଗେ ବାପୁ, ଆମାର ମୁଖେ ତା'ର ମାଯେର ଦେହୀ ନାମହି ତୋମରା ଶୁଣତେ
ପାବେ ଚିରକାଳ ।

—ଏହି ବାଡିତେ ? ଏତୋକ୍ଷଣେ ତମଳା ତା'ର ସମସ୍ତ ଶରୀରେ ଝକ୍କାର ଦିମେ
ଉଠିଲୋ ।

ଆମ୍ବାକାଳି କିଛୁ କଥା ବଲାତେ ପାରିଲୋ ନା । ଅନାଦିଓ ରହିଲୋ ଧାନିକଟା
ଶୁଣେର ମତୋ ଦୀର୍ଘିରେ ।

ଅନାଦିର ଉପଶିତ୍ତିଟା ତମଳାକେ ସାହିସ ଉତ୍ତପ୍ତ କରେ' ତୁଳେଛେ । ସେ

ନେପଥ୍ୟ

ମରାଯାର ମତୋ ବଲଖେ,—ଏହି ବାଡ଼ି ଆମାର, ମନେ ରେଖୋ, ଏର ପ୍ରତିଟି ଇଟ, ତୋମାର ମାଇନେର ପ୍ରତିଟି ଟାକା । ଯତୋ ଖୁସି ଏର ବାଇରେ ଗିଯେ ତୁମି ଜାନୋଯାର ବଳେ' ଚେଂଚାତେ ପାରୋ, କିନ୍ତୁ ଏଥାନେ ମୁଁ ଫୁଟେ ଜାନୋଯାରେର ‘ଜ୍ଞା’ ବଲଖେ, ତୋମାକେଓ ଆମାର ତଙ୍କୁନି ‘ଶା’ ବଲାତେ ହ’ବେ । ତରଳା ଏକ ପା ଏଗିଯେ ଏଲୋ : ନିଜେର ମୂର୍ଖତାର ତୋ ବଡ଼ାଇ କରଛିଲେ, କଥାଟା କିଛୁ ବୁଝାତେ ପାରଲେ ?

ଆଗ୍ରାକାଳି ଭାଣୀ, ଅବସନ୍ନ ଗଲାଯ ବଲଖେ,—ଏ-କଥା ଶୁଣେଓ ଯଥନ ବାଡ଼ି ଛେଡ଼େ ଚଲେ' ଯେତେ ପାରନୁଗ ନା, ତଥନ କଥାଟା ତୋମାର ମନେ-ଆଣେ ବୁଝେଛି ବଳେ'ଇ ଧରାତେ ହ’ବେ । କୀ କରବୋ ବଲୋ, ଓକେ ଯଥନ କିଛୁତେଇ ଛାଡ଼ାତେ ପାରବୋ ନା, ଓର ମା ଯଥନ ଆମାକେ ମାଥାର ଦିବିଯ ନିଯେ ବାରଣ କରେ' ଗିଯେଛେ—ତଥନ ଜାନୋଯାରେର ଜଣେ ସବହି ଆମାକେ ମୁହିତେ ହ’ବେ ।

—ଆବାର ! ଆଶ୍ରମ୍ୟ, ତରଳାବ ଆଗେ ଅନାଦିଇ କଥନ ଛକ୍କାନ ଦିଯେ ଉଠିଲୋ ।

ଆର ସେଇ ଗର୍ଜନେ ତରଳା ତା'ର ସର୍ବାଙ୍ଗେ ପୁଲକିତ ସ୍ପର୍ଶାବ ଏକଟା ବିଚିତ୍ର ପେଥମ ମେଲେ ଧରିଲୋ ।

ସାମାନ୍ୟ ଏକଟା ନାମ ନିଯେ କୀ ଛେଲେମାହୁବି ଯେ ମେ କରାତେ ପାରନ୍ତୋ ଭାବାତେ ଅନାଦି ଏଥନ ମାଟିର ସଙ୍ଗେ ଗିଶେ ଯାଇଛେ ।

କିନ୍ତୁ ଏହିଟେଇ ବିପ୍ରୟେର ଶୈବ ବଳେ' ମନେ କୋରୋ ନା ।

ଏକଦିନ, ଏତୋ ଶାନ୍ତି ଓ ଶାମନେର ପର, ଅନାଦିଇ ତା'ର ଛେଲେକେ ବୁକ୍କେର ଉପର ତୁଲେ ନିଯେ କାନେ-କାନେ ଚୁପି-ଚୁପି, ପ୍ରାୟ ଆସୁହାରାର ମତୋ ତାକେ ଡାକଲେ : ଜାନୋଯାର !

নেপথ্য

আর অমনি পিছন থেকে তরলা একটা লাফ দিয়ে উঠলো : কি,
কী বলে' ডাকলে ওকে ?

অনাদির মুখ যেন কে শুয়ে নিলে : কই, কথন কী বলে' ডাকলাম !

—আমি বুঝি কিছু শুনতে পাই না ভেবেছ ? সব—সব শুনতে
পাই ।

অনাদির মনে হ'লো এ-কথা যেন তরলা বললে না । এ-কথা যেন
ঘরের দেয়ালের গায়ে স্পষ্ট লেখা আছে ।

অনাদি দুই চোখ তীক্ষ্ণ করে' তাকে দেখতে গেলো । না, দেয়ালের
মতোই স্পষ্ট তরলা তা'র সামনে দাঢ়িয়ে ।

কাগজের মতো শুকনো, সাদা গলায় সে বললে,—অনেক দিনের
অভ্যেস কিনা মুগ দিয়ে কেমন বেরিয়ে আসে ।

তরলা কেমন বিশীর্ণ হেসে উঠলো : আগে-আগে যেমন ভুল করে'
আমাকেই কিনা তৃণ চপলা বলে' ডেকে উঠতে, না ?

অনাদির সমস্ত শরীর যেন পুঞ্জিত অবশ্যের মতো বিহুল হ'য়ে উঠলো ।
তরলার মাঝে খুঁজতে গেলো সে-নাম, ধরতে গেলো সে-চায়া ।

তরলা আবার তরলাতে ঘিলিয়ে গেলো । বাবার সময় লীলায়িত
কর্জনী হেলিয়ে বললে,— এ-সব বাজে অভ্যেস তোমাকে ছাড়তে হবে ।

এক অভ্যেস থেকে আরেক অভ্যেস । অনাদি নিরালম্ব, নিঃসন্দেহের
মতো দাঢ়িয়ে রইলো ।

এতো সহজে অনাদিকে ছেড়ে দিলেও আন্নাকালির বেলায় তা'র রাশ
সে আলগা করতে পারলো না ।

একদিন বিকেল বেলা, দেখা গেলো, ঘরের এক কোণে জানোয়ার

ମେପଥ୍ୟ

ମାଥାଯ ଏକଟା ଧାମ ନିୟେ ଭାଙ୍ଗ-ଭାଙ୍ଗ ପାରେ ଫିରିଯାଲାର ଅଭିନୟ କରଛେ,
ଆର ଚୋକାଟେର ପାବେ ବସେ' ହାତେ ଏକଟା ଜାମା ନିୟେ ଆମ୍ବାକାଳି ତାକେ
ଏକଟାନା ସାଧ୍ୟ-ସାଧନା କରେ' ଚଲେଛେ : ଏସୋ, ଏସୋ ଜାନୋଯାର, କେମନ
ଏଥନ ରାଙ୍ଗୀ ଜାମା ପରେ' କୋଲେ ଚଡେ' ତୁମି ହାଓୟା ଥେତେ ଯାବେ । ତୋମାକେ
ଟିଟିଶାନେ ନିୟେ ଯାବୋ'ଧନ, ଗାଡ଼ି ଆସବେ ଧୋଯା ଦିତେ-ଦିତେ, କତୋ
ଲୋକ ନାମବେ ପୁଟଳି ଆର ପାଟିବା ହାତେ କରେ',—ଚଲୋ, ଦେଖବେ ଚଲୋ,
ତୋମାର ମା ଏଲୋ କିନା ଜାନୋଯାବ ।

ଜାନୋଯାରେର ତାତେ ଜ୍ଞାନେପ ନେଇ ।

ଏଗନ ସମୟ, ବନା ବହଳତରା ହ'ବେ, ମୁଦ୍ରିମାନ ଅବଘୃତ୍ତାବୀର ମତୋ ତରନା
ଦରଜାର ଗୋଡ଼ାର ଏସେ ଦୀଢ଼ାଲୋ ।

ଏବାର ଜ୍ଞାନେପ କବଳେ ନା ଆମ୍ବାକାଳି ।

ସାମନେର ଦିକେ ବ୍ୟାକୁଳ ହଟ୍ ହାତ ବାଡ଼ିଯେ ଦିମେ ଆମ୍ବାକାଳି ଦ୍ରାତ
ଅନର୍ଗଳତାୟ ବଳେ' ଉଠିଲୋ : ଶିଗଗିର ଆୟ, ଶିଗଗିର ଚଲେ' ଆୟ, ଜାନୋଯାବ,
ଏ ତୋକେ ଧରେ' ନିୟେ ଯେତେ ଏସେହେ ।

ଚୋଥେର ଶୁଭୁଥେ ତରଳାକେ ଟାଙ୍ଗିଯେ ଥାକିତେ ଦେଖେ ଜାନୋଯାବେର
ଖେଳାଧୂଲୋ ସବ ମାଧ୍ୟମ ବହିଲୋ । ଉଠି-ପଡ଼ି କରେ' ଛୁଟିତେ ଛୁଟିତେ ଆମ୍ବାକାଳିଲ
କୋଲେର ଆଶ୍ରଯେ ଏସେ ମେ ରକ୍ଷା ପେଲେ । ଆମ୍ବାକାଳିର ଆଚନେର ଶ୍ରୁତେ ମୁଖ
ଲୁକିଯେ ସ୍ଵପ୍ନିତେ ମେ ଉଠିଲେ ଥିଲବିଲ କବେ' ହେସେ । ଆବ ଆମ୍ବାକାଳି
ତା'ର କରତଳେ ପୃଥିବୀର ସମସ୍ତ କୋମଳତା ନିୟେ ଏସେ ତା'ର ସମସ୍ତ ଗାଁଯ
ଅକ୍ରମଣ ହାତ ବୁଲିଯେ ଦିତେ ଲାଗଲୋ ।

ନା ବଲାଲେଓ ଚଲତୋ, ରାଗେ ତରପାର ସମସ୍ତ ଆୟ-ଶିରା ତଥନ ଛିଡ଼େ
ପଡ଼ଛେ । ହାତେ-ପାଯେ ଯେନ ଆର କୋଲୋ ବଶ ନେଇ ।

ନେପଥ୍ୟ

କିନ୍ତୁ ମେହି ଅବଶ ହାତେ ଯେ ଏତୋ ଶକ୍ତି ଛିଲୋ ତରଳାରୋ ତା ବିଶ୍ୱାସ ହ'ତୋ ନା । କୋଥା ଥେକେ ମେ ଏକେବାରେ ଏକଟା ଝିଗଲେର ମତୋ ଝାପିଯେ ପଡ଼ିଲୋ । ଆମାକାଲିବ ବୁକେର ଥେକେ ଛେଲେକେ ମେ ଉପଡେ ଛିନିଯେ ନିଯେ ଏଲେ, ବଲଲେ, ଶୀତର ଏକଟା ଝାପଟାର ମତୋ ବଲଲେ,—ସମେଷ୍ଟ ହରେଇଁ, ଆର ଆଦିଧ୍ୟେତା କରତେ ହ'ବେ ନା । ଆମାର ଛେଲେ ଝିଯେର କାହେ ମାମୁବ ହ'ବେ ଏ ଆମି ବରଦାନ୍ତ କରତେ ପାରବୋ ନା ।

କାଚେର ବାସନେର ମତୋ ଆମାକାଲି ମେଘେର ଉପବ ଭେଙ୍ଗେ ଥାନଥାନ ହ'ରେ ଗେଲୋ ।

ଆର ଜାନୋଯାର ତୋ ଜାନୋଯାର, ନଥେ କରେ' ମେ ବାଘେର ହିଂସତା ନିଯେ ଏମେହେ, ଦୀତେ ନିଯେ ଏମେହେ ମେ ସାପେର ବିଷ । ନିଜେ ନା ଯତୋ ମେ ହୟରାନ ହ'ଲୋ ତା'ର ଚେଯେ ତରଳାକେଇ ମେ ବୈଶି କ୍ଳାନ୍ତ କରେ' ଫେଲେଛେ ।

ଅମନ କରେ' ହାତ-ପା ଛେଡେ ଚୁପ କରେ' ବମେ' ଥାକବାର ସମୟ ଆର ଯା'ରଇ ଥାକ, ଆମାକାଲିର ନେଇ । ପୌଡ଼ିତ ମୁଖେ ତାକେଇ ଆବାର ଉଠିତେ ହ'ଲୋ ତୁହି ହାତେ ତାକେଇ ଆବାର ବାଡ଼ିଯେ ଦିତେ ହ'ଲୋ ବିଶୀର୍ଣ୍ଣ କାକୁତି : ଆୟ, ଆୟ ବାବା । ଆମାର ଓପର ନା କରୋ, ଓର ଓପର ଦୟା କରୋ ଛୋଟ ବୌ, କୋଦତେ-କୋଦତେ ଓ ଯେ ପ୍ରାୟ ନୀଳ ହ ଯେ ଗେଲୋ ।

ତରଳା ତାକେ ସେଇ ପ୍ରାୟ ଏକଟା ଧାକ୍କା ଦିଯେ ସରିଯେ ଦିଲେ ଏମନି ଦାପଟେ କଥା କଇଲେ : ଯାଓ, ଯାଓ, ମିଥ୍ୟେ ଆର ତୋମାର ମୋହାଗ କରତେ ହ'ବେ ନା, ଛେଲେ ନୀଳ ହ'ଲୋ କି କାଳୋ ହ'ଲୋ ଏ-ବାଡ଼ିତେ ଦୀବିଯେ ତୋମାକେ ତା ଦେଖିତେ ହ'ବେ ନା ।

—ତା, ଓକେ ଦାଓ ଆମାର କୋଳେ, ଆମି ଯାଚି ଓକେ ବାଇରେ ଥେକେ ବେଡ଼ିଯେ ନିଯେ ଆସି ଏକଟୁ । ତାରପର ଆମାକାଲିର ଶୁକଳୋ, କୁଚକୋଳୋ

ନେପଥ୍ୟ

ଚୋଥ ଛଟୋ ଚୋଥେର ଜଳେ ଚକଚକ କରେ' ଉଠିଲୋ : ତାରପର ସଙ୍ଗୋ ହ'ତେଇ
ଖେସ-ଦେସେ ସଥନ ଓ ଶୁମିରେ ପଡ଼ିବେ, ତଥନ ତୋଗାବ କୋଳେ ଓକେ ଶୁଇଯେ
ଦିଯେ ଆମି ଚଲେ' ଯାବୋ ନା-ହୟ । ଏଥନ ଯେ ଓ ବଜ୍ଜ କୌନ୍ଦରେ !

—ଥାକ୍ । ତରଲା ମୁଖ ବୈକିଯେ ବଲଲେ,—ଯଥେଷ୍ଟ ଆଦିବ ଦେଖିଯେଛ ।
ମା'ର ଚେଯେ ଯେ ଭାଲୋବାସେ ତାକେ ବଲେ ଡା'ନ ।

ଏତୋ ଦୁଃଖେଓ ଆମାକାଲିକେ ବୁଝି ଏକବାବ ହାମତେ ହ'ଲୋ । ବଲଲେ,
—ଯଦି ବଲୋ, ଆମି ତା'ର ଚେଯେଓ ଥାବାପ, ଛୋଟିବୋ । ଆମି ଏକଟା ଝି ।

—ତବେ ଝି-ର ମତୋଇ ବ୍ୟବହାବ କରନ୍ତେ ଶେଷେ ! ଜମେବ ମଧ୍ୟ
ବଂଡ଼ଶିତେ-ବୈଧା ମାଛେର ମତୋ ଛେଲେକେ ତବଲା ସାପଟେ ଧବେଛେ ।

—ତାଇ କରବୋ, କିନ୍ତୁ ଓର କାହା ଯେ ଶୋନା ଯାଇଛେ ନା ।

—ଶୋନା ଯାଇଛେ ନା ତୋ କେ ଶୁନତେ ବଲାଇ ? ମୋଜା ବାନ୍ତାଯ ଗିଯେ
ଦୀଢ଼ାଲେଇ ତୋ ପାବୋ ।

—ତା ପାରି, କିନ୍ତୁ ଆଗେ ଏକଟୁ ଓକେ ଥାମତେ ଦାଉ ।

—କେନ ଥାମତେ ଥାବେ ? ତବଲା କଥେ ଉଠିଲୋ : ଓବ ନିଜେବ ବାଡ଼ିତେ
ଯତୋ ଖୁସି ଓ କୁନ୍ଦବେ, ତୋମାର ତାତେ କୀ ? ଏମନ କୋନ୍ ବାଡ଼ିଟା ତୁମ୍ହି
ଦେଖାତେ ପାରୋ, ଯେଥାନେ ଛେଲେ-ପିଲେ କୌନ୍ଦେ ନା ଏକଟୁ ଓ ? ବୋବାବ
ଯତୋ ମୁଥ ବୁଜେ ବଦେ' ପାକେ ?

—ତୁ, କୀ ବକମ କବାହେ ଦେଖ, ଆମାକାଲି କାତବ ଗଲାଯ ବଲଲେ,—
ଆମାର ଦିକେ ହାତ ବାଡ଼ିଯେ ଦିଚେ । ଓକେ ଏକଟୁ ଥାନି ଆମାକେ ଠାଣା
କରନ୍ତେ ଦାଉ, ଛୋଟ ବୌ, ଆମାବ କୋଳେ ଓ ମାନ୍ୟ ହଞ୍ଚିଲୋ !

ତରଲା ବାମଟା ଦିରେ ଉଠିଲୋ : ତୋମାକେ ଦିଯେଇ ଯଦି ଛେଲେ ମାନ୍ୟ
କରା ଚଲତୋ ତୋ ଆମାକେ ଆବ ସାଧ କରେ' ଡେକେ ଆନା ହେବିଲୋ କେନ ?

ନେପଥ୍ୟ

ଏତୋଟା ଯେଣ ଆନ୍ଦାକାଳିର ସହ ହ'ଲୋ ନା । ଶୁଣ୍ଡ ହାତେ ଚୋଥେର ଜଳ
ମୁଛତେ-ମୁଛତେ ମେ ସରେ' ପଡ଼ିଲୋ ।

ସଙ୍କେବେଳା ଆପିମ ଥେକେ ଅନାଦି ଏକଟୁ ବାସ୍ତ ହ'ଯେଇ ବାଡ଼ି ଫିରିଲୋ ।
ଛେଲେର କାନ୍ଦାଯ ଦେଖିତେ-ଦେଖିତେ ବାଡ଼ିର ସମସ୍ତ ଚେହାରା ଗେଛେ ବଦଳେ । ମେଟି
କାନ୍ଦାଯ ତରଲାବ ଭାଙ୍ଗଲ୍ୟମାନ ଉପଶିତ୍ତିଟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଷ୍ପଟ ହ'ଯେ ଏଲୋ ।
ଛେଲେର କାନ୍ଦାର ମଧ୍ୟ ଦିଯେ ଆର କିଛୁ ମେ ଦେଖିତେ ପେଲୋ ନା ।

ତାହି ତା'ର ଗଲାର ଏଲୋ ହର୍ତ୍ତାଂ ଅନାବଞ୍ଚକ ଧାର ; ବଲଲେ,— ଏତୋ ଦିନକାର
ପୁରୋନୋ ଯି, ଆନ୍ଦାକାଳିକେ ତୁମି ତାଡ଼ିଯେ ଦିଲେ ?

—ତାଡ଼ିଯେ ଦିଲାମ ? ତରଲା ତଥନ ଏକହାତେ ଜୋର କରେ' ଥୋକାର ପା
ହୁମ୍ବେ ଧରେ' ଆବେକ ହାତେ ମୋଜା ପରାବାର ଚେଟା କରିଛିଲୋ, ତେଲେ-ବେଣୁନେ
ଝଲେ' ଉଠିଲୋ : ତୋମାକେ କେ ବଲଲୋ ଶୁଣି ?

—କେ ଆବାର ବଲବେ ? ଏକ ନିମେମେହି ଅନାଦି ତା'ର ଗଲା ନାମାତେ
ପାରିଲୋ ନା : ଆମି ମେ ନିଜେର ଚୋଥେ ଦେଖେ ଏଲାମ ।

—କୀ ଦେଖେ ଏଲେ ?

—ଇଟିଶାନେର ପୋଲେର ଧାବେ ଏକା ବସେ' ମେ କୀନିଛେ, ମୁକ୍ତେ ତା'ର ଆଜ
ଥୋକା ନେଇ, ନବକୁମାର ନେଇ ।

—ତୁମି ତଥୁଣି ଗଦୋଗଦୋ ହ'ଯେ ରମାଳ ଦିଯେ ତାର ଚୋଥେବ ଜଳ ମୁଛିଯେ
ଦିଲେ ଗେଲେ ବୁଝି ? ତରଲା ଦାଉ-ଦାଉ କରେ' ଉଠିଲୋ ; ଆର ମିଥୁକ ମାଗୀ
ବୁଝି ଅମନି ଆମାବ ନାମେ ତୋମାର କାହେ ଲାଗାଲୋ, ବଲଲେ, ଆମି ତାକେ
ତାଡ଼ିଯେ ଦିଯେଛି ?

—ମେ ଆମାକେ କିଛୁଇ ବଲିତେ ଆସେନି, ଅନାଦିର ଗଲା ପ୍ରଚଳ ବିରକ୍ତିତେ
ଗନ୍ତୀର ହ'ଯେ ଏଲୋ : ତାକେ ଏକା ବସେ' କୀନିତେ ଦେଖେ ଭୌମଗ ଭୟ ପେଯେ

ନେପଥ୍ୟ

ଗେଲାମ । କୀ ଯେ ଭୌଷଗ ଭସ ପେଲାମ, ତରଳା, କୀ ବଲବୋ । ଦୂର ଥେବେ
ଇଂପାଡ଼େ-ଇଂପାଡ଼େ ଛୁଟେ ଏସେ ତାକେ ଜିଗଗେନ କରଲୁଗ : ଥୋକା—କୁମାର
କୋଧାର ?

—ମେ କୀ ବଲଲେ ?

—ବଲଲେ, ତୁମି ତାକେ ସଙ୍ଗେ କରେ' ନିଯେ ଆସିଲେ ଦାଓ ନି ।

—ଆର ମେହିଟେଇ ତାକେ ତାଡ଼ିଯେ ଦେଲା ହ'ଲୋ ବଲଛ ? ତରଳାର
ଜିଭଟା ସ୍ଥାନୀୟ ଶ୍ଵର ହୁଏ ଏଲୋ : ତୁମି କି ଆପିମ କରୋ, ନା, ଘାସ
ଥାଓ ?

ଝ୍ୟା, ମେହିଟେଇ ତାକେ ତାଡ଼ିଯେ ଦେଲା ହ'ଲୋ, ତରଳା । ଅନାଦି ଧୂମର
ଗଲାସ ବଲଲେ,—ସଙ୍ଗେ ତା'ର ଥୋକା ନେଇ, ତାର ମାନେ ଏ-ବାଡ଼ିତେ ଆନ୍ଦାକାଲିଓ
ଆର ନେଇ ।

ନେଇ ତୋ ନେଇ, ବୀଚା ଗେଛେ । ତରଳା ତଥନ ଥୋକାର ଗଲାୟ ଜୀମାନ
ବୋଭାମ ଆଟିଛେ ନା ଫୀସ ବୀଦିଛେ ବୋଭା ତକଳ : ଛେଲେ ଯେନ ଓବଟ ଆବ-କି ।
ଓରଇ ସେନ ମୌରମି ସ୍ଵର୍ଗ ।

—ବେଶ ତୋ, ଓ ଥାକଭୋଇ ନା ଓର କାଛେ, ଅନାଦି ଛେଲେଟୋର ଏ-ହର୍ଗ୍ରତି
ଆର ଚୋଖ ମେଲେ, ଦେଖିଲେ ପାରଛିଲୋ ନା : ଓକେ ଛାଡ଼ାଓ ତୋ ତୋମାର
କତୋ କାଜ, କତୋ ଜୀଯିଗା ଛିଲୋ, ତରଳା ।

—ତୋମାକେ ଏକଶୋବାର ବଲେଛି ନା, ତରଳା ଏକେବାରେ ଏକଟା ବୋମାର
ମତୋ ଫେଟେ ପଡ଼ିଲୋ : ଏ-ବାଡ଼ିର ସବ କିଛୁ ଏଥନ ଆମାର, ଆମାର ଛେଲେ,
ଆମାର ସ୍ଵାମୀ, ଆମାର ଯି !

କିନ୍ତୁ ଆର ଯାଇ ହୋକ, ଅନାଦି ଆମତା-ଆମତା କରେ' ବଲଲେ,—ଝି-ଟିର
ଓପର ତୁମି ଭାରି ଅବିଚାର କରେଛ ।

ନେପଥ୍ୟ

—ଶେଯ ପର୍ଗାନ୍ତ ତୋହାକେ ଦିଯେ ଯେ 'ତାକେ ତାଡ଼ିଯେ ଦେଯା ହୁଏ ନି
ମେଟିଟେଇ ଯେନ ମେ ଭାଗ୍ୟ ବଲେ' ଗନେ କବେ ।

ଅନାଦି ଏକ ମୃହିର୍ଷ ଗାଁଛୀର୍ଯ୍ୟ ଛଟିଲ ହ'ସେ ଦୀଢ଼ାଳୋ, ଛେଲେନ ଦିକେ ଲକ୍ଷ୍ୟ
କବେ' ବଲଲେ,— ଓ ହ'ବାବ ଅନେକ ଆଗେ ଥେକେଇ ଏ ସଂମାରେ ମେ ଆଛେ,
ଯଥନ ଆମବା ପ୍ରଥମ ଏଥାନେ ଆସି, ମେ ଆଜ କହୋଦିନେର କଥା । ଓର ମା
ଓକେ କହୋ ସମିତି କବେ' ଚଲାତେ । ଓକେ କଟିନ କଥା କିଛୁ ନା ବଲଲେଇ
ପାବତେ ।

—ବଲେଛି, ବେଶ କବେଛି । ତବନା ଗର୍ଜ୍ଜ' ଉଠିଲୋ : ରାଜ୍ୟ ଯେନ ଆର
ବି ନେଇ, ଅବଧି, ଦୁର୍ଦାନ୍ତ କୋଥାକାବ । ଓର ମା କୀ କରତୋ ନା-କରତୋ
ମେ-କଥା ଆମାକେ ବଲାତେ ଏମୋ ନା । ଆମିଟି ଓର ମା ।

ଏବ ପର ଅନାଦି ଶାବ କୀ ବଲାତେ ପାଇନ ?

ଆଟ

ଅନାଦିବ କିଛୁ ବଲାବ ନେଇ ବଟେ, ଆ'ବକ ଜନେବ ଛିଲୋ ।

ତବଳାଇ ଏଥନ ମା, ଅର୍ଥଚ ଏହି ମା'ବ କୋଳ ଏସେ ନବକୁମାବ ଏକ
ମୁହଁର୍ତ୍ତ ଚୁପ କବେ' ଥାକେ ନା, ଦିନବାତ କାଗାବ ତା ବ ଏଲାମେଲୋ ତୁଫାନ
ଚଲେଛେ । 'ଓକେ ଯେଣ ମାନା କବେ' ଦେୟା ହୃଦୟେ ତବଳାବ ମୁଖେ ଦିକେ
ଚେଯେ ହାସତେ, ତବଳାବ ବୁକେ ଶ୍ରୀଯେ ଘୁମୋତେ, ତବଳାବ ନାକ-ମୁଖ-ଚୋଥ ନିଷେ
ଧେଲା କବତେ ।

ଅର୍ଥଚ ବଲୋ, ନିଜେବ ପେଟେ ଧବଲେଇ ବା ତବଳା ଏବ ଚେଯେ ଆମ କୀ ବୈଶି
କବତେ ପାବତୋ ? ତବଳାବ ଶରୀବେ କୋଥାও ଏତୋଟୁକୁ ଏକଟା କ୍ଳାସ୍ତିବ
ବେଥା ନେଇ, ବାତ-ଦିନ ଏହି ଛେଲେ, ତା'ବ ନବକୁମାବେବ ପରିଚର୍ଯ୍ୟାୟ ମେ ପ୍ରଚୁବ
ହ'ରେ ଉଠେଛେ । କଡ଼ି-କାଠେ ବିଞ୍ଚ ବେଂଧେ ଝୁଲିଯେ ଦିଯେଛେ ଦୋଳନା, ନେଟେବ
ରଙ୍ଗିନ ମଶାବିବ ଭେତବ ଝୁଲିଯେ ଦିଯେଛେ ବନ୍ଦ, କତୋ ଥାବାବ, କତୋ ଧେଲନା,
ମୟବା ଆବ ମନୋହାବିବ ଦୋକାନ ସାଜିଯେ ଦିଯେଛେ ଦୁ'ପାଶେ—ତବୁ ଛେଲେବ ମନ

ନେପଥ୍ୟ

ଓଠେ ନା । ଏହି ଯେତୁକୁ ସମସ୍ତ ମେ ସୁମୋର, ଆର ସମସ୍ତ ନେଇ, ଅସମ ନେଇ, ସାରାଜନିଃତ ତା'ର ଚିଂକାର ।

ମେହି ଚିଂକାରେ ବାଡ଼ିଟାର ଚେହାରା କେମନ ବିଶୀର୍ଣ୍ଣ ବିମର୍ଶ ହ'ରେ ପଡ଼େଛେ । ଯେନ ବସନ୍ତିହୀନ ଗଭୀର କୋନ ଜଙ୍ଗଲେର ମଧ୍ୟେ ଏକଟା ଭାଙ୍ଗା, ପୋଡ଼ୋ ବାଡ଼ି । ସବ ସମୟେଇ ଗା-ଟା କେମନ ଛମଛମ କବେ, ଚାରପାଶଟା କେମନ ଅନାବଞ୍ଚକ ଫାଁକା, ଛାଡ଼ା-ଛାଡ଼ା ଲାଗେ । ହାତ ବାଡ଼ିଯେ ଦେୟାଳଗୁଲୋକେ ଯେନ ଆର ହାତେର କାଛେ ପାଓଯା ଯାଏ ନା, ହାତ ବାଡ଼ାତେ ଗେଲେଇ କେମନ ତାରା ହେଟେ-ହେଟେ ସରେ' ଦ୍ୱାଢ଼ାର । ଯେନ ମେହି ଆଗେକାର ଆଂଟ, ଠାସା, ସବ ଆବହାନ୍ତାଟା ଆର ନେଇ, ଏହି ଚିଂକାରେ ଶତଛିନ୍ଦ ହ'ଯେ ଗେଛେ । ସବଧାନେଇ କେମନ ଏକଟା ଯେନ ବିଶ୍ଵାସିମା, ରାତ ନା ହ'ତେଇ ଅନ୍ଧକାରେର ଛାଯା ପଡ଼େଛେ ଏମନି ଏକଟା ଅର୍ଥହୀନ ଆତନ୍ତର ।

ଦିନେର ବେଳାୟ, ନାନା କାଙ୍ଗେବ ଅବକାଶେ ତରଳା ଏହି କାନ୍ଦାର ତ୍ୱର ଏକଟା ଅର୍ଥ ଖୁଲ୍ବେ ପାଇ, କିନ୍ତୁ ମାଦରାତେ ଯୁମେବ ମଧ୍ୟେ ଥେକେ ନବକୁମାର ଯଥନ ଏକେକଟା ହଟ୍ଟାଃ ଉନ୍ନାଦ ଆର୍ତ୍ତନାଦ କରେ' ଓଠେ, ତଥନ ସେ-କାନ୍ଦାର ତରଳାର ଆବ ମାଦା ବା ମାଗ ହୟ ନା, ନିରାବରଣ, ନିରବବର ଏକଟା ଭୟ କବତେ ଥାକେ । ଏ ଯେନ ନବକୁମାରେବ ଗଲା ନୟ, କୋନୋ ନିଦ୍ରାହୀନ ନିଶାଚବୀର ଗଲା ! ତାଇ ଏହା ଏକଟା ଶୋକେବ କାନ୍ଦା ନୟ, ଡଃସପ୍ରେର କାନ୍ଦା !

କିନ୍ତୁ ଭୟ କରଲେ ତରଳାର ଚଲବେ କେନ ? ମେ ଜିତତେ ଏସେଛେ, ଭୟ ପେଯେ ଅବଲୀଲାଯ ତା'ର ଭାଗ ମେ ଛେଡେ ଦିତେ ଆସେ ନି ।

ତାଇ ମଶାରି ତୁଳେ ବାହିରେ ତାକେ ଚଲେ' ଆସତେ ହ'ଲୋ । ବାଲିସେର ତଳା ହାତଡ଼େ କୁଡ଼ିଯେ ନିତେ ହ'ଲୋ ଦେୟାଶଲାଇ । ଟୋପେର ନିଚେ ପାଥରେର ବାଟିତେ

ଲେପଥ୍

ପାଞ୍ଚମୀ ଏକଟା ସେ ଲୁକିଯେ ରେଖେଛେ, ଏଟା ଏଥନ ନବକୁମାରେର ମୁଖେ ପୁରତେ ହ'ବେ ।

ଆଶର୍ଯ୍ୟ, ମଶାରିର ଥେକେ ବାଇରେ ବେଳିରେ ଆସତେ-ଆସତେ ତରଳା ଭାବଲେ, ଏତୋ କାନ୍ଦାତେଓ, ଅନାଦିର ଏମନ ଦୃଢ଼କାର୍ଯ୍ୟ, ଏକ ଇକ୍ଷିଓ କୋଥାଓ ଟଙ୍ଗଲୋ ନା, ଶୁଦ୍ଧ ତାକେଇ ଯେନ କେ ଠେଲେ ଜାଗିଯେ ଦିଯେଛେ ।

ତରଳା ହ' ଆଙ୍ଗୁଲେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଏକଟା କାଢ଼ି ଧରିଲେ । ଆର ସ୍ପଷ୍ଟ କେ ଯେନ ତା'ର ହାତେର ଓପର ମୁହଁ ପଡ଼େ' ଶୁଁ ଦିଯେ କାଟିଟା ନିବିଯେ ଦିଲେ ।

ଅବଶ ହାତେ ତରଳା ଆବାର ଚେଷ୍ଟା କରିଲେ । ଚକିତ ଶିଥାଯ କାଟିଟା ଉଠିଲେ 'ଧରେ', ଆର ତକ୍କଣି, ତରଳା ମେହି ଆଲୋତେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଶୁନିବା ପେଲେ, ଛୋଟ-ଛୋଟ ଫୁଲିଙ୍ଗେ କେ ଯେନ ହଠାଂ ଗିଲାଗିଲ କରେ' ହେସେ ଉଠେଛେ ।

ଦେୟାଶଳାଇ ଧରିଲେ ବଟେ, କିନ୍ତୁ ହାତେର କାହେ ଲାଗୁନଟା କିଛିତେକେ ଥୁଁଜେ ପାଓଯା ଗେଲୋ ନା । ମିସେର ମତୋ ଭାବି ଏକଟା ଅନ୍ଧକାଳ, ନାଡ଼ି-ଚାପା-ପଡ଼ା ଏକଟା ଅତିକାର ଅଦ୍ଵାୟତାର ମତୋ । ତାବ ଭେତର ଥେକେ ଆବାର ନବକୁମାରେର ସେଇ କାନ୍ଦା ।

ତରଳା ଅନାଦିକେ ହଠାଂ ଠେଲା ଦିଯେ ଜାଗିଯେ ଦିଲେ : ତୁମି ଶୁନିବ ପାଞ୍ଚ ନା, କୁମାର କୀ ରକମ କୌଦାହେ !

—କୌଦାହେ ? କେ ? ଅନାଦି ଧରିଗଡ଼ କରେ' ଉଠେ ବସିଲୋ ।

—କେ ଆବାର କୌଦାବେ ? କୁମାର । ଉଠେ ଆମୋଟା ଏକବାର ଆଲୋ ।

—ଓ, କୁମାର ? ଯେନ ଗଭୀର ହତାଶାୟ ଅନାଦି ବାଲିମେର ଉପର ଢଳେ' ପଡ଼ିଲୋ : ଠାଟ କରେ' ତଥନ ଆମାକେ ନା ଭାଡାଲେଇ ହ'ତୋ ।

—ଆର, ସାଦେର ବାଡି ଆମା ନେଇ, ତାଦେର ଛେଲେ କି ଆର କୋନୋକାଳେ ବଢ଼ୋ ହୟ ?

ନେପଥ୍ୟ

— ଯାଦେର ଆଜ୍ଞା ନେଇ, ତାଦେର ଆବାର ଆର କେଉ ଥାକେ ହସ୍ତେ ।

— ଏତୋହି ସଥନ ଘାଁଯା, କଥାଟି ତରଳା ଅନ୍ଧକାରେ ଆର ତମିରେ ଦେଖିଲେ ଚାଇଲୋ ନା : ତଥନ ଆଜ୍ଞାକେ ରେଖେ ଆମାକେ ତାଡ଼ିଯେ ଦିଲେଇ ପାରିତେ । କୋମୋ କଥା ନେଇ, ଅନାଦି କଥନ ନିଟୋଲ ନିଶ୍ଚିନ୍ତାର ଘୁମିଯେ ପଡ଼ିଛେ ।

କିନ୍ତୁ ଘୁମାନୋ ତରଳାର ଅନ୍ଧଟେ ଲେଖା ନେଇ, ମେ ମା, ତା'ର ଛେଲେକେ ଏଥନ ଶାନ୍ତ କରତେ ହ'ବେ । 'କିମେର ଭୟ, ଦୃଢ଼ ହାତେ ତରଳା ଲଞ୍ଚନ ଆଲାଲୋ । ଥାବାର ଥଦି ନବକୁମାର ମୁଖେ ନା-ଇ ତୋଣେ, କୋମୋ ଉପାୟ ନେଇ, କାଥେ କରେ' ଯନମୟ ତାକେ ପାଟିଚାବି କରେ' ବେଢାତେ ହ'ବେ ।

ନବକୁମାରକେ ଶାନ୍ତ କରବାର ଜଣେ ଭାୟ-ଭାୟେ ଛେଟି-ଛେଟି ପାଯେ ତରଳା ସୁରମ୍ଭୁରେ ବେଢାତେ ଲାଗଲୋ । ସଙ୍ଗେ-ସଙ୍ଗେ ଆର ବେନ କେ ତା'ର ପାରେ-ପାରେ ନିଃଶବ୍ଦେ ପଦଚାରଣା କରିଛେ । ତବଳା ସେମନି ତାଡ଼ାତାଡ଼ି ମୋଡ ଘୁରେ ଥାଇଁ, ମେଓ ଅମନି ପେଛନେ ଚଲେ' ଥାଇଁ ପାଲିଯେ । ଗନ୍ଦି ତୁମ ଦୀଦିଯେ ଥାକୋ, ମେଓ ଅମନି ଦୀଦିଯେ ପଡ଼ଗୋ ।

ତବଳା ବେନ ନବକୁମାରକେ ନୟ, କା'ର ବେନ ମୃତ, ଗମିତ ଏକଟା ହୃଦ୍ପିଣ୍ଡେର ବୋଧା ନିଯେ ଘୁରେ ବେଢାଇଁ ।

ତା'ର ଏକବାର ଇଚ୍ଛେ ହ'ଲୋ ଏହି ମାଂସପିଣ୍ଡଟା ଜାନଳାର ବାହିରେ ମେ ଝୁଡେ ଫେଲେ ଦେଇ । ନିଶ୍ଚିନ୍ତ, ନିର୍ବଳ, ପରିଚିନ୍ତାଯ ଆବାର ମେ ତା'ର ସ୍ଵାମୀର ପାଶେ ଶୁଯେ ସୁମ ବାଯ, ମେହି ପ୍ରସାରିତ, ଉଚ୍ଛୁସିତ ତୃପ୍ତିତେ । ସମୁଦ୍ରର କଲୋଲେର ମଜ୍ଜେ ମେ-ଗୁର, କଜ୍ଜେ ଜୀବନ ମେ ଯେବେ ଘୁମିତେ ପାରେ ନି । କୀ ହ'ବେ ଏହି ଶର୍କରୁମିତେ ବର୍ଣ୍ଣ ନିଯେ ଏମେ, ତରଳା ଏବାର ନିଜେ ଅବଗାହନ କରିକ, ତା'ର ଘୁମେ, ତା'ର ଅବସାଦେ, ତାର ଅନ୍ଧକାରେ ।

ନେପଥ୍ୟ

ମଶାରିଟା ସେବ କେ ଆଷ୍ଟେ-ଆଷ୍ଟେ ତୁଳାତେ ଲାଗଲୋ ।

—ତୁମି ଦେଖଇ ନା, ଦେଖତେ ପାଞ୍ଚ ନା ତୁମି ? ତରଳା ହଠାତ୍ ଦିଗ୍ବିଜିକ
ହାରିଯେ ଚାଂକାର କରେ' ଉଠିଲୋ : ଓଠୋ, ଓଠୋ ଶିଗଗିର ।

—କେନ, କୀ ହ'ଲୋ ? ଘରେ ଆଷ୍ଟନ ଲାଗଲୋ ନା କେଉ ଆୟହତ୍ୟା
କରଲୋ ଅନାଦି କିଛୁ ବୁଝିତେ ନା ପେରେ ବୋବା ଗଲାଯ ଆରେକଟା ଚାଂକାର
କରଲେ ।

—ମଶାର ତୁଲେ ତୋମାର ବିଛାନାୟ କେ ଢୁକେ ପଡ଼ିଲୋ । ତରଳା କାପଛେ,
କଥା ବଲିତେ ପାରଛେ ନା ।

—ଆମାର ବିଛାନାୟ ? ଅନାଦିର ଯେବେ ଏତୋକ୍ଷଣେ ହୁସ ହ'ଲୋ, ହାତଡେ
ହାତଡେ ବିଛାନାଟା ଏକବାର ମେ ଭାଲୋ କରେ' ଅନୁଭବ କରଲେ : କେ,
କୋଥାଯ ?

ତରଳା ନିଜେଇ ଏବାର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିବାର ଜନ୍ୟ ଥାଟେର କାହେ ଏରଗୟେ
ଏଲୋ : ଆସି ତଥନ ଦେଖିଲୁମ ଯେ ସ୍ପଷ୍ଟ କରେ,—କେ ତୋମାର ମଶାର ତୁଲେ
ଗୁଡ଼-ଗୁଡ଼ ଢୁକେ ପଡ଼ିଛେ ।

ତରଳା ଶୁଣିଯେ ଏକେବାରେ ଏତୋଟୁକୁ ହ'ସେ ଗେଛେ । ଅନାଦି ତାକେ
ବ୍ୟନ୍ତ ହ'ସେ ସାମନେ ଟେନେ ଆନଲୋ । ବଲଲେ,—କା'କେ ଦେଖିଲେ ବଲଲୋ ତୋ ?
ଚୋର-ଡାକାତେର ମତୋ ମନେ ହ'ଲୋ ?

ସ୍ଵାମୀର ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତପ୍ତ ପରିମାଣରେ ଚଲେ' ଏସେ ତରଳାର ଏତୋକ୍ଷଣେ ସାହମ
ହ'ଲୋ ବୋଧ ହୁଯ । ତାଇ ମେ ଦର୍ଶକ ମତୋ ରାଗ କରିତେ ପାରଲୋ, ବଲଲେ,—
ଘରେର ଦରଙ୍ଗାଟା ଯେ ବନ୍ଦ ଆଛେ, ଦେଖିତେ ପାଞ୍ଚ ନା ? ଆର ଚୋର-ଡାକାତ
ଏସେ ଶୁନିଦ୍ରା ଦେବାର ଜଣେ ତୋମାର ବିଛାନାୟ ଗିଯେ ଠୀଇ ନେବେ ମନେ
କରୋ ନାକି ?

ନେପଥ୍ୟ

—ତବେ କେ ? ଅନାଦି ଯେନ କିଛୁ ବୁଝିଲେ ପାରଛେ ନା ଏମନି ମୁଢ଼େର ମତୋ ତାକିଯେ ରହିଲୋ ।

—ଆମାର ମରଣ ! ବିଛାନାଯ ସେତେ-ସେତେ ତରଳା ସ୍ଵାମୀର ଗାୟେ ଏକଟା ଧାକା ଦିଲୋ : ଏବାର ସରୋ ଦିକି, ଆମାକେ ଘୁମୁତେ ଦାଓ ।

ନବକୁମାର ଏବାର ଯତୋଇ କେନନା କାନ୍ଦକ, ତରଳା ଆର କିଛୁତେଇ ବିଛାନା ଛେଡ଼େ ଉଠେ ଯାଇଛେ ନା ।

କାନ୍ଦତେ-କାନ୍ଦତେ ନବକୁମାରେର ଅଶ୍ଵଥ କରେ' ଗେଲୋ । ହ' ଚୋଖେ ତରଳା ଆର କୋନୋ ପଥ ପେଲୋ ନା । ବ୍ୟଞ୍ଜନ ହ'ସେ ବଲଲେ,—ଶିଗଗିର ଡାଙ୍କାର ଡାକୋ ।

—ଏହି ସାମାନ୍ୟ ଏକଟୁ ଗା-ଗରଗ ହେବେଇ କି ନା, ଅନାଦି ଆଦିପେଇ କଥାଟା ଗାୟେ ମାଥଲୋ ନା : ଡାଙ୍କାର ଦିଯେ କୀ ହ'ବେ ?

—ନା, କୀ ଯେନ ଓର ହେବେଇ, ଓ ଭାଲୋ କରେ' ଚାଇଛେ ନା, ଭାଲୋ କରେ' କାନ୍ଦଛେ ନା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ତରଳା କାତରତାଯ ଗଲେ' ପଡ଼ଲୋ : ଶିଗଗିର ଡାଙ୍କାର ଡେକେ ଆନ୍ଦୋ ବଲଛି ।

—ଭାଲୋ କରେ' କାନ୍ଦଛେ ନା ତୋ ଭାଲୋ କପା । କାନ୍ଦା ଓର ଥାମୁକ ତାଇ ତୋ ଆମରା ଚାଟିଛିଲାମ ଏତୋ ଦିନ ।

—ତାର ମାନେ ? ଆହୁତ ସାପେର ମତୋ ତରଳା ହଟାଇ ଫଣ ତୁଳଲେ ।

—ମାନେ, ଏହି ବଲଛିଲାମ କିନା, ଅନାଦି ଶୁକନୋ ଏକଟା ଟୋକ ଗିଲଲୋ : କଟି ଛେଲେ, ଏମନିତେଇ ସେବେ ଶାବେ, ଡାଙ୍କାରେର କୀ ଦରକାର !

—ଦରକାର ନା-ଦରକାର ତୁମି ତା'ର ବୁଝିବେ କୀ ? ତରଳା ଝାଗଟା ଦିଯେ ଉଠିଲୋ : ଛେଲେର ଦରକାର ନା ହୟ, ଆମାର ଦରକାର, ଡାଙ୍କାର ତୋମାକେ ଆନିତେଇ ହ'ବେ ।

ନେପଥ୍ୟ

ଅଗତ୍ୟା ଡାକ୍ତାର ଏସେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରେ' ଗେଲୋ ।

କିନ୍ତୁ ବଳତେ କି, ଛେଲେର ଗଲାଯ ମେହି କାନ୍ଦା ଆର ଆସେ ନା । ମେହି ତାର ପୂରୋନୋ ଅଭିଯୋଗ, ମେହି ତାର ତେଜୀ, ଦୁର୍ଦ୍ଵାସ ଆଣିଲାଦ । ଏଥିନ ସମ୍ବିଧି ବା ମେ ମାଝେ-ମାଝେ କୀନ୍ଦେ, ହପୁରେର ରୋଦେ ଛାଦେର କାର୍ଣ୍ଣିଶେ ବଦେ' ଯେବେ କୃଧିତ ଏକଟା କାକେର ଆସାଙ୍ଗ ।

ଦିନେର ପର ଦିନ ଡାକ୍ତାରେର ଆନାଗୋନା, ବ୍ୟବସ୍ଥାର ପର ବ୍ୟବସ୍ଥା, ଏଟା ନର ତୋ ଓଟା, ତୁ ଛେଲେର ଗଲାଯ କଞ୍ଚକରେର ମେହି ଉଭାଳ ଉଗ୍ରତା ନେଇ । ଥେକେ-ଥେକେ କେବଳ କ୍ଷୀଣ ଏକଟୁ ଶୁଣିଯେ ଉଠିଛେ, ପୋଡ଼େ ବାଢ଼ିର ଶୃଘନାଯ ପଥହାରା ହାଓରାର ଅନ୍ଧ କାର୍ଦନାନିର ମତୋ । ଯେବେ କତୋ ତା'ର କୀନ୍ଦବାର ଛିଲୋ, କିନ୍ତୁ କିଛୁଇ ମେ ପ୍ରକାଶ କରିବେ ପାରଛେ ନା । ଚାପା ଏକଟା କାନ୍ଦା ତାକେ ଯେବେ କୁରେ-କୁରେ ଥାଇଁ, ମେହି ଚାପା କାନ୍ଦାଯ ତା'ର ଗାବେ ଏମେହେ ଏହି ଜର, ଏହି ବୀଭବତା । ଚିକିଂସାର କ୍ରାଟି ହଜେ ଏ-କଥ ତୁମି ବହୁର ଥେକେଓ ବଳତେ ପାରୋ ନା, ଏଟାକେ ମେବାର ଅସ୍ତ୍ରବ ଅପଚର ନା ବଲେ' ମେବାର ଅଭାବ ବଳଲେ ଆକାଶକେ ତବେ ଧାନିକଟା ଶୁଣ ବଲେ' ତାବତେ ହ'ବେ । ତୁ, ଏତୋତେଓ, ଛେଲେର ଗାୟେ ଗାଂଦେର ଆର ଆଭାସ ନେଇ, କଞ୍ଚକରେ ନେଇ କାନ୍ଦାର-ମେହି ଶିହରଣ । ନା କୀନ୍ଦତେ ପେଇଁ ଗାୟେର ହାଡ଼ ପଡ଼ିଛେ ତାର ବୈରିଯେ, ଚାମଡ଼ । ଆସଛେ ପାଂଲା ହ'ଯେ—ଦିନ-କେ-ଦିନ ଦେଖିତେ ହଜେ ଏକଟା ସମ୍ବନ୍ଧିତ ପାଖିର ଛାନାର ମତୋ ବୀଭବ । ତାକେ ନିଯେ ଇଟିତେ-ଇଟିତେ ତରଳା ଶ୍ରାନ୍ତିତ କାଲି ହ'ରେ ଗେଲୋ । ନା କୀନ୍ଦେ, ନା କୀନ୍ଦକ, ଏକଟୁଥାନି ହାସିତେ ବା ତା'ର ବାଧା କୀ ! କତୋ ଆଦର, କତୋ ସୋହାଗ, ତୁ ତା'ର ମୁଖେ ହାସିର ଏକଟା ରେଖା ଫୋଟାନୋ ଗେଲୋ ନା । ତାକେ ବେଳ ମାଥାର ଦିବି ଦିରେ ହାସିତେ କେ ବାରଣ କରେ' ଦିଯେଛେ !

ନେପଥ୍ୟ

କଳକାତା ଥେକେ ନାମଜାଦା ଡାକ୍ତାର ନା ଆନିଯେ ତରଳା ଛାଡ଼ିବେ ନା ।

—ଓର ଜଣେ ଦେଖଛି ଆମାର ପ୍ରାୟ ଫଳୁର ହ'ବାର ଜୋଗାଡ଼ । ଅନାଦିର ମୁଖ ବିରକ୍ତିତେ ବୋବ କରି ବ୍ୱକ୍ଷ ହ'ଯେ ଉଠିଲୋ ।

—ଓର ଜଣେ ମାନେ ? ଆମି ବଲାଙ୍ଗି ତୋଗାକେ ଆମାର ଜଣେ ଡାକ୍ତାର ନିଯେ ଆସିବେ ।

—ତୋମାର ଆନାମ କୀ ହ'ଲୋ ?

—ଆମି ଆବ ଆମାର ଛେଲେ ଆଲୋଦା ନାକି ?

ଅନାଦି ହତାଶ ମୁଖେ ବଲାଲେ,—ତୋମାବ ଏହି ବିଲାସିତାର ଭାବ ଆମି ଆର ବଟିତେ ପାରି ନା, ତରଳା ।

—ବିଲାସିତା ? ଆମାର ଛେଲେକେ ଆମି ଅଚିକିଂସାଯ ଗରିବେ ନା ଏଟାକେ ତୁମି ଆମାର ବିଲାସିତା ବଲାତେ ଢାଓ ? ତରଳା ଏକଟାନେ ତା'ର ହାତର ଚଢ଼ି ଶୁଣି ଖୁଲେ ଫେଲିଲୋ : ନାଓ, ନାଓ ଏଣ୍ଣଲୋ, ଏଦିଯେ ଆମାର ଛେଲେର ଜଣେ ତୁମି ଡାକ୍ତାର ନିଯେ ଏମୋ । ହା କରେ' ଟାଙ୍ଗିଯେ ଆଛୋ କୀ, ବିଲାସିତାର ଭାବ ତୋ ଆମିଟି ନାମିଯେ ଫେଲାଙ୍ଗି ଏକେ-ଏକେ ।

କଳକାତା ଗୋକୁଳ ଡାକ୍ତାବ ଏମେ ଗେଲୋ, କିନ୍ତୁ କିଛୁରଟି କୋନୋ ସୁରାହା ହ'ଲୋ ନା ।

ଅନାଦି ବଲାଲେ,—ତୁମି ଏମନି ଥାଲି ଢାତ-ପାଯେ ଥେକା ନା, ତରଳା, ଗୟନାଶ୍ଵଳୋ ଗାୟେ ଦା ଓ ।

—ଥାଲି ଢାତ-ପା ମାନେ ? ତରଳା ଘିନଭିତେ ବିଶାଳ, ଅସହାୟ ଦୁ'ଟି ଚୋଖ ତୁଲେ ସ୍ବାମୀମ ମୁଖେର ଦିକେ ତାକାଲୋ : ଆମାର ହ'ହାତ ଭରା ଆମାର ଛେଲେ, ତୁମି ଦେଖିତେ ପାଓ ନା ?

—କିନ୍ତୁ ତୋମାର ଦିକେ ଦେ ଆର ତାକାତେ ପାଞ୍ଚି ନା, ତରଳା ।

নেপথ্য

—থাক, দয়া করে' এখন কেবল ছেলের দিকে তাকাও।

—তবু—

স্বামীর হাতটা দূরে ঠেলে দিয়ে তরলা বললে,—রাখো। রাখো
ওগলো সরিয়ে। কখন কী কাজে লাগে কিছুই বলা যায় না।

এইখানটাতেই অনাদির মন উঠছিলো না যে জমকালো গয়নাগুলি
খুলে ফেলে তরলা কেমন আলাদা হ'য়ে উঠেছে। তা'র সেই উচ্ছল
ফেনিলতার আর ঝাঁজ পাওয়া যাচ্ছে না, কেমন শ্রমিত হ'য়ে এসেছে
মেঘমলিন শীতল একটি সক্ষ্যার মতো। পুঁজিত শরীরে গম্ভীর একটি
ঔদাস্ত। আর যেন চপলার মতো দেখতে। তখনকার দিনে চপলার
এতো সৌভাগ্য ছিলো না, গারে তা'র ছিলো পবিত্র একটি দরিদ্রতা,
নির্মল একটি শুচিপ্রিতি—এখনকাব তরলা মেন তা'রই প্রতিবেশিনী,
তা'রই প্রতিধ্বনি হ'য়ে উঠেছে। গায়ে আব তা'র সেই দ্যুতিমান অহঙ্কাব
নেই, লুটিয়ে পড়েছে সন্তান-স্নেহের শিখ একটি জ্যোৎস্না, শীতল একটি
প্রশাস্তি। তাই তো অনাদি তা'র দিকে চোখ মেলে তাকাতে পাবছে না,
আবার কী রকম তা'র ভুল হ'য়ে যাচ্ছে।

কিন্তু সেদিন তরলার কোনো ভুল করবার কাবণ ছিলো না।

ছেলেকে কোলে নিয়ে ঘরে-বারান্দায় অনববত পাইচাবি কবছে,
তরলার এক সময় মনে হ'লো কে যেন পেছন থেকে এসে কাঁধের উপর
থেকে নবকুমারকে ছিনিয়ে নেবার জন্তে তা'র হাত ধরে' নির্মম একটা
টান দিলো।

—কে? তরলার সমস্ত শরীর ঠাণ্ডা একটা ভয়ে অসহ কাঁটা দিয়ে
উঠলো।

ନେପଥ୍ୟ

ଅଞ୍ଚଟା ଜିଗଗେସ କରେ' ତାର ଉତ୍ତର ପାବାର ଜଣେ ମେଖାନେ ମେ ଏକ ମୁହଁର୍ତ୍ତଓ ଅପେକ୍ଷା କରତେ ପାରଲୋ ନା, ଅଣ୍ଟ କୃତ ପାଯେ ଛୁଟେ ଏଲୋ ସରେର ମଧ୍ୟେ, ଆଲୋର ଆଶ୍ରୟେ । ତେହି ଅଜ୍ଞ ହାତେ ନବକୁମାରକେ ଅଛୁଭବ କରତେ ଲାଗଲୋ, ବାରିଯେ ଦିଲୋ ତା'ର ଅକ୍ଳପଣ ଆଶୀର୍ବାଦ । ଆଲୋର କାହେ ତା'ର ମୁଖ ନିଯେ ଏସେ ଭୀତ, ବିହଳ ଗଲାଯ ମେ ଆବାର ଜିଗଗେସ କରଲେ : କେ ରେ, କେ ରେ, ନବକୁମାର ?

ନବକୁମାରେର ମୁଖେ ମେ-ଉତ୍ତର ଶ୍ପଷ୍ଟ ଲେଖା ଆଛେ ।

ଭୟେ ତରଳା ଏକଟା ଶ୍ରୀଚୂତ ପାଗର ହ'ଯେ ଗେଲୋ ବୁଝି । ଏତୋ ଦିନେ, ଏ-ପ୍ରଶ୍ନ ଜିଗଗେସ କରବାର ପର, ନବକୁମାର ଆଜ ହେସେ ଉଠେଛେ । ଘୃତ, ବିବରଣ, ନିରବସ୍ୱ ମେ-ହାସି । ତା'ର ନିତଳ ନିଃଶବ୍ଦତାୟ ଭୟକ୍ଷର ତା'ର ମୁଖରତା ।

ଅନାଦିକେ ମେ ତାରପବ ସବାସବି ଗିଯେ ବଲଲେ,—ଆମରା ଏ-ବାଡ଼ି ଛେଡ଼େ ପାଲାଇ ଏସୋ ।

ଅଞ୍ଚଟାବ ଢାଓୟା ଯେ କୋନାଦିକେ ବଟେଛେ ଅନାଦି କିଛୁ ବୁଝିତେ ପାବଲୋ ନା : କେନ ?

—ଏ-ବାଡ଼ି ଥାକଲେ ଛେଲେ ଆମାର ଭାଲୋ ହ'ବେ ନା ।

—ତୋମାର ଆବଦାରେର ଯେ ଆବ ସୀମା ନେଇ ଦେଖଛି । ଅନାଦି ହାଲ ଛେଡ଼େ ଦିଲୋ : ଚାକରି-ବାକରି ଫେଲେ ଛେଲେ ନିଯେ ଆମି ଏଥନ ଚେଙ୍ଗେ ଥାଇ ।

—ନା, ଚେଙ୍ଗେ କେନ ? ଏହିଥାନେଇ, ଆବ କୋନୋ ଏକଟା ବାଡ଼ିତେ ।

—ଏହିଥାନେଇ ? ଅନାଦି ହେସେ ଉଠିବେ କିନା ବୁଝିତେ ପାରଲୋ ନା : କେନ, ଏ-ବାଡ଼ିଟା କୀ ଦୋଷ କରଲୋ ? ଏମନ ଥଟଥଟେ ପାକା ବାଡ଼ି, ଚାରିଦିକେ ଏମନ ଖୋଲା-ମେଳା—

ନେପଥ୍ୟ

—ତା ହୋକ, ତରଳା ଭୀତ, ଆର୍ତ୍ତ ମୁଖେ ବଲାଲେ,—ଏ-ବାଡ଼ିଟା ଭାଲୋ ନୟ,
ଏ-ବାଡ଼ିତେ ସବ ସମୟ ବେଳ କେ ଘୁରେ ବେଡ଼ାଛେ ।

—ତା ତୋ ସବ ସମୟରେ ଆଗି ଦେଖିତେ ପାଞ୍ଚି ।

—ଦେଖିତେ ପାଞ୍ଚି ? ତରଳା ଚାଂକାର କରେ' ଉଠିଲୋ : କା'କେ ?

ଅନାଦି ଉଠିଲୋ ହେସେ : କା'କେ ଆବାର ! ତୋମାକେ । ତୁମିଇ ତୋ ସବ
ସମୟ ତୋମାର ଛେଲେ କୋଳେ ନିଯେ ଘୁରେ ବେଡ଼ାଛେ ।

—ନା, ଆମି ନୟ । ତରଳା ନୟ, ସରେର ଦେଶାଳ ଯେନ କଥା କହିଲୋ :
ଆର କେଉ । ସତିକାରେର ଘା'ର ଏହି ଛେଲେ ସତିକାରେର ଘା'ର ଏହି
ସର-ଦୋର ।

—ତୁମି କୀ ବନ୍ଦଚ ଘା-ତା ? ଅନାଦି ବ୍ୟାକୁଳ ହାତେ ତୋମାକେ ଧବେ'
ଫେଲିଲୋ : ରାତ-ଦିନ ନା ଘୁମିଯେ ତୁମି ହୃଦୟ ଦେଖିତେ ମୁକ୍ତ କରେଛ ।

—ଆମାର ସମସ୍ତ ଜୀବନଟାଇ ହୃଦୟ । ଆମାର ଏଥାନ ଥେକେ କୋଥାପ
ଚଲେ' ଯେତେ ଇଚ୍ଛେ କରଛେ ।

—କେନ, ତୁମି ଯାବେ କେନ ? ତୋମାର ଏ ବାଡ଼ି-ଘର, ତୋମାର ଏ-ଛେନେ,
ତୋମାର ଏ-ସଂସାରେ ପ୍ରତିଟି ଧୂଲିକଣା । ଅନାଦି ତାକେ ଉତ୍ସାହିତ କରିତେ
ଚେଷ୍ଟା କରିଲୋ : ତୁମି 'କେନ ହାର ମାନବେ, ଦାବୀ ଛାଡ଼ିବେ ତୋମାର ଅଥିର
ପୃଥିବୀର ? କୀ ନା କୀ ଅନ୍ଧକାରେ ତୁମି ଦେଖ, ମେ ତୋମାର ଶୁଦ୍ଧ ଆମାକେ
ସନ୍ଦେହ, ଆମାକେ ଅବିଶ୍ଵାସ । ତରଳାକେ ଅନାଦି ଆମୋ କାହେ ଟେଲେ
ଆନିଲୋ : ତୁମି କି ଏତୋ ଦିନେଓ କିଛୁ ବୁଝିତେ ପାରିଲେ ନା, ତରଳା, ଆମାର
ଏହି ଅନୁଯାୟୀ ଭାଲୋବାସା ? ମେ ତୋ କବେ ଧୂଲୋ ହ'ଣେ ହାଓଯାଯା ଉଡ଼େ ଗେଛେ !
ତାକେ ତୋ କବେ ଆଗି ତୋମାର ମାଝେ ବିସର୍ଜନ ଦିଯିଛି ! ଆମାକେ ତୁମି
ଏଥିଲୋ କେବଳ ସନ୍ଦେହ କରଛ, ତାଇ ତୋମାର ପ୍ରତିପଦେ ତୟ, ପ୍ରତି ବିଶ୍ଵାସେ

নেপথ্য

যত্নণা ! আর তোমাকে এমন ভালোবাসতে দিলে বলে'ই আমাকেও তুমি
এ-বন্ধনার ভাগ দিছু।

—কিন্তু দেখ, দেখ, তরলা সচকিত হ'য়ে উঠলো : নবকুমার এমন
হেসে উঠছে কেন ?

—ভালোই তো, ওর হাসিই তো তুমি চেয়েছিলে। শরীর এখন ওর
বেশ ভালো আছে ব'লেই হাসছে।

—এ তোমার শরীর ভালো থাকবার চেহারা ? দেখ দিকি ওর
এই হাসিটা ? আমাদের মুখের দিকে চেয়ে ও একটা তীক্ষ্ণ ঠাণ্ডা
কবছে না ?

—তোমাকে নিয়ে আর আমি পারলাম না, তরলা। অনাদি উঠে
পড়লো : বেশ ওই তো তোমার ভয়, বলো তো আমি ওকে আজই
হানপাতালে রেখে দিয়ে আসি। তুমি একটু খোলা হাতপায়ে হাঁপ ছেড়ে
বাঁচো ক'দিন।

—কী বলো তুমি ! পাগল ! অসহায়, নিষ্পত্ত একটু হেসে তরলা
নবকুমারকে বুকের মধ্যে নিপীড়ন করে' ধরলো।

তরলা তারপর ঝাঁট করে' ঘরের খিল খাগালো, আলোটা আজ আর
নিবত্তে দিলো না।

তাটিতেও তার স্বষ্টি নেই। জানলার গরাদের ওপারে কে যেন
এসে দাঢ়িয়েছে, অলঙ্ক্ষ্যে দাঢ়িয়ে দিয়েছে তার হাতের শীর্ণতা। কোথায়
মাঝুমের কঢ়ে হাওয়া উঠেছে কাতরোক্তি করে' : কক্খনো নয়, কক্খনো
তোমার নয়, এ-ছেলে আমার, আমার এ-ছেলে।

তরলা নবকুমারকে বুকের পাজরের উপর পিষে ধরলো। সে ছাড়বে

ନେପଥ୍ୟ

ନା ତା'ର ଦାବି, ହାରବେ ନା ତା'ର ଅତିକାଯ ଆୟୁଦୈତ୍ୟେର କାହେ । ହାଓଯାଏ
କଥା ଅମନ ଏକଟା ଭେସେ ଏଲେଇ ତୋ ଆର ହ'ଲୋ ନା ।

କକ୍ଖନୋ ନା, ନବକୁଗାରେର କପାଳେ ତବଳା ଏକଟା ଛୋଟ୍ ଚୁମ୍ବ ଖେଳୋ :
ଆମାର ଏ-ଛେଲେ ।

ତକ୍କୁନି ସେ ଆଲୋଯ ଗିଯେ ଦୀଡ଼ାଲୋ । ହ୍ୟା, ତକ୍କୁନି ଆବାର ନବକୁମାବ
ବିଜୀର୍ଣ୍ଣ ମୁଖେ ବୀଭଂସ ହେସେ ଉଠେଛେ ।

—କୀ ହେ, ତୋମାର ସେ ଆର ଦେଖା ପାଓଯା ଯାଏ ନା ! ଏକ ସନ୍ଧାଯ
ବନ୍ଦୁଦେର ଶିବୋତ୍ସବ ହ'ଯେ ଏସେ ଅମୃତଇ ପ୍ରଥମ ହାଁକ ପାଡ଼ିଲୋ ।

—ଏସୋ, ଏସୋ, ଅନାଦି ତାଦେର ବାଇବେର ସରେ ନିଯେ ଏଣୋ : କ'ଦିନ
ଥେକେ ଛେଳୋଟାବ ଭାବି ଅମୁଖ ।

—ତାବ ଜଗେ ବାଡ଼ିର ବା'ବ ହୋଯା ଯାଏ ନା ? ଶ୍ରୀଶ ଏକଟା ଚିମଟି
କାଟିଲୋ : ଆର କିଛୁ ଆକର୍ଷଣ ଆଛେ ବଲୋ ।

—ଆକର୍ଷଣ ଆଛେ, ଅନାଦି ଶ୍ରାନ୍ତ ମୁଖେ ଏକଟୁ ହାସିଲୋ : କିନ୍ତୁ ତୋମାଦେର
ମନେର ମତୋ କବେ' ହୟତୋ ବଲତେ ପାନବୋ ନା ।

—ତୋମାର ମନେର ମତୋ କରେ' ବଲତେ ପାନଲେଇ ଯଥେଷ୍ଟ । ଅମୃତ ବନ୍ଦୁଦେର
ଦିକେ ଚେଯେ ଏକବାର ଚୋଥ ଟିପିଲୋ : ନହିଁଲେ ଆମାଦେବ ସରେଓ ଛେଲେପିଲେର
ଅମୁଖ ହୟ !

—ଅମୁଖଟା ସେ କ'ଦିନ ଥେକେ ଭାବି ବାଡ଼ାବାଡ଼ି ଯାଏ ।

ନେପଥ୍ୟ

—କୀ ସେ ବାଢ଼ାବାଡ଼ି ଯାଚେ ତା ଆର ଆମାଦେର ଦୁଃଖୀୟେ ବନ୍ଦତେ ହ'ବେ ନା । ସନ୍ତୋବେର କଥାଯ ସବାଇ ଏକବାକ୍ୟେ ଅନାବୃତ ହେଁ ଉଠିଲୋ ।

ଅନାଦିର ଭାଲୋ ଲାଗଛିଲୋ ନା ଅନ୍ତର ଆଜକେର ଆଲାପଟା ଏରକମ ଏକଟା ଧାରା ନେୟ, କିନ୍ତୁ ଉପାୟ ନେଇ, ମଫଞ୍ଚଲେର ପୁରୁଷେର ଆହୁରଣ ଯା ନିୟମ, ଏକେ-ଅନ୍ତେର ଶ୍ରୀ ସମ୍ବନ୍ଧେ ଆଲୋଚନା କରତେ ହ'ବେ ।

ତାକେ ଯେନ ସମ୍ବନ୍ଧନା କରଛେ ଏମନି ଉନ୍ନାର ଭଙ୍ଗିତେ ଅମୃତ ତା'ର ପିଠି ଠିକେ ଦିଲୋ : ତା ହ'ଲେ ଶ୍ରୀର ସଙ୍ଗେ ପ୍ରେମେ ପଡ଼େ ଗିଯେଛେ ବଲୋ !

—ପଡ଼ିବେ ନା ? ଶ୍ରୀ ବଲଲେ,—ଏ ଯେ ଦିତୀୟପନ୍ଦେର ଶ୍ରୀ । ହାରାନୋ ବତନ । ଅନାଦି ଅମୃତକେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରଲେ : ତା'ର ବଦଳେ ତୋମରା ତବେ କୀ ଚେଯେଛିଲେ ଆମାର କାହେ ?

—ବିଧେ କରେ' ତାଇ ବଲେ' ଏ-ବକମ କବି ତ'ରେ ଉଠିବେ ଆଶା କବି ନି ।

—କୀ ଆଶା କରେଛିଲେ ?

—ଭେବେଛିଲୁମ ଭଜିଲୋକଇ ଥାକବେ ବବାବର । ଥାବେ-ଦାବେ, ଆପିମ କରବେ—

—ଆର ସନ୍ଦେହର ସମୟ ତାମ ପିଟିବେ ଆମାଦେର ସଙ୍ଗେ । ସନ୍ତୋବ ଆକଶିକ ଉତ୍ତେଷ୍ଟିତ ହ'ରେ ବଲଲେ ।

—ଯଦି ବଲୋ ତୋ, ତାମ ପେଡ଼େ ଆନତେ ପାରି—ଆମାର ଦୈନିକ କାଟିନ ପେକେ ଯେଟୁକୁ ବାଦ ପାଡ଼େଛିଲୋ ମନେ କରୋ । ଅନାଦି ହାସବାର ଏକଟା ଅମାନୁଧିକ ଚେଷ୍ଟା କରଲୋ : ନଇଲେ, ତା ଛାଡ଼ା ଆର କୀ କରିଲୁମ ବଲୋ ?

—ଶ୍ରୀର ପ୍ରେମେ ହାବୁ-ଡୁରୁ ଥାଇଲେ । ତାମ ଖେଲବାର ଜାଣେ ଗୋଲ ହ'ରେ ବମ୍ବେ-ବମ୍ବେ ଶ୍ରୀ ଆର ସନ୍ତୋବ ଏକମଙ୍ଗେ ବଲେ' ଉଠିଲୋ ।

ନେପଥ୍ୟ

—ବିଶେଷତୋ ଦିତୀୟ ପକ୍ଷେର ସ୍ତ୍ରୀ । ଅମୃତ ଏକଟା କୁଟିଲ ଇଙ୍ଗିତ କରିଲୋ ।

ଅନାଦିର ସମ୍ମନ କଥାଯ ଶାନ୍ତ ଏକଟା ବ୍ୟଥା ଯେନ ଉଚ୍ଛ୍ଵସିତ ହ'ଯେ ଉଠିଲୋ : ଭାଇଲୋବାସତେ ପାରି ଆମବା ଅନେକ ସ୍ତ୍ରୀଲୋକକେ, କିନ୍ତୁ ସ୍ତ୍ରୀ ବଳତେ ଆମାଦେର ମେହି ଏକଜନ, ଆମାଦେବ ବିନି ପ୍ରଥମା । ସତୋଟାଇ ତୁମି ବିଯେ କବୋ ନା କେନ, ମେହି ପ୍ରଥମାବ ମତୋ କେଉ ନୟ । ଆର ସବ ବାସି, ମାତ୍ର ଏକଟା ଅଭ୍ୟେସ । ଶୁଦ୍ଧ ଶରୀବ ଓ ମନେର ନିୟମ ବାଚିଯେ ଚଲା ।

ହଟାୟ, ଅନାଦିର ମୁଖେ କଥାଟା ଶେ ହ'ତେ-ନା-ହ'ତେଇ, କୋଥା ଥେକେ ଏକଟା ବିଜ୍ଞପେବ ତୌକ୍ଷ ଅଟ୍ଟହାସି ଦେୟାଲେ-ଦେୟାଲେ ହା-ହା କରେ' ଉଠିଲୋ । ଅଟ୍ଟହାସି, କିନ୍ତୁ ଶୋନାଲୋ ଏକଟା ଆନ୍ତରକର୍ତ୍ତେର କଟିଲ ଚିଂକାରେର ମତୋ । ସବାଇ କ୍ଷଣକାଳେର ଜଣେ ସ୍ତର, ସନ୍ତସ ହ'ଯେ ଉଠିଲୋ । ଚିଂକାରଟା ଯେନ ବାଡ଼ିର ଭିତର ଥେକେ ଗଡ଼ିରେ-ଗଡ଼ିଯେ ଏ-ଘରେର ମଧ୍ୟ ଛଡ଼ିଯେ ପଡ଼େଛେ । ସବାଇ ମେ-ମା'ର ପାଯେ ଖାଡ଼ା ହ'ଯେ ଦୀଢ଼ାଲୋ ।

ଆଗାଗୋଡ଼ା ଭୀଷଣ ଅନ୍ଧକାର । ସନ୍ଧ୍ୟାର ଏ-ସମୟଟାଯ ଏତୋ ଅନ୍ଧକାର ହ'ବାର ଯେନ କଥା ନୟ । ମେହି ଅନ୍ଧକାର ଯେନ କା'ର ଝୁଲ, ହର୍ଡେନ୍ତ ଏକଟା ଉପଶିତିର ମତୋ । ସବଳ ଛଇ ହାତେ ସେଟାକେ ଟେଲେ ତବେ ଅନାଦିକେ ଘରେର ଚୌକାଟେର କାହେ ଏସେ ପୌଛୁତେ ହ'ଲୋ ।

ଅବଶ, ନିର୍ବାପିତ ଗଲାର ଡାକଲେ : ତରଳା ।

କୋନୋ ସାଡ଼ା ନେଇ, ନିର୍ମତର, ନିଶ୍ଚେତନ ଅନ୍ଧକାର । ଥୋକା,— ନବକୁମାରେର ଗଲାଯ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଶ୍ଵଟ ଏକଟା ଶବ୍ଦ ଶୋନା ଗେଲୋ ନା ।

ଘରେର ସ୍ପଷ୍ଟ କିଛୁ ହଦିସ ପାଓଯା ଯାଚେ ନା, ଅନ୍ଧକାରେର ଭାରେ ଘରେର ବାତିଟାଓ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ନିବେ ଗେଛେ । ଦେୟାଶଳାଇସେର ଜଣେ ଅନାଦି ପକ୍ଷେଟ

ନେପଥ୍ୟ

ହାତଡ଼ାଳେ—ଦେୟାଶଳାଇଟା ବାଇରେ ଘରେ ମେ ଫେଲେ ଏସେଛେ । ତାର ଜଣେ ଅଙ୍ଗେର ମତୋ ଦେୟାଳେ-ଚୌକାଠେ ଠୋକର ଖେତେ-ଖେତେ ଝଲିତ ପାରେ ବାଇରେ ଘରେ ଦିକେ ମେ ରଖନା ହ'ଲୋ । ଆର ଦେୟାଶଳାଇ ନିଯେ ଫିରେ ଆସିବାର ସମସ୍ତ, ଆଖର୍ୟ, ଚୋଥେର ସାମନେ ଲାଞ୍ଚନଟା ମେଥାନେ ଅଳାତେ ମେଥେଓ ମେଟାର କଥା ମେ କିଛୁ ଭାବତେ ପାରିଲୋ ନା ।

ଅଙ୍କକାରେ, ଏଦିକେ-ଓଦିକେ ବନ୍ଧୁରାଓ କେମନ ଶୁଭ୍ରିତେର ମତୋ ଦାଢ଼ିଯେ ଆଛେ ।

ଯତୋକ୍ଷଣେ ନା ଅନାଦି ଫିବେ ଏସେ ଦେୟାଶଳାଇଯେର ଏକଟା କାଠି ଧରିଲୋ ।

କାଠିର ମେହି କ୍ଷିଗୋଡ଼ାସିତ ଚକିତ ଆମୋତେ ଏବାର ମେଟ ଆର୍ଟନାମଟା ଅନାଦିର କଟେ ଏସେ ବାସା ନିଯେଛେ : ଏ କୀ !

ଏତୋକ୍ଷଣେ ବନ୍ଧୁଦେର ଯେନ ହ୍ସ ହ'ଲୋ । କରିବାବ ଗତୋ ଏକଟା କାଜ ପେଯେ ଏତୋକ୍ଷଣେ ବାଇରେ ଘବ ଥେକେ ଲାଞ୍ଚନଟା ଅସ୍ତ୍ର ନିଯେ ଆସିତେ ପାବିଲୋ ଯା ହୋକ ।

ଲାଞ୍ଚନେର ହିର ଆମୋତେ ଏବାର ଯା ଅନାଦି ମେଥିଲୋ, ତାତେ ତା'ର ଦେହେ କୋଥାଓ ଆର ଏକକଣ ରକ୍ତ ରହିଲୋ ନା ।

ତରଳା ତୁଯାରେର କାଛେ ମେଘେର ଓପର ଶୋଯା, ତା'ର ମାଥାଯ କୋଥାଯ ଖାନିକଟା କେଟେ ଏଲୋମେଲୋ କାଲୋ ଚାଲେର ମଧ୍ୟେ ଥେକେ ରକ୍ତର ଏକଟି ଧାରା ନେମେ ଏସେଛେ ।

କିନ୍ତୁ ମେହି ଦୃଷ୍ଟିର ଚେଯେ ଆରୋ ଯେନ ଏକଟା ଭୟାବହ ଦୃଶ୍ୟ ଛିଲୋ । ଅନାଦି କେନ କେ ଜାନେ, ପ୍ରଥମ ମେହି ଦିକେଇ ଅଗ୍ରସର ହ'ଲୋ ।

କିନ୍ତୁ ବୁଝା, ଡାଙ୍କାର ଡେକେ ଆନବାରୋ ସମସ୍ତ ମେହି, ଖୋକାର ଶେବ ହ'ଯେ ଗେଛେ ।

ନେପଥ୍ୟ

—ତରଳା ! ଅନାଦି କିଷ୍ଟର ମତୋ ଗର୍ଜନ କରେ' ଉଠିଲୋ ।

ସବାଇ ଏଲୋ ତା'ର ଏହି ଉନ୍ନାତ ଶୋକକୁଳଭାକେ ପ୍ରସମିତ କରାତେ ।
ଅମୃତ ବଲଲେ,—ଭୟ ନେଇ, ଜ୍ଞାନ ଆଛେ । ପୁଣିନ ଡାକ୍ତାରକେ ଖିଗଗିବ
ଡେକେ ନିଯେ ଏସୋ, ଶ୍ରୀଶ ।

ଅନାଦିକେ ସବିଜ୍ଞାନେ ସବ ବନ୍ଦୋବନ୍ତ କରାତେ ହିଲୋ, କିନ୍ତୁ ମୂର୍ଖ ଭାଙ୍ଗିତେ-
ଭାଙ୍ଗିତେ ପ୍ରାୟ ଭୋର ।

ତା'ର ସେଇ ଦୁର୍ବଳ, ବିଶାଳ ଚାଉୟାର ଦିକେ ଚେରେ ଅନାଦିର ମମନ୍ତ୍ର ଶ୍ଵାର
ମମତୟ ଆଚନ୍ନ ହଁଯେ ଏଲୋ : କୀ କରେ' ପଡ଼େ' ଗେଲେ, ତରଳା ?

ତରଳା ଚାରିଦିକେ ଶୃଙ୍ଗ ଚୋଥେ ତାକାତେ-ତାକତେ ବଲଲେ,—ଆମାକେ
ଧାକା ଦିଯେ ଫେଲେ ଦିଲୋ ।

—ଫେଲେ ଦିଲୋ ? କେ ଫେଲେ ଦିଲୋ ? ଅନାଦି ଆଂକେ ଉଠିଲୋ ।

—ଓବ ମା ।

—କା'ବ ମା ? ତୁମି କୀ ବଲଛ, ତରଳା ?

—କୀ ଜାନି ଓର ନାମ ! ମନେ-ମନେ ତରଳା ଅନ୍ଧକାର ହାତଡ଼ାତେ
ଲାଗଲୋ : ଭୁଲେ ଗେଛି, ମନେ ପଡ଼ିଛେ ନା, ହୋ, ଥୋକା—ଥୀକାର ମା ।

—ଥୋକାର ମା ଆବାର କୋଥେକେ ଏଲୋ ? ମିଥିର ହଇ ଧାରେ ଅନାଦି
ତା'ର ଚୁଲ୍ଲାଙ୍ଗିଲି ପାଟ କରେ' ଦିତେ ଲାଗଲୋ ; ତୁମିହି ତୋ ଓକେ କୋଳେ
ନିଯେ ଇଟିଛିଲେ ।

—ନା, ଆମି ନୟ, ସତିକାରେର ସେଇ ମା, ସତିକାରେର ସାର ଏହି ବାଢ଼ି ।

—ତୁମି ଏଥନ ଏକଟୁ ସୁମୋବାର ଚେଷ୍ଟା କରୋ ତୋ ।

—ସୁମୋବୋ, କିନ୍ତୁ ବଲୋ, ଥୋକାର ଥୁବ ବେଶ ଚେଟି ଲାଗେ ନି ତୋ ?
ତରଳା ତା'ର ହାତେର ହଇ ମୁଣ୍ଡି ହଠାଂ ଶକ୍ତ କରେ' ଧରଲୋ : ଇମ୍, ଆମାର କାହିଁ

ନେପଥ୍ୟ

ଥେକେ ଛିନିଯେ ନିଯେ ଗେଲେଇ ହ'ଲୋ କିନା । ଆମି ଯେନ ଓକେ ବୁକ୍କେ-ପିଠେ କ'ରେ ମାନୁଷ କରାଇ ନା ।

—ତୁମି ମାଧ୍ୟ ଘୁରେ ପଡ଼େ' ଗିଯେଛିଲେ, ତରଳା !

—ଆମି ଯେନ ଓବ ଚେଯେ ଖୋକାକେ କିଛୁ କମ ଭାଲୋବାସି ! ତବଳାବ ହଇ ଚୋଥ ଜଲେ ଆବହା ହ'ରେ ଏଲୋ : ଖୋକାକେ ଆମାବ କାହେ ଦାଓ ନା ଏନେ ଏକଟୁଥାନି ।

—ତୁମି ଭାଲୋ ହ'ଯେ ଓଠୋ, ତଥନ କୋଲେ ନେବେ ବୈ-କି ।

—ନା, ଆମି ଏଥୁଣି ବେଶ ଭାଲୋ ଆଇ, ଆମି ଦିବି ଓକେ କୋଲେ ନିତେ ପାରବୋ । ହଇ ଚୋଥେ ଅବାବିତ ବିଶ୍ୱାସ ନିଯେ ତବଳା ସ୍ଵାମୀର ମୁଖେ ଦିକେ ତାକାଲୋ : ଜାନୋ, ସତୋଇ କେନନା ଆମାକେ ଓ ଧାକା ଦିକ, ଆମି କୋଲ ଥେକେ ଆମାର ଖୋକାକେ କିଛୁତେଇ ଛେଡେ ଦିଇ ନି । ବଲୋ, ଆମି ହେରେ ଯାବୋ, ଆମି ମା ନଇ, ଆମି ହେରେ ଯାବୋ ଓର କାହେ ?

—କେ ତୋମାକେ ଧାକା ଦିତେ ଆସବେ, ତବଳା ? ଅନାଦି ତା'ର ମାଧ୍ୟବ କାହେ କରଣ୍ୟ ନେମେ ଏଲୋ : କୀ ଏକଟା ବାଜେ ସ୍ଵପ୍ନ ଦେଖିଛିଲେ, ଅନବବନ୍ତ ଧାଟୁନିର ଜଣେ ଦୁର୍ବଲତାଯ ଘୁରେ ପଡ଼େ' ଗେଛ, କିମ୍ବା ଝି ଟେବଲଟାନ କୋଣାଯ ହୁଯତୋ ଧାକା ଥେଯେଛିଲେ—

—ନୟ, ନୟ, ସତି ତା ନୟ । ତବଳା ସର୍ବାଙ୍ଗେ କେଂପେ ଉଠିଲେ ଲାଗଲୋ : 'ଜୋର କରେ' ଆମାବ ହାତ ଥେକେ ଓ ଖୋକାକେ ଛିନିଯେ ନିତେ ଏଲୋ, ଆମି କିଛୁତେଇ ତାକେ ଛେଡେ ଦିଲୁମ ନା, ତାଇ ଆମାକେ ଠେଲେ ଫେଲେ ଦିଲୋ ଦରଜାର ଚୌକାଠେର ଓପର । ଆମାବ କଥା ତୋମାର ବିଶ୍ୱାସ ହ୍ୟ ନା ? ତରେ ସ୍ଵାମୀର ବୁକ୍କେର ମଧ୍ୟେ ତରଳା ମୁଖ ଲୁକୋଲୋ : ତୁମିଓ ତାକେ ଏକଦିନ ଦେଖବେ ଦେଖୋ । ମେ ମରେନି, ଏଥାନେଇ ମେ କୋଥାଯ ଆହେ ।

ନେପଥ୍ୟ

ଅନାଦି ବିମୁଚ ଚୋଥେ ଚାବଦିକେ ତାକାତେ ଲାଗଲୋ—କୋଣାଯ !

ହଠାତ ତବଳା ଉଠିଲୋ ଆବାବ ଝଙ୍କାବ ଦିଯେ : ଖୋକା—କୀ ଜାନି ଓବ ନାମ—ଓକେ ବାଖଲେ କୋଣାଯ ?

—ଆଛେ ଓ ପାଶେର ସବେ । ବୋଜା ଗଲାଯ ଅନାଦି ବଲଲେ ।

—ପାଶେର ସବେ । କା'ବ କାଛେ ?

ଅନାଦି ଆମତା-ଆମତା କବତେ ଲାଗଲୋ ।

—କା'ବ କାଛେ ଓ'କ ବେଥେ ଏଲେ ? ମେଟ ଆମ୍ବାକାଲିକେ ଆବାବ ଡେକେ ଏନେହ ନାକି ? ତବଳା ଉଠେ ବସବାବ ଦୁର୍ବଲ ଏକଟା ଚେଷ୍ଟା କବଲୋ : ଦେଥେ, ଓକେ ସାବଧାନ କଲେ' ଦିବୋ, ଘବନଦାବ—ଆମି ଯେ-ନାମ ଓବ ବେରୋଛିଲାମ, କୀ ଜାନି ମେଇ ନାମ—ଆମାବ କିଛୁ ମନେ ପଡ଼ଛେ ନା କେନ, ମେଇ ନାମେ ଓକେ ଡାକତେ ତ'ବେ ।

—ଆମ୍ବାକାଲିକେ ଆବ କୋଣାଯ ପାବୋ ?

—ତବେ ଖୋକା, ଖୋକା ଏଥନ ବା'ବ କାଛେ ପାଶେର ସବେ ? ତବଳା ଢୁକବେ ଫେନେ ଉଠିଲୋ : ଓର ମା, ଓର ମା'ବ କାଛେ ବୁଝି ?

—ଦୀର୍ଘ ଦେଖେ ଆସି । ଅନାଦି ଜୋଗ କ'ବେ ଘରର ବାହିବେ ଚଲେ' ଏଣା ।

সেই যে তরলা বিছানায় ভেড়ে পড়লো, আর তা'র গা-বাড়া দিয়ে
উঠবার নাম নেই। দেখা দিলো প্রবল জর, দেখতে লাগলো বিভীষিকা।
দিনের আলোয় বখনই মুহূর্তগুলি একটু তরল হ'য়ে আসে, তরলা শৃঙ্খ
চোখে চারদিকে চেয়ে কেঁদে ককিয়ে ওঠে : আমাৰ থোকা, আমাৰ
নবকুমাৰ।

অনাদি তা'র চারধাৰে আদৰে ঝাৰে' পড়তে থাকে : তুমি ভালো হ'য়ে
ওঠো, ভয় কী, থোকা আবাৰ ফিৰে আসবে, তরলা।

—ফিৰে আসবে ! তরলা যেন কথাটাৰ আঢ়োপাস্ত কিছু বুঝতে
পাৱলো না : ফিৰেই যদি আসবে তবে ও গেলো কেন বলো ? আমি
কি ওকে যথেষ্ট ভালোবাসি নি ?

—যে গেছে সে যাক, তাকে যেতে দাও। কী যে প্ৰোথ দেবে অনাদি
ইঁপিয়ে উঠলো : পৱেৱ ছেলে, থাক ও পৱে নিৱে।

—পৱেৱ ছেলে ! কিন্তু আমি কি ওৱ মা ছিলুম না ?

ନେପଥ୍ୟ

ବାଇବେଳ ସୁଟୁଷୁଟି ଅନ୍ଧକାବେଳ ଦିକେ ଅନାଦି ନିଷ୍ପଳକ ଚୋଥେ ତାକିରେ
ବହିଲୋ ।

—ତୁମି ଜାନୋ ନା, ଆମି ଯତୋଇ କେନନା ମା ହଇ, ‘ଓ ଆମାର ମା ଛିଲୋ
ନା’ ଏ-କଥା କେ ଯେନ ଓକେ ଶିଖିଯେ ଦିଯେ ଗେଲୋ । ତବଳା ଭୀତ ଏକଟା
ନିଷ୍ଵାସ ଫେଲିଲୋ : ତାଇ ମେଦିନ ଥିକେ ଓବ ମୁଖେ ସେଇ ତେତୋ ସେଇ ବିଷ୍ଵାସ
�କଟା ହାସି ଭେବେ ଉଠେଇଲୋ, ଯେନ ସବ ସମୟେ ଆମାର ମୁଖେର ଦିକେ ଚେଯେ
ବିଷାକ୍ତ ଏକଟା ଠାଟ୍ଟା କବରେ । କେ ଯେନ ଓକେ ଶିଖିଯେ ଦିଯେ ଗେଲୋ ।

ଅନାଦି ଆବ କିଛୁ କଥା ବଲିବାର ନା ପେଯେ ତାବ ମୁଖେ କାହେ ଶୁଣେ ଏଥେ
ବଲିଲେ,—ତୁମି ଏଥିନ ଏକଟୁ ଚୁପ କବେ’ ଶୁଣେ ଥାକେଲା, ତବଳା, ଡାଙ୍କାବ ତାଇ
ବଲେ’ ଗେଛେନ । ଚୁପ କବେ’ ଶୁଣେ ଥାକୁତେ ନା ଭାଲୋ ଲାଗେ, ଅଞ୍ଚ କଥା
ବଲୋ, କେମନ ଶୁଣିବ ଆଜ ମେଘ କବେଛେ, କତୋଦିନ ଏ-ଦିକଟାଯ ବୃଣ୍ଟି ହୁଯ ନି,
ଚାଷବାସେବ କୀ ହର୍ଦିନ ଯାହେ ଘୋବତବେ—

କୋନୋ କଥାଇ ତନଳା କାନେ ତୁଲିଲୋ ନା, ନିଃସ୍ଵ, ଅସହାୟ ଗଲାୟ ଚୀରକାବ
କବେ’ ଉଠିଲୋ ତୁଗି ଜାନୋ ନା, ଆମି—ଆମିଟ ତାକେ ମେବେ ଫେଲେଛି ।

—ତୁମି ମାବତେ ଯାବେ କେଳ ? ଜୋବ କରେ’ ଯାଦି କେଉ ଛିନିଯେ ନିଯେ
ଯାଏ—

—ହଁ, ତାଇ ତୋ, କିଛୁତେଇ ତାକେ ଆମି ବାଥତେ ପାବଲୁମ ନା । ତବଳା
କାମାୟ ଫୁଲିଯେ ଉଠିଲୋ : ହେବେ ଗେଲୁମ, ଭୀରଗ ହେବେ ଗେଲୁମ । ଏ-କଳକ
କିଛୁତେଇ ଆମି ସଟିତେ ପାବଛି ନା ।

—ମୃତ୍ୟୁ ସଙ୍ଗେ ମାନୁଷେ କେ ପାବବେ ବଲୋ ? ଏଟା ଆମାଦେବ ପରାଜ୍ୟ
ନୟ, ଏଟାଇ ଆମାଦେବ ପରିଚ୍ୟ, ତବଳା ।

—ହାବ ନୟ ? ଆର୍ତ୍ତନାଦେ ତବଳା ଯେନ ସର୍ବାଙ୍ଗେ ଉଜ୍ଜ୍ଵଳ ହଁୟେ ଉଠିଲୋ :

ନେପଥ୍ୟ

ଆମାର ଏତୋ ଘୋବନ, ଏତୋ ଆକ୍ଷାଙ୍କା, ଏତୋ ଭାଲୋବାସା ସବ ଶୁଣିଯେ ତ୍ରିଘ୍ରମାନ ହ'ରେ ଗେଲୋ, ତୁମ ତାକେ ହାର ବଲବେ ନା ? ନିମେଯେ କଥାଟାକେ ତରଳା ଅଗ୍ର ଅର୍ଥେ ନିଯେ ଗେଛେ : କୋଥାକାର ଏକଟା ମୃତ୍ୟୁ, ମୃତ୍ୟୁର ସେଇ ଏକଟା ଛାଇରା, କାଳେ ଏକଟା ଶୂନ୍ୟ - ତା'ର କାହିଁ ଆମି ହେବେ ଯାବୋ ? ଆମାର ଏହି ଜୀବନ, ଆମାର ଏହି କାମନାର ଦୀପି, ଏହି ଆମାର ଅନ୍ତିମେର ଉଚ୍ଚଳତା— କିଛୁତେଇ ଆମି ତା'ର ସଙ୍ଗେ ପେରେ ଉଠିବୋ ନା ?

ରାତରେ ଡାଙ୍କାର ଏସେ ଦେଖେ ଗେଲୋ । ତାର ମାମୁଳି, ବାନ୍ଧିକ ଗଲାଯ ଛାଡ଼ା, ଆର କିଛୁ ମେ ବେଶି ଆଖି ଦିତେ ପାରଲୋ ନା ।

ରାତ ତଥନ ଗଭୀର, ଘେଷେର ଭାରେ ଆକାଶ ଯେନ ଶୃଙ୍ଗର ଉପରେ ଥାନିକଟା ଧୋଯାର ଗତୋ ଝୁଲଛେ, ସରେର କୋଣେ ବାତି ଜମଛେ ନିବୁ-ନିବୁ, ତରଳା ସ୍ଵପ୍ନେ ହଠାଂ ଦୁଇ ହାତ ଦିଯେ ସ୍ଵାମୀର ଗଲା ଜଡ଼ିରେ ଧରଲୋ : ଓ ଯଦି ଆମେ, ତବେ ତୁମି ଆମାକେ କକ୍ଖନୋ ଛେଡେ ଦିଯୋ ନା । ତୁମି ତୋ ଆମାକେ ଓର ଚେରେ ଅନେକ, ଅନେକ ବେଶି ଭାଲୋବାସୋ । ତୁମି ହେବେ ସେବୋ ନା, ହେବେ ସେଯୋ ନା 'ଓର କାହିଁ, ଆମାର ମତୋ ହେବେ ଯେବୋ ନା । ତୋମାର ବୁକେର ମଧ୍ୟେ ଆମାକେ ଖୁବ ଜୋର କରେ' ଧରେ' ରେଖୋ ।

ଅନାଦି ତାକେ ଦୁଇ ହାତର ଉର୍ବନ ନିବିଡ଼ତାଯ : 'ଆଗ୍ରତ କବେ' ଧରଲୋ : କେ, କେ ଆସବେ, ତରଳା ?

—ଆମି କି ତାକେ କଥନୋ ଦେଖେଛି ? ତରଳା ହେସେ ଉଠିଲୋ କିନା ଅଞ୍ଚପାଇଁ ଆଲୋତେ କିଛୁ ବୋକା ଗେଲୋ ନା ।

ଅନାଦିର କେମନ ଭୟ କରତେ ଲାଗଲୋ । ଇହା, ଦରଜାଟା ବନ୍ଦ ଆଛେ ତଥନ ଧେକେ, ହାତ ବାଢ଼ିଯେ ଶିରରେର ଜାନଲାଟା ମେ ଏବାର ଆଣ୍ଟେ ବନ୍ଦ କରେ' ଦିଲେ । ଅକ୍ଷକାର ଆକାଶଟା ଯେନ ଏକମୁଣ୍ଡଳ ତା'ର ମୁଖେର ଦିକେ ଚେରେ ଆଛେ ।

ନେପଥ୍ୟ

—ନା, ନା, ଜାନଙ୍ଗାଟୀ ବକ୍ଷ କରଛ କେନ, ତୋମାର ଭୟ କୀ ? ତବଳା ଆନ୍ତି, ଅଶ୍ରୁରୀର ଗଲାଯ ବଲଲେ,—ଯଦି ମେ ଆସେଇ, ସ୍ପଷ୍ଟ ମୁଖେ ଉପର ତାକେ ବଲେ' ଦିଯୋ : ‘ତୋମାର ଚେଷେ ଏକେ, ତରଳାକେ ଆମି ବେଶି ଭାଲୋବାସି । ତୁମି କୁଂସିତ ଏକଟା ମୃତ୍ୟୁ, ଏ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ଏକଟା ଜୀବନ, ଆଶ୍ରନେର ମତୋ ବହୁ ଆଶ୍ରନେର ଉଂସ ।’ ବଲେ’ ଦିଯୋ ସ୍ପଷ୍ଟ କରେ’ : ‘ତୁମି ଏକଟା ଶୃତି, ଆର ଏ ଏକଟା ଉତ୍ସନ୍ଧ, ଉତ୍ତପ୍ତ ଉପନ୍ଥିତି । ତୁମି ଏକଟା ଛାଯା, ଆର ଏ ଏକଟା ରକ୍ତମର କପ !’ ଅଳାପେବ ଘୋଲେ ଅନେକଞ୍ଚିଲି କଥା ବଲେ’ ଫେଲେ ତବଳା ହିଂପାତେ ଲାଗଲେ : ତୁମି ତାକେ ବଲେ’ ଦିଯୋ, ତା ହ'ଲେଇ ମେ ହେଟ ମୁଖେ ଚଲେ’ ଗାବେ । ତୁମି ହେରୋ ନା ଯେନ, ଆମାର ମତୋ ତୁମିଓ ତା'ର କାହେ ହାବ ମେନୋ ନା । ଭୟ କୀ, ଜାନଙ୍ଗାଟୀ ଖୁଲେ ଦାଓ ।

ନା, ଭୟ କୀ, ଜାନଙ୍ଗାଟୀ ଅନାଦି ଖୁଲେ ଦିଲୋ ।

ତବଳା ବଲଲେ,—ଏ କୀ, ତୁମି ଏଥନ ସୁମୁତେ ଆସବେ ନା ?

—ନା, ଅନାଦି ଦୃଷ୍ଟି, ଦୃଢ଼ ଗଲାଯ ବଲଲେ,—ଆମି ତୋମାର ପାଶେ ବସେ’ ଆଜ ଜାଗବୋ ।

—ହୀଏ, ସ୍ଵାମୀର ହାତେର ମଧ୍ୟେ ତବଳା ତା'ର ଦୁର୍ବଳ, କ୍ଲିଷ୍ଟ ହାତଥାନା ଚେଲେ ଦିଲୋ, ବଲଲେ,—ଆଜ ରାତଟା ଆମାର କାହେ କେଗନ ବିତ୍ତି ଲାଗଛେ । ସାରା ରାତ ଜେଗେ ଆମାକେ ତୁମି ପାହାରା ଦାଓ ।

—ତାଇ ବଲେ’ ତୋମାକେଓ ଆର ଜେଗେ ପାହାରା ଦିତେ ହ'ବେ ନା । ଅନାଦି ଅଭୁନ୍ୟ କରେ’ ବଲଲେ,—ତୁମି ଘୁମୋଓ ।

—ଘୁମ ଆସଛେ ନା ଯେ । ଭାବି ଭୟ କବଛେ ଯେ ଆମାର । ତୁମି ଆମାର ଆବୋ କାହେ ସରେ’ ଏମୋ ।

ନେପଥ୍ୟ

—ତୟ କିମେର ? ଅନାଦି ତା'ର ଶାରୀରେର ସମସ୍ତ ଦୃଢ଼ତା ଦିଯି ଉଚ୍ଛାରଣ କରିଲେ : ଆମିହି ତୋ ତୋଗାର ଆଛି ।

ଇହା, ଅନାଦିହି ତୋ ତା'ର ଆଛେ । ଯଦି କେଉ ଆସେଓ ଆଜ ରାତ୍ର କରେ', ତା'ର ପ୍ରେତାୟିତ ପରିଶୁଭ୍ରତାୟ, ଅନାଦି ତାକେ ଶୁଣୁ ତା'ର ଏହି ସବଳ ଉପହିତି ଦିଯେ ପ୍ରତିହତ କରବେ । କେହି ବା ଆସବେ ତା'ବ କାହେ, ଯୁତ ଏକଟା ମୁହଁର୍ବ୍ରତ, ବ୍ୟଘିତ ଏକଟା ଦୀର୍ଘଧାସ । ଜୀବନେବ ଏହି ଉଠୁମେ ଉଡ଼େ'-ଆସା ଏକମୁଠୋ ଶଶାନେର ଭ୍ରମ ! ତା'ର ଏହି ବିନ୍ଦୁତ ବିଶ୍ଵତିର ଆକାଶେ କୋଥାକାଳ କୋମ ଏକ ରାତ୍ରିର ଜାଗରଣ । ଗିଥା କଥା ।

ମେବାଯ ଓ ପରିଶ୍ରମେ ଅନାଦି ଦୈତ୍ୟକାଯ ହ'ରେ ଉଠିଲୋ ।

ଇହା, ପୃଥିବୀତେ ମେ ବୀଚିତେ ଏସଛିଲୋ, ଏସେଛିଲୋ ଭୋଗ କରିତେ । ତା'ର ଜଗେ ଆକାଶେ ଛିଲୋ ପ୍ରଶ୍ନ, ପ୍ରତି ଶୂର୍ଯ୍ୟାଦାୟ ଛିଲୋ ଉଦାନ ଅଭ୍ୟର୍ଥନା । କ୍ଷମକାଲିକ ଅନସ୍ତ ଏକଟା ବିଦ୍ୟାତେର ମତୋ ହାହକାରେ ବିଦୀର୍ଘ ହ'ରେ ଦୀର୍ଘ ଦିନ'-ଧରେ' ମେ ଅବିଚଳ ଅକବାରେନ ଉପାସନା କରିତେ ଆସେ ନି । ରଙ୍ଗେ ଛିଲୋ ତା'ର ପିପାସା, ପ୍ରାୟତେ ଛିଲୋ ତା'ବ ବନ୍ଧାର । ତା'ର ପ୍ରେମ ଛିଲୋ ସମୟର ମତୋ ଅନ୍ତିମ ହ'ରେ । ସମୟ—ଏହି ସମୟହି ଛିଲୋ ଅନାଦିର ଶେଷ ଆଶ୍ରୟ, ପ୍ରେତ ଶୃଷ୍ଟି । ତା'ର ଅବାରିତ ଏହି ଶ୍ରୋତ—ଶ୍ରୋତେ ଶୁଭିବ ସମସ୍ତ କଳକ, ସମସ୍ତ ଆବର୍ଜନା ନିଃଶେଷେ ଧୂଯେ ଯାବାର କଥା । କେନନା ଶୁଭି ମାନୁଷ ବୀଚିତେ ପାରେ ନା, ତା'ର ଚାଇ ନିଃର ଶୁଳ୍କତା, ତା'ର ଚାଇ ଏକଟି ଉଚ୍ଛତ ଗେରନ୍ତୁ । ଅନାଦି ତେମନ କରେ'ଇ ବୀଚିତେ ଚେଯେଛିଲୋ—ତୟ କୌ, ପୃଥିବୀତେ ମାନୁଷ ତେମନ କରେ'ଇ ବୀଚିତେ ଏସେଛେ । ଜୀବନେର ଶୋଭାବାତ୍ରାର ଛର୍ବିବାର ଅଗ୍ରସରଇ ହଜେ ବୀଚା !

ଏହି ମାତ୍ର ଶେଷ ଦାଗ ଓ ମୁଦ ଥାଇଯେ ଅନାଦି ମୁହଁମାନେର ମତୋ ଇଜିଚେନ୍ଦ୍ରାବେ

ନେପଥ୍ୟ

ଏସେ ଆବଧାନ ଏକଟୁ ଶୁଣିବେ, ନିଷ୍ପଦ ହ'ଯେ ଆଛେ ନିଧର କାଳୋ ରାତ୍ରି,
ହଠାଂ କା'ର ଭୀକ ପାଇସ ଶବ୍ଦେ, ଶିଥିଲ ଏକଟୁ ସାଡ଼ିର ଧ୍ୟାନମିତି
ଅନାଦିବ ତଞ୍ଚା ଭେଟେ ଗେଲୋ ।

ବବେ ବିଶେଷ ଆଲୋ ଛିଲୋ ନା, ଅନିଦ୍ରାର ପ୍ରଥର ତା'ର ହେଇ ଚକ୍ର
ଦୀପିତେ ଅନାଦି ସ୍ପଷ୍ଟ ଦେଖାଇ ପେଲୋ କେ ଯେନ କଥନ ସନ୍ତ୍ରପ୍ତିଗେ ସରେର ମଧ୍ୟ
ଢୁକେ ପଡ଼େଇଛେ ।

ହେଇ ଚୋଥେବ ସମ୍ବରତ ନିଷ୍ପଲକତାମ ଅନାଦି ମେହି ଆଗନ୍ତୁକେର ଦିକେ
ପାବାନୀଭୂତେର ମତୋ ଚରେ ବଇଲୋ ।

ପରନେ କବେକାବ ଲାଗ ମେହି ପୁବୋନୋ ଏକଟୀ ସାଡ଼ି, ସଞ୍ଚ ପାନେର ରଙ୍ଗେ
ଟୌଟି ଡାଟି ପିଛିଲ ହ'ସେ ଟୁକ୍ଟୁକ୍ କବହେ, ଆମତୋ ଖୋପାଟା ପିଠିର ଉପର
ଭେଟେ ପଡ଼େ' ଛାଡ଼ିଯେ ଦିମେଛେ ବାଶି-ବାଶି ଚାମତିତ କୋମଳତା, ସମ୍ପତ୍ତି
ଦୀର୍ଘବାବ ଭନ୍ଦିତେ ଲୟ-ବକ୍ଷିଗ ସମ୍ଭଜ୍ଜ ଏକଟି ଶାଖୁର୍ୟ—ସ୍ପଷ୍ଟ, ଏକେବାରେ ସ୍ପଷ୍ଟ
ଚପଳା । ବହ ଯୁଗେବ ସ୍ତର, ପିପାମିତ ଅତିକା ଦିଯେ ଯେନ ତୈରି । 'ଏକା
ଆସେ ନି, କୋଳେ ତା'ବ ଖୋକା । ହେଟ ହ'ସେ ଝାଚିଲେର ତଳାର ଖାଲ,
ପରିତୃପ୍ତ ମୁଖେ ମା'ର ମେ ଦ୍ଵାର ଥାଇଁ ।

ଅନାଦି କଥା ବନ୍ଦତେ ଗେଲୋ, ଗଲା ଦିବେ ଆୟାଙ୍କ ବେକଲୋ ନା, ଛ'ପାଇସ
ଦୀର୍ଘବାବ ଗେଲୋ, କିନ୍ତୁ ପାରେର ନିଚେ ତା'ର ମାଟି ନେଇ ।

ଚପଳା ତା'ବ ଦିକେ ଏକବାର ଚେଯେଓ ଦେଖିଲୋ ନା, ଯେନ କତୋ
ରାତ ମେ ଘୁମୁତେ ପାରେ ନି, ଏଥୁନି ଶୁଭେ ପେଲେ ଯେନ ମେ ସେ ସର୍ଗ ପାଇସ
ଏମନି ନିର୍ବଲ ଆୟନିମଗ୍ନତାଯ ଆନ୍ତେ-ଆନ୍ତେ ମେ ଥାଟେର ଦିକେ ଏଗିଯେ
ଆସତେ ଲାଗଲୋ ।

ମଲିନ, ମୁମ୍ମୁ' କଣେ ତବନା ଉଠିଲୋ ହଠାଂ ଚିଂକାର କରେ' : ଓକେ ଫିବିଯେ

ନେପଥ୍ୟ

ଦାଓ, ଓକେ ଚେଂଚିଯେ ଚଲେ' ଯେତେ ବଲୋ ଶିଗଗିର । ବଲେ' ଦାଓ ଯେ ଲୋକ
ମରେ' ଯାଏ, ତାକେ ଆମରା କକ୍ଖନୋ ଭାଲୋବାସି ନା ।

ଅନାଦି ପ୍ରାଣପଣେ ଟୀଏକାର କରେ' ଉଠିଲେ, କିନ୍ତୁ ତା'ର କହୁର
ପାଥରେ ମତୋ କର୍ତ୍ତନ ।

—ଉଃ, ଶିଗଗିର ଏସୋ, ଅନ୍ଧକାରେ ତରଳା ଆବାର ଏକଟା ଆର୍ତ୍ତନାଦ
ଝୁଡ଼େ ମାରଲୋ : ଗଲାର ଉପର ଆମାର କେ ହାତ ଚେପେ ଧରେଛେ । ଠେଲେ ସରିଯେ
ଦାଓ ମେହି ହାତ । ଆମାର ନିଷାମ ଯେ ବନ୍ଦ ହ'ଯେ ଏଲୋ ।

ଅନାଦି ଏତକଣେ ଯେନ ବିମୃଢ଼ ବିହୁଲଭାୟ ଉଠେ ଦାଡ଼ାତେ ପାରଲୋ ।
କୁନଲୋ କେ ସେନ ତାକେ ଡାକଛେ, ତା'ର କାହେଇ, ଏହି ସବେର ମଧ୍ୟେ ।

ତା'ର ମନେ ପଡ଼େ' ଗେଲୋ, ଅକ୍ଷ୍ଵାଙ୍ମ ମନେ 'ପଡ଼େ' ଗେଲୋ, ସବେର ମଧ୍ୟେ
ବିଚାନାୟ ତରଳା ଶୁଘେ ଆଛେ ।

ଅନାଦି ତାଡ଼ାତାଡ଼ି ଏଗିଯେ ଗିଯେ ତବଳାକେ ନିବିଡ଼ କବେ' କାହେ ଟେନେ
ଆନିଲୋ ।

ଆଶ୍ରମ୍ୟ, ଅନାଦି ରାଶିକୃତ ମେହି ଅନ୍ଧକାରେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଦେଖିଲେ ପେଲୋ କେ
ଯେନ ତରଳାର କଟ ଥେକେ ତା'ର ହାତେର ଗ୍ରାହିଟା ଆସ୍ତେ-ଆସ୍ତେ ଖୁଲେ ନିଜେ ।
ହୁଇ ହୁତେ ତରଳାକେ ଆର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କବେ' ଧରେ' ରାଖୁ ଯାଚେ ନା ।

ଚେଂଚିଯେ ଉଠିବାର ଆଗେ ଅନାଦି ଲାଞ୍ଛନେବ ଶିଥାଟା ଜୋବ କବେ' ବାଢ଼ିଯେ
ଦିଲୋ ।

ସ୍ପଷ୍ଟ ମେ ଏବାର ଦେଖିଲେ ପେଲୋ ତରଳାକେ ସରିଯେ ଦିଯେ ବିଚାନାୟ ଚପଳା
ଆଛେ ଶୁଘେ ।

ମେ ଆର ଟେଚାତେ ପାରଲୋ ନା ।

—ସମାପ୍ତ—

অন্তর্মুক্ত শ্রেষ্ঠ উপন্যাসিক

সৌরীন্দ্র মোহন মুখোপাধ্যায় প্রণীত

ପ୍ରେସ୍‌ସ୍ଟାର

অভিনব পরিকল্পনা, অসামাজ্য রচনা-নৈপুণ্য

শুগভৌর আন্তরিকতা

ବିଚିତ୍ର ସ୍ଟାର୍‌ଲା ଅବ ଅବ ବିଶ୍ୱାସ

ନରନାରୀର ଶାଶ୍ଵତ ପ୍ରେମ-କାହିନୀ

ପ୍ରେସ୍

ଧର୍ମନୀର ଧୂଲିକେ ସୋଣା କବିବେ, ମାଟୀର ସୀମାନା

ছাড়াইয়া উর্কলোকে মাথা তুলিবে, মুক্তর

ବୁକେ ନିର୍ବାରେର ସ୍ଵପ୍ନ ଆନିବେ

ଶ୍ରୀମତ୍ୟକୁମାର ମଜୁମଦାର ବି, ଏ, ପ୍ରଣାତ

ବୌଦ୍ଧିକ

বৌদ্ধিদির চরিত্র-মাধুর্যে পাঢ়া-প্রতিবেশী

ମୁଖ, ତୀହାର ଆଦର୍ଶ ସରେ ସରେ ଶିକ୍ଷାର ବନ୍ଧୁ ।

এক টাকা সংস্করণ গ্রন্থরাজি

স্ববি .,,ত উপন্যাসিক হেমেন্দ্র প্রসাদ ঘোষের

শ্রীমতী

বিবাহ-বাসরে মণিমুক্তা অপেক্ষাও বরকন্তাকে উপহার
দিবার শ্রেষ্ঠ সামগ্রী। বিবাহে ইহা শ্রেষ্ঠ উপহার।
হাসি-কালা-বিরহ-মিলনে অভিষিঞ্চ অপূর্ব ত্যাগে মহিমাপ্রিত।

শ্রীপ্রমথনাথ চট্টোপাধ্যায় প্রণীত রাজাৰ ছেলে

বাংলার হিন্দু-রাজত্বের শেষ সময়
অবলম্বনে এই ঐতিহাসিক উপন্যাস রচিত।

শ্রীনরেন্দ্র চট্টোপাধ্যায় প্রণীত বৰু-ক'নে

নায়িকা বিমুঞ্গা তাহার বরের
তেজোগবে ! এ মিলন চিরস্মনের।

শ্রীপঁচুগোপাল মুখোপাধ্যায় প্রণীত আছতি

নায়িকা তাহার সাধ, আশা, বাসনা সমস্ত
জলাঞ্জলি দিয়া আত্মাছতিতে কামনা পূর্ণ করিয়াছিলেন।

দেড় টাকা সংক্রান্ত গ্রন্থমালা

শ্রেষ্ঠ উপন্যাসিকগণের রচনা
প্রত্যেকটি বই ছবিতে, ছাপায়, ভাবে, ভাষায় অঙ্গুলনীয়

বিষ্ণু-বাড়ী

শ্রীযুক্ত নারায়ণ ড্রটাচার্য প্রণীত ।

‘বিষ্ণু-বাড়ী’ বঙ্গসাহিত্যকে একটি লজ্জাকর অপযশের
গানি হইতে মুক্ত করিল । ভাবে ভাষায় অনবদ্ধ ।

বিষ্ণু-বাড়ী

বসোরার গোলাপ, কাশ্মীরের আঙুর

ভাবুকের মানস-সরোবর ।

‘বিষ্ণু-বাড়ী’ না পাইলে বিষ্ণের আসর জমিবে না ।

উৎকৃষ্ট কাগজ, উৎকৃষ্ট ছাপা, উৎকৃষ্ট ছবি ।

নারায়ণ ড্রটাচার্যের

কালোমেঞ্চে

তার রং কালো কিন্তু মন কালো কি ? কে তার খৌজ রাখে ।

পাঠ করিয়া বাঙালীমাত্রেই আঘাগোরব অমুভব করিবেন ।

উপন্যাসখানি ভারতের ঐশ্বর্য্যময়, আনন্দময়

কল্পনা-চিত্র

রচনা মিষ্টি, সরস, বেগবান, আণবান ।

সুপ্রসিদ্ধ উপন্যাসিক
নারায়ণ ভট্টাচার্যের

যুগল-মিলন

উপন্যাসখানি বিশ্বয়-রসের আধাৰ। দীন কথাসাহিত্য-
প্রাবিত মাতৃভাষায় এমন সুন্দর উপন্যাস হইতে পাবে
কেহ জানিত না।

যুগল-মিলন

নির্বারের শ্যায় নির্মল, দর্পণের শ্যায় উজ্জল, একপ সুস্থ,
স্বচ্ছন্দ-গতি সবল কথাসাহিত্যেৰ বহুল প্ৰচাৰ বাঞ্ছনীয়।
অপূৰ্ব প্ৰেম-তত্ত্ব-কথা। বিচিত্ৰ আখ্যান।

প্ৰেমলীলা-লহুবিত স্বল্পিত সুধা-ঝৰা অপূৰ্ব উপন্যাস
সুপ্রসিদ্ধ প্ৰবীণ সাহিত্যিক
ফণীলুনাথ পাল, বি, এ. প্ৰণীত

বৰ্জন-বৰৈ

গভীৰ রহস্যময়, নৃতন ধৰণেৰ উপন্যাস। চিৰ সমাদৃত।
নৱবসেৰ অফুবন্ধন নিৰ্বার-ধাৰা
ৱস-মন্দাকিনী।

